

Bestuursrapportage 2023 - I

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
1.1	Aanleiding	3
1.2	Opbouw bestuursrapportage	3
2	Financiële ontwikkelingen	4
3	Ontwikkelingen en stand van zaken per programma	6
3.1	Programma 1 Inwoners en bestuur	6
3.2	Programma 2 Economie en werkgelegenheid	9
3.3	Programma 3 Veiligheid	15
3.4	Programma 4 Jeugd en onderwijs	19
3.5	Programma 5 Bouwen, wonen en milieu	23
3.6	Programma 6 Inkomensondersteuning	29
3.7	Programma 7 Openbare ruimte en Verkeer en vervoer	33
3.8	Programma 8 Sport en cultuur	37
3.9	Programma 9 Sociaal domein	41
3.10	Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomstenbronnen	52
4	Overige onderwerpen	57
4.1	Reserve calamiteitenfonds	57
4.2	Krediet exceptionele prijsstijgingen	58
Bijlage 1	Budgettair neutrale posten in Berap 2023-I	59
Bijlage 2	Aansluiting primitieve begroting – begroting na wijzigingen	64

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Voor u ligt de eerste Bestuursrapportage 2023 (Berap 2023-I). In deze rapportage zijn veranderingen en afwijkingen bij de uitvoering van de beleidsprogramma's inzichtelijk gemaakt. Deze rapportage beschrijft de relevante ontwikkelingen binnen de tien beleidsprogramma's van de programmabegroting, zoals die zich hebben voorgedaan tijdens de verslagperiode t/m maart 2023. De rapportage gaat in op:

- de bestuurlijk vastgestelde doelstellingen en beleid en de voorgenomen activiteiten in dat kader;
- de budgettaire afwijkingen ten opzichte van bestaand beleid;
- overige relevante punten.

De basis voor de Berap 2023-I is de Programmabegroting 2023.

In de planning- en controlcyclus dient de bestuursrapportage meerdere doelen, te weten:

- het geven van een beeld over relevante financiële ontwikkelingen, afwijkingen en risico's binnen de tien beleidsprogramma's van de programmabegroting, zoals deze zich hebben voorgedaan tijdens de verslagperiode januari t/m maart 2023;
- het afleggen van verantwoording door het college aan de raad over de beleidsuitvoering gedurende de verslagperiode;
- het bieden van inzicht in de prognose van de begrotingsontwikkeling 2023, inclusief een samenvatting van de financiële afwijkingen over de verslagperiode;
- het opleveren van sturingsinformatie voor de programmabegroting 2024.

1.2 Opbouw bestuursrapportage

Hoofdstuk 2 bevat de financiële ontwikkelingen die gebaseerd zijn op de rapportage op de taakvelden tot en met de maand maart. In het overzicht worden de begrote en geprognosticeerde baten en lasten per programma gepresenteerd.

In hoofdstuk 3 wordt per beleidsprogramma de stand van zaken tot en met verslagperiode maart 2023 gerapporteerd. De rapportage heeft per programma de volgende vaste indeling:

1. Beleid:

Gerapporteerd wordt over afwijkingen ten opzichte van de begroting als het gaat om de trends en ontwikkelingen per programma en de prestaties in de doelenboom.

De doelenboom is onderdeel van de beleidsrapportage per programma en vindt via een stoplicht rapportage plaats:

	De prestatie is gerealiseerd <i>danwel</i> loopt volgens planning
	De prestatie is deels gerealiseerd <i>danwel</i> vertraging in de planning
	De prestatie is niet gerealiseerd <i>danwel</i> nog niet opgestart

2. Budgettaire afwijkingen:

De budgettaire afwijkingen binnen het programma worden op taakveldniveau in beeld gebracht, inclusief een begrotingsprognose ultimo 2023 en een toelichting op de belangrijkste incidentele en structurele afwijkingen, inclusief reservemutaties.

3. Overige relevante punten:

Gerapporteerd wordt over nieuwe risico's indien van toepassing die wij signaleren op de programma's en overige relevante punten.

Hoofdstuk 4 bevat de rapportage over de reserve voor calamiteiten en het krediet exceptionele prijsstijgingen.

In bijlage 1 is een overzicht opgenomen van de budgettaire neutrale posten in de Berap 2023-I.

In bijlage 2 is een overzicht opgenomen van alle college- en raadsbesluiten met financiële consequenties waarmee het verloop van primitieve begroting naar begroting na wijziging inzichtelijk is gemaakt.

2 Financiële ontwikkelingen

Op basis van de eerste rapportage t/m maart 2023 op de taakvelden is onderstaande financiële analyse opgesteld. In dit overzicht worden de geprognosticeerde budgettaire afwijkingen per programma weergegeven. Het betreft de afwijkingen ten opzichte van de begroting na wijziging.

Voor een gedetailleerde toelichting op de afwijkingen wordt verwezen naar hoofdstuk 3 Ontwikkelingen en stand van zaken per programma en dan in het bijzonder de paragrafen 'budgettaire ontwikkelingen'.

Lasten / Baten	Programma (bedragen x € 1.000)	Begroting na wijziging	Prognose 2023	Afwijking
Lasten	1. Inwoners en Bestuur	8.670	8.745	-74 n
	2. Economie en werkgelegenheid	15.795	16.168	-373 n
	3. Veiligheid	10.374	10.449	-75 n
	4. Onderwijs en jeugd	16.053	16.053	0 -
	5. Bouwen, wonen en milieu	46.542	46.542	0 -
	6. Inkomensondersteuning	78.258	78.106	152 v
	7. Openbare ruimte en Verkeer en vervoer	36.737	36.837	-100 n
	8. Sport en cultuur	21.077	21.614	-537 n
	9. Sociaal domein	157.311	168.248	-10.937 n
	10. Bedrijfsvoering en inkomstenbronnen	55.228	54.061	1.167 v
Totaal lasten		446.045	456.821	-10.776 n
Baten	1. Inwoners en Bestuur	838	1.026	188 v
	2. Economie en werkgelegenheid	7.541	7.541	0 -
	3. Veiligheid	64	64	0 -
	4. Onderwijs en jeugd	5.168	5.168	0 -
	5. Bouwen, wonen en milieu	40.724	41.487	763 v
	6. Inkomensondersteuning	50.829	51.063	234 v
	7. Openbare ruimte en Verkeer en vervoer	5.396	5.396	0 -
	8. Sport en cultuur	2.690	2.690	0 -
	9. Sociaal domein	2.273	24.273	22.000 v
	10. Bedrijfsvoering en inkomstenbronnen	325.060	326.201	1.141 v
Totaal baten		440.583	464.909	24.326 v
Saldo voor reserve mutaties		-5.461	8.089	13.550 v
Reserve mutaties				
Stortingen		6.143	19.417	-13.274 n
Onttrekkingen		13.909	13.909	0 -
Totaal reserve mutaties		-7.766	5.508	-13.274 n
Saldo na reservemutaties		2.305	2.581	276 v

De baten en de lasten per programma geven het bruto resultaat. Dat wil zeggen het resultaat zonder de reservemutaties. De reservemutaties zijn in bovenstaand overzicht afzonderlijk in beeld gebracht.

In bijlage 2 zijn de mutaties op de primitieve begroting, die resulteren in de begroting na wijziging, gespecificeerd naar de categorieën raadsbesluiten, collegebesluiten, CMT-besluiten en administratieve besluiten. Het overzicht geeft de wijzigingen weer voor de lasten, de baten en de stortingen in respectievelijk de onttrekkingen uit de reserves.

Het vertrekpunt voor de Berap 2023-I is afgerond € 2.305.000 voordelig. Dit is de primitieve begroting van 2023 inclusief begrotingswijzigingen en sluit aan met de cijfers zoals opgenomen in de tabel van bijlage 2.

De Berap kent een totaal aan ontwikkelingen van € 276.000 voordelig. Het verwachte resultaat voor 2023 komt daarmee uit op afgerond € 2.581.000 voordeel.

Analyse van de gerapporteerde afwijkingen op hoofdlijnen (afwijkingen > € 250.000 per taakveld):*Bedragen x € 1.000*

Programma	Taakveld		Incidenteel	Structureel	Incidenteel / Structureel
5	8.2	Grondexploitatie	946		
6	6.1	Inkomensondersteuning	540		
8	5.2	Sportaccommodaties	-275		
9	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	12.000		
9	6.71	Maatwerkdienstverlening 18+		700	
9	6.4	WSW en beschut werk	448		
9	6.xx	Jeugdhulp	-1.930		
10	0.5	Treasury	1.883		
10	0.7	Algemene uitkering		-891	
10	0.8	Overige baten en lasten	513		
10	0.8	Overige baten en lasten	367		
10	0.8	Overige baten en lasten		336	
		Overige afwijkingen < € 250.000	-856	-231	
Totaal afwijkingen			13.636	-86	0
Afwijkingen Berap 2023-I voor reservemutaties					13.550
<i>Reservemutaties</i>					
5	8.2	Storting in reserve grondexploitatie	-1.374		
9	6.1	Storting in reserve calamiteiten	-12.000		
		Overige reservemutaties < € 250.000	100	0	0
Totaal reservemutaties			-13.274	0	0
Afwijkingen Berap 2023-I na reservemutaties					276

In hoofdstuk 3 zijn de budgettaire ontwikkelingen per programma op taakveldniveau nader toegelicht. Ook zijn de reservemutaties per programma daar terug te vinden. Van beide is aangegeven of deze Incidenteel (I), Structureel (S) of zowel Incidenteel als Structureel (I/S) van aard zijn.

3 Ontwikkelingen en stand van zaken per programma

In dit hoofdstuk worden per beleidsprogramma de beleidsmatige ontwikkelingen, financiële afwijkingen en de overige relevante punten tot en met de verslagperiode maart 2023 gerapporteerd.

3.1 Programma 1 Inwoners en bestuur

Trends en ontwikkelingen

Dichter bij inwoners staan

Door meer kennis op te doen over wat er leeft in onze gemeente en daar beter op aan te sluiten, kunnen we, het wederzijdse vertrouwen en de participatie tussen inwoners en bestuur vergroten, de afstand verkleinen en beter samenwerken. Begin 2023 verkent het college in dat licht dan ook de rol van gebiedswethouders, met name ook in de relatie en het contact met de EOP's.

Enkele EOP's hebben een speciale belangstelling voor het onderwerp participatie en daarom hebben zij een werkgroep Participatie gevormd om samen met de gemeente meer inhoud te geven aan dit begrip en de samenwerking te versterken.

De participatie van onze jeugd in de gemeente Emmen heeft onze bijzondere aandacht en dat zien we terug in de installatie van nieuwe kinderraden begin 2023. Net als de kinderburgemeester laten zij de stem van kinderen en jongeren horen in de gemeente. Voor programma 1 is dit van groot belang omdat burgerschap, het idee dat je als inwoner invloed kan hebben én de manier waarop je dat kan doen geen vanzelfsprekendheid is.

Democratie Dichterbij: samenwerken met inwoners

In de afgelopen jaren experimenteerden we binnen Democratie Dichterbij met uitdaagrecht, burgerbegroting, inwonerinitiatief en burgerraadplegingen. Er is een menukaart ontwikkeld die inwoners en bestuur kunnen gebruiken bij de samenwerking in nieuwe initiatieven. Begin 2023 zagen we het belang om de ervaring en lessen uit de praktijk die we daarin opdoen te verdiepen en te verbreden. Zodat we op meer plekken in de gemeente kunnen profiteren van deze nieuwe samenwerkingsvormen.

Want er zijn steeds meer voorbeelden van samenwerking, zoals de warmtevisie die we samen met inwoners uitwerken in wijkuitvoeringsplannen. Begin 2023 zagen we dat dat een ontdekkingsreis is. We leren wat ervoor nodig is om inwoners te ondersteunen in hun proces in plaats van alles vanuit de gemeente te doen: een nieuwsgierige en lerende houding, in alle teams en lagen van de gemeentelijke overheid.

De EOP's, als ogen, oren en stemmen in de wijken en dorpen, zijn in deze ontwikkelingen een vaste waarde en de EOP-structuur bewijst zich steeds meer in die samenwerking. In elke wijk kan de rol van de EOP net andere accenten hebben, passend bij de aard van die wijk of dorp. In Angelslo zagen we bijvoorbeeld hoe belangrijk het is voor het aangaan van de opgaven en het aanboren van de kracht van de wijk, als er een sterke EOP is in de rol van ambassadeur en samenwerkingspartner.

Participatie en samenwerking kan ook heel goed digitaal ondersteund worden en daarom beginnen we in 2023 met de inrichting van het platform Open Stad. We beginnen eenvoudig door het platform te gebruiken voor het indienen van initiatieven in het kader van 'Idee voor mijn buurt'. De initiatiefnemers zien op de website de status en voortgang van hun ingediende plannen. Maar er ontstonden meteen ideeën om ook veel interactiever met dit platform om te gaan en daarom zijn we begin 2023 ook gestart met verkennen hoe we dit platform verder kunnen gebruiken in de ambities en wensen in de gemeente Emmen.

Regionaal samenwerken in netwerken

Opgaven en ambities houden zich niet aan wijk- maar ook niet aan gemeentegrenzen, dat weten we al lang. Veel partners, zoals werkgevers, bedrijven en zorg- en onderwijsinstellingen werken in veel grotere gebieden. Nieuw is wel dat we in de gemeente Emmen steeds beter onze regionale, maar ook landelijke oriëntatie professionaliseren. We zijn goed vertegenwoordigd in landelijke overleggen en hebben een belangrijke rol in regionale netwerken. Dit drukt zich begin 2023 uit in het voorlopig toekennen van een vervolg op de Regiodeal. Met het vooruitzicht van nog eens € 30 miljoen vanuit het Rijk kunnen we in de periode 2023-2026 in volle vaart door met regionale projecten en ontwikkelingen die de brede welvaart in Zuid Oost Drenthe versterken. In het voorjaar van 2023 werkten we daarnaast verder aan de gecoördineerde lobbystrategie die in al deze ontwikkelingen de Emmense belangen en ambities scherp voor de bril brengt en houdt.

Dienst verlenen vanuit de bedoeling

Op 1 januari zijn we gestart met de verruiming van de openingstijden van het gemeentehuis naar de zaterdagochtend. Er is op dit moment nog geen evaluatie, maar voorlopig zijn de ervaringen positief en zagen we dat de inwoners de weg naar het gemeentehuis op de zaterdagochtend goed vonden.

Ook digitaal hebben we onze bereikbaarheid verbeterd door een chatkanaal in te richten. Ongeveer 30 tot 40 mensen per dag maakten we via dit kanaal wegwijs op de website. Hiermee bereiken we twee doelen: onze inwoners ondersteunen en het verbeteren van de website.

Begin 2023 organiseerden we verkiezingen voor de Provinciale Staten en de Waterschappen. In twee dorpen vonden ook dorpsraadverkiezingen plaats voor een nieuw bestuur. We hebben in het kader van de bevordering van de opkomst jongeren benaderd en uitgenodigd om te gaan stemmen. Ook hebben we weer meer stembureaus kunnen openen binnen zorgcentra, wat tijdens corona niet kon. De opkomst bij de Provinciale Staten verkiezingen in de gemeente Emmen was 58,3% in 2023 tegen 54,2% in 2019.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 1 schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties/acties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie
Dichter bij inwoners staan		Vervolgverkenning naar hoe we als lokale overheid (politiek, bestuurlijk en ambtelijk) beter kunnen aansluiten bij de leefwereld van inwoners van Emmen.
		Gebiedswethouderschap in de praktijk vormgeven door meer zichtbaar, benaderbaar en betrokken te zijn in en bij de verschillende gebieden.
		Vormgeven aan participatie van kinderen en jeugd in de gemeente Emmen, bijvoorbeeld door de benoeming van een kinderburgemeester.
		Verkennen van de rol van de gemeenteraad bij samenwerken met de samenleving in gesprekken met de raadswerkgroep werkwijze.
Democratie Dichterbij: samenwerken met inwoners		Opstellen Participatiebeleid –o.a. in de omgevingswet- en Participatieverordening met inwoners en EOP's.
		Ontwikkelen van de vaardigheden en methoden die nodig zijn om samen te werken met inwoner-initiatieven en om processen zoals uitdaagrecht te kunnen begeleiden naar concrete uitvoering.
Regionaal samenwerken		Gecoördineerd aanwezig zijn in bestuurlijke netwerken en regionale samenwerkingen.
		Ontwikkelen en uitvoeren van een gecoördineerde lobbystrategie in Emmen.
Dienst verlenen vanuit de bedoeling		Verruimen openingstijden van het gemeentehuis om de beschikbaarheid/ bereikbaarheid van de gemeente aan te passen aan de wensen en behoeften van inwoners.
		Inwoners zijn tevreden over de dienstverlening van de gemeente zoals blijkt uit de cijfers inzake de dienstverlening, Prestatie indicatoren: samenwerking, informatievoorziening balie en website, telefonie en afhandeling van contacten en zaken.

Toelichting doelen en prestaties

-

Budgettaire ontwikkelingen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	8.551	8.670	8.744	-74
Baten	838	838	1.026	188
Saldo voor reserve mutaties	7.714	7.832	7.718	114

Reserve mutaties

- Storting	141	141	141	0
- Onttrekking	220	256	256	0
Saldo na reserve mutaties	7.635	7.718	7.604	114

Toelichting*Lasten:*0.2 Burgerzaken

Door de wijziging in geldigheidsduur van reisdocumenten zullen de komende jaren meer paspoorten en ID kaarten uitgegeven worden. Voor 2023 wordt verwacht dat er in totaal 3.800 paspoorten en 3.500 ID kaarten worden uitgegeven. Hierdoor dient ook meer afgedragen te worden, naar verwachting zal de totale afdracht van paspoorten € 142.455 bedragen (verhoging van € 63.675). Naar verwachting zal de totale afdracht van ID Kaarten € 73.340 bedragen (verhoging van € 10.000).

-74 S

Totaal lasten

-74

*Baten:*0.2 Burgerzaken

Door de wijziging in geldigheidsduur van reisdocumenten zullen de komende jaren meer paspoorten uitgegeven worden. Voor 2023 wordt verwacht dat er in totaal 3.800 paspoorten en 3.500 ID kaarten worden uitgegeven. Dit komt voor de paspoorten neer op een totaal baten van € 252.380 (verhoging van € 173.600). Voor 2023 wordt verwacht dat er in totaal 3.500 ID kaarten worden uitgegeven, wat neerkomt op een totaal baten van € 171.705 (verhoging van € 14.368).

188 S

Totaal baten

188

Reserve mutaties:*Storting:*

Geen afwijkingen

Onttrekking:

Geen afwijkingen

Overige relevante punten

N.v.t.

3.2 Programma 2 Economie en werkgelegenheid

Trends en ontwikkelingen

We bevinden we ons in een transitie naar een slimme, duurzame groene economie en samenleving. Hierbij staan we voor grote opgaven die voortkomen uit het Klimaatakkoord en de bijbehorende Energietransitie en reductie van stikstof en CO₂ uitstoot. Daarnaast worden we geconfronteerd met geopolitieke ontwikkelingen, hoge inflatie en koopkrachtdaling, toenemende krapte en veranderende vraag op de arbeidsmarkt én de nasleep van corona. Deze complexe opgaven kunnen alleen samen met partners worden opgepakt, waarbij kennisontwikkeling, innovatief vermogen en vernieuwend onderwijs cruciale bouwstenen zijn.

Investeren in menselijk kapitaal en duurzame inzetbaarheid, ook bij werkgevers, is belangrijker dan ooit. Duurzame inzetbaarheid is één van de doelstellingen van het recent opgestelde Human Capital plan waar we in 2023 e.v. met noordelijke stakeholders uitvoering aan gaan geven.

Samen met bedrijven en andere stakeholders werken we aan toekomstbestendige aantrekkelijke bedrijventerreinen, waarbij duurzame energie en klimaatadaptatie belangrijke pijlers zijn. Daarvoor heeft de gemeente een proces opgezet waarbij wordt gekeken hoe de gemeente de bedrijven met kennis kan ondersteunen en bedrijven kan faciliteren bij de energietransitie. Digitalisering is hiermee onlosmakelijk verbonden. Vanuit het oogpunt van milieu én vanwege de stijgende kosten van fossiele brandstoffen zijn alternatieve energievoorzieningen noodzakelijk. Het veranderende klimaat vraagt naast het terugdringen van de uitstoot van CO₂ en stikstof voor de bedrijventerreinen om fysieke maatregelen voor waterafvoer, waterberging en het verminderen van hittestress.

Circulaire Economie

Circulaire Economie (CE) is binnen de gemeente één van de drie pijlers van het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK). Het deelprogramma Circulaire Economie wordt in 2023 opgeleverd en operationeel gemaakt. Onderdeel van het programma is een Emmense visie waarop wij het nationale doel van een volledig circulaire economie gaan halen, op een manier dat Emmen er economisch en maatschappelijk zo optimaal mogelijk van profiteert. We stimuleren het uitbreiden van de keten van recycling door bedrijven, met de toevoeging van onder meer chemische recycling (waardoor veel grotere afvalstromen worden hergebruikt) en we stimuleren eveneens de (door)ontwikkeling van nieuwe biobased kunststoffen.

EnergieHub GZI Next

In de afgelopen periode is het gebied van de voormalige gaszuiveringsinstallatie van NAM klaargemaakt om de locatie om te vormen tot een energiehub; GZI Next. Een consortium van energiebedrijven, overheden en kennisinstellingen werkt aan de energiemix van de toekomst. Ook het Getec-industriepark is onderdeel van het consortium. Getec heeft een grote en urgente opgave in de transitie van fossiel naar duurzaam. GZI Next helpt Getec om die transitie door te maken en vormt onderdeel van de aanpak om de industrie in Emmen te verduurzamen. In de afgelopen periode zijn er mooie successen behaald. Zo zijn in Emmen tussen het GZI-terrein en Getec de eerste meters van de waterstofbackbone in Nederland aangelegd, is er een zonnepark aangelegd en is in juni het waterstofvulpunt geopend – een belangrijke stap in het verduurzamen van bus- en vrachtovervoer. Deze goede ontwikkelingen krijgen een vervolg in de toekomstige realisatie van een biovergister en een elektrolyzer.

Greenwise Campus

De grote uitdagingen en transities vragen om een gezamenlijke, thema-overstijgende en soms grensoverschrijdende aanpak. De Greenwise Campus, gestart als een samenwerking tussen gemeente Emmen, Rijksuniversiteit Groningen, NHL Stenden, Drenthe College en de provincie Drenthe, gaat stapsgewijs meer en meer deze thema-overstijgende rol pakken als een regionale motor voor kennisontwikkeling en innovatie, samen met het bedrijfsleven. Het doel van de campusontwikkeling is om de regio vitaler, weerbaarder en aantrekkelijker te maken en vanuit een krachtige en duurzame samenwerking van publieke en private partijen maatschappelijke impact te maken.

Deze samenwerking moet leiden tot gezamenlijke agenda's voor kennisontwikkeling, innovatie en onderwijs, waaraan in thematische clusters wordt gewerkt. Vanuit deze agenda's worden vraagstukken en financieringsmogelijkheden (o.a. subsidiefondsen) geïdentificeerd en projecten gebouwd. Met het Rijnland Instituut benutten we grensoverschrijdende samenwerkingsmogelijkheden zoals met Stadt Lingen.

In nauwe relatie tot Greenwise Campus vindt een brede en integrale gebiedsontwikkeling plaats. Het gebied voor wat betreft de ruimtelijke ontwikkelingen betreft globaal het gebied vanaf het Scheper Ziekenhuis tot aan het Getec-park en tussen de wijk Angelslo en het centrum van Emmen. Dit gebied biedt vestigingsmogelijkheden voor zorginstellingen, onderwijsinstellingen en bedrijven. Uitgangspunt is een herkenbaar campusgebied, waar ruimte is voor en men verleid wordt tot ontmoeten en samenwerken. Er wordt momenteel, samen met de diverse stakeholders, gewerkt aan het opstellen van een integraal ontwikkelperspectief Campus Emmen.

JTF

De verschillende (Europese) fondsen en programma's (w.o. JTF, EFRO) en landelijke fondsen en ontwikkelingen (zoals de Regiodeals, Groiefonds) bieden mooie kansen waar we volop op inzetten. Dergelijke fondsen kunnen ons helpen om onze doelen op gebied van verslimmen en verduurzamen te bereiken. In 2023 zijn de subsidieregelingen vanuit het JTF opgesteld (met een totaalbedrag van € 330 miljoen voor Groningen en Emmen), naast die van EFRO. De regelingen hebben betrekking op het vergroenen van bedrijven, versterken van de sociaal-economische structuur en de benodigde

(bij)scholing van (toekomstig) personeel. Er is vanuit de gemeente een eigen Programma JTF opgezet om het gebruik van de regelingen de komende jaren te stimuleren en de kansen voor de regio maximaal te benutten. Inmiddels zijn de eerste regelingen van het JTF opengesteld en zijn verscheidene projectaanvragen vanuit Emmense partijen ingediend.

Kansen voor Stedelijk Netwerk Nederland

Met de toevoeging van de verbindingen Zwolle-Emmen, A37 en Emmen-Rheine aan het TEN-T netwerk (Trans European Network – Transport) van de Europese Unie, wordt ook Emmen een knooppunt ('Urban Node') en onderdeel van het 'Urban Mobility Framework' (stedelijke netwerk van 100.000+ gemeenten die op het TEN-T netwerk in de Europese Unie liggen). Erkenning van deze drie verbindingen in dit Europese netwerk versterkt de positie van Emmen als regiokern. Vervolgens willen we dat de gemeente Emmen ook opgenomen wordt in het Stedelijk Netwerk Nederland om de centrum- en regiofunctie te bestendigen en te versterken. De erkenning van Emmen als belangrijk knooppunt in het Stedelijk Netwerk Nederland draagt bij aan de zelfstandigheid en het groeipotentieel van onze regio. Bovendien betekent het dat Emmen daarmee meer steun van het Rijk kan verwachten op het gebied van woningbouw, bereikbaarheid en mobiliteit.

Programmabureau Emmen Vernieuwt

Er komen steeds meer complexe opgaven die integraal en in onderlinge samenhang opgepakt en uitgevoerd worden via een programmatische werkwijze. De uitvoering van de programma's van Emmen Vernieuwt is opgenomen in de beleidsprogramma's 2, 5, 7 en 8. Onder het opdrachtgeverschap, de verantwoordelijkheid en de aansturing van programmabureau Emmen Vernieuwt worden vijf programma's en één opgave uitgevoerd. Dit betreft de volgende programma's / opgaven:

- Programma Bereikbaarheid Emmen
- Programma Emmen Centrum
- Programma Rensenspark Emmen
- Programma Greenwise Campus Emmen
- Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat
- Opgave Sport- en Beweegcampus Emmen.

Programma Rensenspark Emmen

Het programma Rensenspark is in 2018 vastgesteld als onderdeel van het geactualiseerde programmaplan Emmen Vernieuwt. Het is inmiddels nodig om te bepalen of we op de goede weg zijn en of eventueel bijstelling van de route (programmaplan-strategie) en bestemming (visie en ambitie) nodig is. De op 4 november 2021 door de gemeenteraad aangenomen motie over de herijking visie Rensenspark benadrukt deze noodzaak. Medio 2023 zal besluitvorming door college en raad over de herijking van de visie Rensenspark plaatsvinden.

Ontwikkeling visie Stationsgebied en Weerdingerstraat

Er is een integrale visie nodig voor het Stationsgebied en de Weerdingerstraat, zodat bij de ontwikkeling van verdere plannen rekening kan worden gehouden met de op termijn te realiseren visie van dit gebied. In 2023 wordt gewerkt aan de visie en de inrichtingsplannen voor de Weerdingerstraat en omgeving en station Emmen en omgeving. Ook het tracé snelfietsroute, fietsparkeren station Emmen centrum en de spoorwegovergangen in Emmen Centrum in relatie tot onder meer de ontwikkelingen spoor spelen hierbij een rol en waar rekening mee gehouden zal worden.

Subsidie Regiostedenfonds provincie Drenthe

De gemeente Emmen heeft € 4,55 miljoen subsidie gekregen van de provincie Drenthe in het kader van het Regiostedenfonds. Het geld moet besteed worden aan het verbeteren van de fietsbereikbaarheid Emmen Centrum (minimaal 30% van de subsidie), aan het verbeteren van het Hart van de Binnenstad en aan de gebiedsontwikkeling tussen Markt en Weiart. De gemeente heeft een integraal uitvoeringsplan Regiostad Emmen vastgesteld op 2 juni 2022. De uitvoering van het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen is opgenomen in de beleidsprogramma's 5 en 7 en moet zijn afgerond voor 2026.

Recreatie en Toerisme

Recreatie en Toerisme (R&T) is een belangrijke sector in onze regionale economie met een voorziene landelijke groei van 17% de komende 10 jaar. R&T is geen doel op zich, maar een middel om bij te dragen aan maatschappelijke vraagstukken die invloed hebben op onze brede welvaart en welzijn, zoals het creëren van werkgelegenheid, verzorgen van inkomsten voor ondernemers, het in stand houden van voorzieningen en het bevorderen van een aantrekkelijke woonomgeving.

Er is er meer dan ooit behoefte aan groen en recreatiemogelijkheden dichtbij huis. De lopende ontwikkeling van het Bargerveen (in en rondom Bufferzone Zuid, nabij Nieuw-Schoonebeek en Weiteveen) biedt mogelijkheden voor nieuwe recreatieve voorzieningen.

Om toekomstbestendig te zijn is doorontwikkeling en professionalisering van het Veenpark en het Van Gogh Huis noodzakelijk. Dit zijn belangrijke dragers van het culturele verhaal van Emmen. In 2023 is het Van Gogh jaar in Drenthe. We zetten in op een aantrekkelijk professioneel aanbod in de regio om de culturele erfenis van Van Gogh zichtbaar en beleefbaar te maken.

De snelle ontwikkelingen op technologisch vlak en de veranderende behoefte qua marketing, promotie en informatievoorziening vragen om veel van onze toeristische promotie organisatie. De komende maanden wordt gewerkt aan een actualisatie van de opdrachtformulering en loopt het proces van de verhuizing van het Tourist Info Punt (TIP kantoor) door.

Evenementen

Evenementen zijn van groot economisch en maatschappelijk belang voor bezoekers, bewoners en ondernemers. (Terugkerende) evenementen dragen bij aan de leefbaarheid én het beeld van een attractieve, sfeervolle en gezellige gemeente, waar regelmatig iets te beleven valt. Daarom is ingezet op een Emmens Bevrijdingsfestival in 2023. Op basis van de evaluatie wordt besloten of het Bevrijdingsfestival een structureel karakter krijgt.

Zorglandschap

De druk op de zorg neemt de komende jaren alleen maar toe. Vanuit het belang om bereikbare zorg voor inwoners te behouden speelt de gemeente steeds meer en vaker een verbindende rol in het zorglandschap. Ook wordt vanuit Greenwise Campus ingezet op het programma Welzijn, Zorg en Technologie. We blijven de komende periode extra inzetten op het aantrekken en verbeteren van het vestigingsklimaat voor huisartsen en het stimuleren van de vorming van multidisciplinaire gezondheidscentra. Vanuit economisch perspectief ondersteunen we (grote) zorgondernemers en versterken we de arbeidsmarkt via het Innovatienetwerk Welzijn & Zorg (IWZ), dat onderdeel wordt van de Greenwise ontwikkeling. Voor het zorglandschap is bij begroting 2023 extra capaciteit en een structureel ontwikkelbudget zorglandschap toegekend in programma 9.

Land- en tuinbouw

De vele uitdagingen voor ondernemers in de land- en tuinbouw -zoals beschreven in het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG)- vormen een brede opdracht op het gebied van natuur, klimaat, water, bodem en stikstof die veel verder gaat dan enkel het terugdringen van stikstofuitstoot. De noodzaak en urgentie om te vergroenen en te verduurzamen neemt alsmaar toe, wat een enorme impact heeft op de sector. De komende periode wordt op basis van de afgeronde gebiedsverkenningen door de provincie gewerkt aan de agendavorming, waarbij wij als gemeente zijn betrokken. Daarnaast zullen wij de bedrijven zoveel mogelijk stimuleren en faciliteren om te vergroenen en te verduurzamen. Zo zetten we de nieuwe Stimuleringsregeling Revitalisering Landbouw Emmen (SRLE) in om ondernemers te stimuleren tot verduurzaming en innovatie en het verbeteren van de ruimtelijk kwaliteit. Daarnaast moet de regeling ook bijdragen om inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt in staat te stellen een betaalde baan te krijgen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 2 schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties/acties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie
Een toekomstbestendige kennis- en netwerkeconomie en arbeidsmarkt met een sterke verbinding tussen kennis- en onderwijsinstellingen, werkgevers, werknemers en studenten, waar studenten en werknemers willen studeren en (blijven) werken en wonen.		Samen met de Arbeidsmarktregio Drenthe (AMRD) uitvoering geven aan (Noordelijk) HC plan, met vertaling naar specifieke behoeften AMRD.
		Uitvoering programma JTF Emmen met invloed op regelingen, informeren en begeleiden bedrijven en kennisinstellingen.
		Bijdragen aan bewustwording Duurzame Inzetbaarheid werkgevers
		Bijdrage leveren aan de strategische koers Greenwise Campus (inhoud, aanpak, positionering) en de doorontwikkeling van de campusorganisatie.
		Blijven inzetten op doorontwikkeling Emmen Studiestad waarbij de integrale verbinding wordt gezocht met Greenwise Campus, de fysieke campusontwikkeling en de binnenstad.
		Het opstellen van een ontwikkelperspectief dat leidt tot een gebiedsontwikkeling Campus Emmen met als resultaat één herkenbaar campusgebied waar samenwerken tussen partijen mogelijk is en wordt gestimuleerd.

Doel		Prestatie
Een robuuste economische structuur (ecosysteem) met (maatschappelijke) impact op de regio en een aantrekkelijk vestigingsklimaat, resulterend in groei en toenemende concurrentiekracht van de relevante industriële sectoren Chemie, HTSM en Energie.		Bijdrage leveren aan de strategie van Greenwise Campus op de thema's Chemie, HTSM, Energie en Welzijn, Zorg en Technologie.
		Uitwerking van de gewenste governance (zoals entiteit en samenwerkingsovereenkomst) van de samenwerking voor de volgende fase.
		Het opstellen van een Ontwikkelperspectief dat leidt tot een gebiedsontwikkeling Campus Emmen met als resultaat een herkenbaar campusgebied waar samenwerken tussen partijen mogelijk is en wordt gestimuleerd.
		In 2023 herijking Europastrategie / buitenlands beleid met aandacht voor stimuleren gebruik Europese fondsen. Tevens de ontwikkeling van een lobbystrategie.
		Via inzet van het SIOF geven wij een impuls aan economische ontwikkelingen die bijdragen aan het vestigingsklimaat, de werkgelegenheid en gebruik van fondsen voor transitie.
		Opstellen programma voor pijler circulaire economie in het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat.
		Uitvoeren van het actieprogramma Impact Ondernemen (project Regiodeal) en deelnemen aan de citydeal Impact Ondernemen.
		Bijdrage leveren aan de realisatie van de Energiehub GZI Next en de verdere uitrol van de hydrogen backbone in Emmen.
		Voor de Chemie wordt voor heel Noord-Nederland een Innovatieprogramma Circular Plastics opgesteld met inzet van aanjagers/innovatiemakelaars.
Stimuleren van innovatie en verduurzaming in industrie, land- en tuinbouw.		Optimaal gebruikmaken van de EU-fondsen (EFRO en Interreg) voor innovatie en valorisatie.
		Opstellen uitvoeringsplan toekomstbestendige bedrijventerreinen-Bargermeer 3 (project Regiodeal).
		Uitvoeren Stimuleringsregeling Revitalisering Landbouw Emmen.
		Doelen vanuit programmalijn Energietransitie, uit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK) voor de Tuinbouw uitvoeren. Waaronder de mogelijkheden van geothermie verkennen en een gebiedsgerichte aanpak onderzoeken voor de glastuinbouwgebieden Klazienaveen en Erica. Onderdeel van het programma DEK, zie ook programma 5.
		Uitvoeren/bijdragen aan de doelen die zijn genoemd in de programmalijn Verduurzaming Industrie uit het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat (DEK).
Digitale Economie		Inventarisatie van behoeften op het gebied van digitalisering, gebruik makend van koplopers op dit gebied. Ten behoeve van het opstellen digitaliseringsagenda Zuidoost-Drenthe, waarbij de rol van de gemeente als versneller en verbinder duidelijk is gedefinieerd.
Emmen heeft een aantrekkelijk ondernemingsklimaat		Inzet extra accountmanagement voor zorg-ondernemers. De vacature is nog niet ingevuld.
Emmen heeft een aantrekkelijk ondernemingsklimaat		We blijven voor Noord-Nederland input en bouwstenen leveren voor het Deltaplan Noord-Nederland, dat door het ministerie wordt gemaakt. Het Deltaplan Noord-Nederland richt zich op duurzaam economisch groeipotentieel, met de focus op bereikbaarheid (spoorinfrastructuur) en woningbouw.

Doel		Prestatie
Emmen heeft een aantrekkelijk ondernemingsklimaat	😊	Integrale dienstverlening aan en acquisitie van bedrijven.
Emmen kent één scherp en breed uitgedragen economisch profiel dat aansluit op de speerpuntsectoren.	😊	Economische profilering Emmen koppelen aan ontwikkelingen Greenwise Campus.
	😊	We organiseren in 2023 het New eMMergy Congres.
	😊	We zetten in op een helder toeristisch profiel van Emmen. Deze wordt scherper en zichtbaarder.
Vergroten van de aantrekkingskracht van de gemeente Emmen om daar te verblijven, te recreëren en te winkelen voor inwoners en bezoekers.	Vanuit Emmen Vernieuwt:	
	😊	Uitvoeren Programma Emmen centrum o.b.v. de omgevingsvisie Emmen centrum uit 2017, aangevuld met het Integraal Uitvoeringsplan Regio-stad Emmen uit 2022.
	😊	We zetten in op een mogelijke subsidieaanvraag Impulsaanpak Winkelgebieden in het najaar van 2023, bedoeld voor gebiedsgerichte projecten met marktpartijen voor het vergroten van de gebruiks-, belevings-, en toekomstwaarde in een deel van het centrum.
	😊	Uitvoering van het uitvoeringsprogramma detail-handelsstructuurvisie.
	😊	We streven naar een opening van de camper-plaatsen voor het seizoen van 2024 (mei).
	😊	Start opstellen integrale visie stationsgebied Emmen Centrum en omgeving
	Vanuit Economie:	
	😊	Uitvoering stimuleringsplan binnenstad
	😊	Met de stimuleringsregeling vrijetijdseconomie en regeling regionale samenwerking stimuleren we initiatieven die Emmen aantrekkelijker en beter zichtbaar maken voor toeristen en dagrecreanten.
	😊	Het Van Gogh jaar komt tot uiting in diverse evenementen, productontwikkeling en professionalisering, doorontwikkeling van het Van Gogh Huis en marketing.
	😊	Het wandelknooppuntennetwerk wordt gerealiseerd.
	😊	MTB-visie wordt gerealiseerd.
	😊	We zetten met onze partners de komende periode in op de voorbereiding van het aanvragen van INTERREG 6 als cofinanciering voor recreatieve ontwikkeling van het Bargerveen.
	😊	We blijven een bijdrage leveren aan de meerjaren-aanpak Vitale Vakantieparken Drenthe.
	😊	De opdracht van Stichting Promotie Emmen wordt geactualiseerd.
	😊	Het proces van de verhuizing van het Tourist Info Punt (TIP kantoor) loopt door.
	😊	Er wordt uitvoering gegeven aan het regiodeal project 'Blue Zone Innovations'
Vergroten van de aantrekkingskracht van de gemeente Emmen om daar te verblijven, te recreëren en te winkelen voor inwoners en bezoekers.	😊	We hebben met succes deelnemers uitgedaagd om gezamenlijk een Bevrijdingsfestival te organiseren. Na evaluatie van het festival wordt besloten of het een structureel karakter krijgt, met structurele middelen.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

Inventarisatie van behoeften op het gebied van digitalisering, gebruik makend van koplopers op dit gebied, t.b.v. het opstellen digitaliseringsagenda Zuidoost-Drenthe staat op oranje. Binnen de beschikbare middelen wordt gekeken welke acties kunnen worden opgepakt.

Inzet extra accountmanagement voor zorgondernemers staat op oranje. Er ligt instemming om voor 0,5 fte een accountmanager voor de 1e lijn zorg aan te stellen, maar de vacature is nog niet uitgezet. Dat zal binnenkort worden opgepakt, daarom staat het op oranje.

Budgettaire ontwikkelingen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	9.234	15.795	16.168	-373
Baten	1.743	7.541	7.541	0
Saldo voor reserve mutaties	7.491	8.254	8.628	-373
Reserve mutaties				
- Storting	1.300	1.300	1.300	0
- Onttrekking	537	1.057	1.057	0
Saldo na reserve mutaties	8.254	8.498	8.871	-373

Toelichting

Lasten:

3.1 Economische ontwikkeling

- De verkenning om te komen tot een sport- en beweegcampus op de Meerdijk vraagt gezien de mate van complexiteit meer tijd dan op voorhand gedacht. Zo is er nader onderzoek nodig, waarbij meerdere scenario's worden onderzocht. Daarnaast is er op een aantal terreinen verdere verdieping nodig. De hiermee samenhangende kosten en de kosten voor projectmanagement leiden tot een uitzetting van lasten. -150 I
- Bredere planvorming visie stationsgebied waarbij ook de spoorwegovergangen Emmen Centrum worden betrokken. -73 I
- De gemeente heeft de aandelen van CIS Campus Emmen B.V. (innovatiecentrum) overgenomen. Vervolgens vindt de doorverkoop van de CIS Campus Emmen B.V. aan de nog op te richten Stichting Greenwise Campus plaats. Hiervoor worden de nodige kosten gemaakt (juridisch, notaris, financieel en fiscaal) waar een aanvullend budget voor nodig is. -150 I

Totaal lasten

-373

Baten:

Geen afwijkingen.

Reserve mutaties:

Storting:

Geen afwijkingen.

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

3.3 Programma 3 Veiligheid

Trends en ontwikkelingen

De afgelopen jaren zijn meerdere veiligheidsonderwerpen benoemd in de begrotingen en het daarvan afgeleide Uitvoeringsplan Veiligheid. De toenemende jeugdcriminaliteit, de langdurige en zware overlastcasuïstiek (o.a. door personen met verward gedrag), huiselijk geweld en kindermishandeling, veilig uitgaan, verkeersveiligheid en de aanpak van ondermijning zijn complexe veiligheidsvraagstukken. Het zijn onderwerpen, die veel impact hebben en een bedreiging kunnen vormen voor de veiligheid en het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Deze complexe problematiek vraagt daarom om een bestendige en consistente aanpak.

Om acties en maatregelen gericht te laten plaatsvinden, werken we steeds meer, met behulp van het dashboard veiligheid, informatiegestuurd.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Ondanks de in de inleiding geschetste onzekere tijden leven we gelukkig in wijken en dorpen waar 'noaberschap' nog bestaat en men in moeilijke tijden naar elkaar omkijkt en elkaar helpt. Hierdoor kunnen kinderen gelukkig, veilig, gezond en met perspectief opgroeien. Volwassen kunnen blijven meedoen en zo een bijdrage leveren aan de samenleving. Toch is die naoberschap niet altijd meer zo vanzelfsprekend. De maatschappij wordt complexer, deelname aan het verenigingsleven neemt af en mensen kennen elkaar minder goed.

De aandacht lijkt meer uit te gaan naar het versterken van de tegenstellingen in plaats van het zoeken naar de onderlinge verbinding. De maatschappij verhard en de tolerantie jegens elkaar neemt af. Dit is terug te zien in de overlastcijfers. Dit stelt steeds hogere eisen aan het veiligheidsdomein en de (gemeentelijke) veiligheidszorg. De taken in de keten verzwaren en verschuiven. Hierdoor is het belang van samenwerking met en tussen ketenpartners nog belangrijker. Om overlast te bestrijden is met relevante stakeholders een procesaanpak opgesteld. Ook is ervaring opgedaan met een overlastregisseur. Deze inzet zal ook in 2023 gecontinueerd worden.

Crisisnoodopvang

Nederland werd in 2022 al geconfronteerd met een extra toestroom van asielzoekers (anders dan uit Oekraïne), waarvoor onvoldoende opvangcapaciteit was in Ter Apel. In 2022 heeft de gemeente Emmen voorzien in crisisnoodopvang. De toestroom van asielzoekers blijft onverminderd hoog en opnieuw zijn er signalen dat de opvang in Ter Apel (en andere locaties) niet toereikend is.

We zien helaas ook de keerzijde van deze grote toestroom aan vluchtelingen. Met name op het station in Emmen centrum en in Nieuw-Weerdinge wordt veel overlast ervaren van een specifieke groep vluchtelingen (veilige landers). Dit vraagt extra capaciteit van boa's en (schaarse) politie. Sinds december 2022 zijn in Nieuw-Weerdinge als aanvulling op de boa's en de politie straatcoaches ingezet. Zij worden ingezet om de overlast van een kleine groep asielzoekers, als zij lopend de route afleggen tussen Emmen en het aanmeldcentrum in Ter Apel, te beperken en/of voorkomen. Straatcoaches spreken de taal van de doelgroep en leggen zo contact met deze jongeren, spreken ze op hun gedrag aan en maken afspraken. De eerste ervaringen met hen zijn goed en de pilot is daarom verlengd. Nu duidelijk is dat de toestroom van vluchtelingen onverminderd hoog blijft, is de verwachting ook dat deze maatregelen in 2023 noodzakelijk blijven/ geïntensiveerd moeten worden. Daarnaast zijn afspraken gemaakt met staatssecretaris Van der Burg en het COA om overlast door veilige landers te verminderen. Met het Rijk zijn we in gesprek over de vergoeding voor extra kosten die wij noodgedwongen als grensgemeente van het COA in Ter Apel moeten maken.

Inzet boa's

De recente ontwikkelingen (verharding en afnemende tolerantie) zorgt voor een uitbreiding en verzwaring van de taken van de boa's. Het is daarom goed dat de formatie van de boa's de komende jaren nog verder wordt uitgebreid. Tevens zijn reeds maatregelen getroffen om de veiligheid van de boa's in de uitoefening van hun taak te waarborgen. Zo werken de boa's standaard in koppels en dragen zij altijd steek/kogelwerende vesten. Boa's maken gebruik van een portofolio met aansluiting op c2000 (tevens voorzien van een noodknop) en zijn uitgerust met een bodycam. Daarnaast krijgen de boa's tijdens de opleiding training in gespreks- en benadertechneken (de-escalatietraining) om eventuele conflicten en incidenten verbaal op te lossen. Uit de praktijk blijkt echter dat dit onvoldoende is om geweldsincidenten te voorkomen, waarbij ook de eigen veiligheid in het geding kan komen.

Het is dan ook van belang om de bevoegdheden van boa's verder uit te breiden. In sommige situaties kan het wenselijk zijn dat de boa gebruik kan maken van de handboeien. Inmiddels is hiervoor bij het Ministerie een aanvraag gedaan. Tegelijkertijd willen we ook de samenwerking met de politie, door duidelijke werkafspraken te maken in handhavingsarrangementen, verder optimaliseren.

Zorg en veiligheid

Tussen het ZVHD, de Stichting de Toegang, Sedna, de hoofdaanbieders, de onderaannemers in het sociaal domein, en de gemeente Emmen dienen gezamenlijke afspraken te worden vastgelegd over het op- en afschalen van zorg en de verantwoordelijkheid voor casus- en procesregie. Het geheel zal bijdragen aan het tijdig leveren van passende zorg waardoor de overlast in de woonomgeving beter teruggedrongen kan worden.

Met een integrale aanpak vanuit veiligheid, onderwijs, sport, gezondheid en cultuur is onze inzet erop gericht dat huiselijk geweld en kindermishandeling duurzaam wordt teruggedrongen. Het landelijk programma GHNT maakt vanaf 2023 deel uit van het Toekomstscenario Kind- en gezinsbescherming. Vanuit het Rijk wordt in dit kader gestuurd op een structuurwijziging. Die structuurwijziging moet ervoor zorgen dat in de keten beter samengewerkt gaat worden, waardoor de aangeboden hulp voor het hele gezin adequaat, begrijpelijk en transparant is.

Georganiseerde/ondermijnende criminaliteit

De aanpak van dit thema krijgt steeds meer vorm. De interne structuur is aangepast en we geven meer prioriteit aan de weerbaarheid van ambtenaren en bestuur. In hoofdzaak willen we de ondermijning verstoren. Dit kan alleen door intensief samen te werken met andere partijen zoals de Belastingdienst, de FIOD, de rechte teams van de Politie, het Openbaar Ministerie en andere gemeenten. Samen weten we meer dan alleen en bovendien kunnen we in afstemming met elkaar bestuursrechtelijk, strafrechtelijk of eventueel privaatrechtelijk optreden. In dit kader zijn wij het huidige Bibob-beleid aan het doorontwikkelen, zodat dit op meer aspecten ingezet kan worden. Landelijk is ondertussen aandacht voor de problemen die we ervaren in het kader van informatie-uitwisseling.

Jeugd en Veiligheid

Landelijk en ook in Emmen zijn er zorgen over de groeiende criminaliteit onder jongeren. Dit baart ons zorgen en daarom zetten we in op het ontwikkelen van een lokale aanpak gericht op deze jongeren. Daarbij hebben we specifiek aandacht voor het vroegtijdig signaleren en in contact blijven met onze jongeren. Door middel van het inzetten van een jongerenwerker/ervaringsdeskundige willen wij in 2023 dit contact met jongeren optimaliseren/verbeteren. De inzet is om jongeren die ontspoord zijn of dreigen te ontsporen weer op het rechte pad te krijgen of te houden. De ervaringsdeskundige heeft zelf een verleden dat overeenkomt met het verleden van veel van deze jongeren. Hij spreekt dezelfde taal en heeft een no-nonsense aanpak. Dit zorgt ervoor dat hij eerder in contact komt met deze doelgroep. De ervaringsdeskundige inventariseert de situatie op verschillende leefgebieden van de jongere om ze zo toe te kunnen leiden naar de juiste professionals. Dit sluit goed aan bij de aanpak vanuit Programma Angelslo.

Verkeersveiligheid

We zien dat jongeren (15-17 jaar) en senioren steeds vaker betrokken zijn bij een verkeersongeluk. We vermoeden dat dit komt door de onervarenheid, het vertraagde reactievermogen en doordat de risico's die verkeersdeelname met zich meebrengen, worden onderschat. Bovendien zien we dat er steeds vaker mensen worden aangehouden met verdovende middelen achter het stuur. Daarnaast is het gebruik van de e-bike sterk toegenomen. Het is de verwachting dat de e-bike een steeds groter deel uit gaat maken van het verkeerssysteem in onze gemeente. Daarom hebben we extra aandacht voor deze kwetsbare verkeersdeelnemers. Ook de toename van asociaal en agressief gedrag in het verkeer vraagt onze aandacht. Asomobilisten zorgen in belangrijke mate voor een gevoel van onveiligheid bij onze bewoners.

We volgen het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid (SPV 2030). Meer dan voorheen wordt risico-gestuurd (proactief) gewerkt. Deze werkwijze helpt wegbeheerders om vroegtijdig risico's in het verkeerssysteem te detecteren en gericht effectieve maatregelen te nemen om de risico's te verkleinen of weg te nemen.

Via het opstellen van dit maatregelenpakket (*uitvoeringsagenda*) volgt dan het daadwerkelijk programmeren van de maatregelen in een *uitvoeringsprogramma* verkeersveiligheid, dat zo goed mogelijk aansluit bij breder mobiliteits- en maatschappelijk beleid. In de komende jaren gaan we in provinciaal samenwerkingsverband de risicoanalyse vertalen naar een uitvoeringsprogramma.

Veiligheidsregio Drenthe (VRD)

De VRD staat de komende jaren voor een belangrijke transitie als het gaat om de inzet van vrijwilligers. Dit is mede het gevolg van Europese regelgeving en het toenemende verloop van het vrijwillig brandweerpersoneel. Naast deze opgave is het voor de VRD noodzakelijk om goed in te spelen op een aantal belangrijke ontwikkelingen. Hierbij gaat het om: een kennisimpuls crisisbeheersing, het belang van data en informatie binnen de VRD en tenslotte de VRD als expertisepartner op fysieke veiligheid als belangrijke voorwaarde bij de komst van de Omgevingswet.

Veranderingen in relevante wet- en regelgeving

De door de rijksoverheid afgekondigde stikstofmaatregelen gaan een steeds grotere rol spelen. De gevolgen hiervan zijn nog niet geheel duidelijk, maar we zien de maatschappelijke onrust toenemen. De stikstofmaatregelen kunnen gevolgen hebben voor evenementen en mogelijk ook voor traditionele festiviteiten als caribidschieten en paasvuren. Of er gevolgen zijn is afhankelijk van de voorgenomen activiteit en of de locatie dicht bij een natuurgebied gesitueerd is.

Het wetsvoorstel Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) treedt waarschijnlijk in 2023 in werking. In de praktijk ontbreekt een duidelijke wettelijke basis voor domein-overstijgende samenwerking en gegevensverwerking in het sociaal domein. De wet Wams moet daar verandering in brengen. Bovendien komt er met deze wet ook een duidelijke regietaak bij de gemeente te liggen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 3 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties/acties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Het hoofddoel van programma 3 is: Emmen is de veiligste 100.000+ gemeente

Doel		Prestatie
Met bedrijven en instellingen verbeteren we de fysieke/externe veiligheid. De effecten van de Omgevingswet moeten worden getoetst aan het gemeentelijk fysieke/externe veiligheidsbeleid.	😊	In 2023 bereiden we ons voor op de Omgevingswet en de uitvoering van de Wet kwaliteitsborging. We richten nieuwe werkprocessen in en maken afspraken met particuliere toezichthouders. In 2023 wordt datagericht gewerkt bij vergunning-verlening, toezicht en handhaving. We dragen door het verbinden van voorwaarden aan vergunningen en het ondersteunen van de organisatie bij aan het veilig plaatsvinden van evenementen.
We beperken de impact van crises en rampen in het fysieke/sociale domein.	😊	In 2023 is de Crisis Management Organisatie (CMO) operationeel. Er wordt een inhaalslag gemaakt met trainingen en bijeenkomsten voor crisis functionarissen. Hier wordt door de VRD in geïnvesteerd. Prestatie-indicator: het CMO is volledig bezet en geprepareerd op crises en rampen in de algemene zin van het woord.
Met inwoners en partners zorgen we voor inclusieve wijken/ dorpen, waarin jongeren veilig kunnen opgroeien en ruimte is voor diversiteit.	😊	We geven uitvoering aan de lokale aanpak terugdringen huiselijk geweld, kindermishandeling en seksueel geweld en de aanpak alcohol/ middelenmatiging jeugd.
	😊	Om de afnemende tolerantie jegens elkaar aan te pakken is structureel aandacht voor het thema discriminatie noodzakelijk. Vanuit het rijk hebben we voor dit onderwerp dan ook een financiële bijdrage ontvangen. Dit wordt aangewend voor een (lokale) aanpak van discriminatie. In mei 2023 wordt de lokale aanpak voorgelegd aan het college, waarna uitvoering volgt.
We verminderen overlast en onveilige situaties van en door (kwetsbare) inwoners.	😊	In 2023 maken we met (zorg) partijen afspraken over op- en afschalen van zorg en over casus - en procesregie. Daarbij versterken wij eveneens de gemeentelijk (regie) rol bij complexe zorgvraagstukken. E.e.a. afgestemd met het Zorg- en Veiligheidshuis Drenthe (ZVHD).
	😊	We zetten in op adequate, toekomstbestendige handhaving die zichtbaar is dorpen en wijken. Afgestemd met EOP's zetten we in op meer Boa-toezicht in wijken en dorpen. Met politie worden afspraken gemaakt over rol/positie en informatie-uitwisseling tussen wijkagenten en de Boa's.
	😊	We voeren de gefaseerde ketensamenwerking door al werkwijze voor gezinnen waar de veiligheid in het geding is. In 2023 werken we volgens de regionale afspraken met de hoog complexe zorg/ beveiligde bedden.
Iedereen kan veilig deelnemen aan het verkeer.	😊	In 2023 wordt een uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid opgesteld dat aansluit bij het landelijk Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV 2030). Hiervoor wordt een set aan risico-indicatoren oftewel safety performance indicators (SPI's) geformuleerd.

Doel		Prestatie
		In 2023 aanpak van 4 gevaarlijke kruispunten: - Houtweg – Laan van de Marel - Statenweg – Veldlaan - Boslaan – Houtweg - Nieuw Amsterdamsestraat – Brinkenweg
Met partners willen we de ondermijning verstoren. Daarbij versterken we de ambtelijke en bestuurlijke weerbaarheid.		We voeren de in het Actieplan Ondermijning opgenomen activiteiten uit.
We versterken de cyberweerbaarheid van onze gemeente door onze eigen veiligheid op orde te hebben en inwoners voor te lichten.		We blijven investeren in de veiligheid van onze systemen door uitvoering van de nodige testen/onderzoeken en gerichte interne voorlichting. We blijven ervoor zorgen dat onze (crisis)organisatie voorbereid is op cybersecurity.

Toelichting doelen en prestaties

-

Budgettaire ontwikkelingen

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	10.374	10.374	10.449	-75
Baten	64	64	64	0
Saldo voor reserve mutaties	10.309	10.309	10.384	-75
Reserve mutaties				
- Storting	0	0	0	0
- Onttrekking	0	0	0	0
Saldo na reserve mutaties	10.309	10.309	10.384	-75

Toelichting

Lasten:

1.2 Openbare orde en veiligheid

Er worden tijdelijk vier extra camera's geplaatst in risicogebieden in verband met overlast door verschillende groepen. In het najaar van 2023 wordt nagegaan of de tijdelijke camera's nog nodig zijn en eventueel ondergebracht in het nieuwe af te sluiten contract. In totaal zullen de kosten voor de tijdelijke plaatsing ongeveer € 75.000 bedragen.

-75 I

Totaal lasten

-75

Baten:

Geen afwijkingen.

Reserve mutaties:

Storting:

Geen afwijkingen.

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

3.4 Programma 4 Jeugd en onderwijs

Trends en ontwikkelingen

Jeugdigen

In de Strategienota van december 2021 en in het Coalitieakkoord 2022 - 2026 is de ambitie op de middellange termijn van de gemeente Emmen opgenomen. Jeugd heeft daarin een prominente plek. Eén van de ambities is, dat in Emmen iedereen kan meedoen aan het maatschappelijk leven, daarin gelijke kansen heeft, zichzelf kan zijn en eigen talenten kan ontwikkelen. Hier ligt ook een relatie met de herijking van het Sociaal Domein (Verder Samen, zie programma 9). Wij focussen hierbij op kinderen, jongeren en hun ouders, zodat de jeugd het beter krijgt dan generaties voor hen. Vanuit programma 4 wordt daaraan een bijdrage geleverd, met de inzet op "Jong Emmen", "Perspectief op Jeugd" en onderwijs en educatie. Immers, om jeugd een toekomst te bieden moeten we gezamenlijk inzetten op de verschillende leefgebieden van een jeugdige (thuis inclusief de inzet op ouders), op school en in de eigen buurt). Ook aan de ambities in het coalitieakkoord ten aanzien van voorscholen, leesstimulering en digitale vaardigheden en de overgang van opleiding naar werk, wordt (mede) vanuit programma 4 bijgedragen.

Perspectief op Jeugd

Vanuit het beleidskader "Perspectief op Jeugd" wordt ingezet op normaliseren; het versterken van het gewone leven en het denken vanuit mogelijkheden in plaats vanuit beperkingen. Dit met als doel dat ieder kind en iedere jongere in Emmen gelukkig, veilig, gezond en met perspectief kan opgroeien. De landelijk door het rijk en VNG op te stellen "Hervormingsagenda Jeugd" (zie programma 9) is van invloed op de uitvoering van "Perspectief op Jeugd". In 2023 wordt, vooruitlopend op de daadwerkelijke hervormingsagenda, zowel lokaal als binnen de jeugdhulpregio gekeken hoe hierop te anticiperen.

Om uitvoering te geven aan de actielijnen die zijn opgenomen in "Perspectief op Jeugd" is een programmastructuur ingericht. Diverse pilots, projecten en initiatieven zijn in 2022 voorbereid, gestart en verder uitgevoerd. Deze lopen door in 2023, 2024 en 2025. De resultaten worden gemonitord en monitoring wordt verder ontwikkeld (door het combineren van beschikbare gegevens uit de diverse dashboards en nieuwe gegevens). Het is noodzakelijk om hiervoor financiële experimenteerruimte te realiseren. Er ligt een relatie met de monitoring en ontwikkeling van algemene voorzieningen en de vernieuwing van het voorliggend veld (uit programma 9).

Jong Emmen

"Jong Emmen" is een van de actielijnen van "Perspectief op Jeugd". Het is een beweging voor, door en met jongeren. Sinds eind 2018/begin 2019 worden hierbij vanuit een netwerksamenwerking initiatieven van jongeren en partners op het gebied van jeugdparticipatie vormgegeven en uitgevoerd. Uitgangspunten zijn democratisch besef, je stem laten horen en serieus worden genomen. Dit krijgt vorm door (1) bij nieuw beleid, actief input van jeugd te betrekken, (2) bij ideeën en initiatieven van jongeren te kijken naar de mogelijkheden om dit te realiseren en (3) onderwerpen onder de aandacht te brengen van jongeren. Dit wordt vastgelegd in een beleidsnotitie. Jeugdparticipatie is ook een middel om te voorkomen dat jeugdhulp of andere vormen van ondersteuning nodig zijn. Ook kan het ingezet worden om gelijke kansen te bevorderen.

Met "Perspectief op Jeugd" als leidraad is er in Emmen-Oost een gezamenlijk gedragen plan van aanpak voor jeugd opgesteld binnen het kernteam Jong Emmen-Oost. In samenwerking met jeugdigen wordt ingevuld hoe dit plan vorm krijgt in de praktijk. Het kernteam bestaat uit professionals, die in de wijk met jeugdigen werken, zoals jongerenwerk Sedna en VNN, buurtsportcoach, activiteitenbegeleider Facet, Marokkaanse gemeenschap, beleidsadviseur openbare orde en veiligheid en beleidsmedewerker jeugdparticipatie. Er is vraag naar zo'n zelfde aanpak in andere gebieden.

Er is nog terrein te winnen, daarom zien we voor 2023 de volgende doelstellingen: vergroten van de bekendheid en zichtbaarheid, uitbreiden van de aanpak – zoals die in Emmen-Oost vorm heeft gekregen – naar andere gebieden en vergroten van het democratisch besef. "Jong Emmen" wordt steeds bekender en zichtbaarder in de gemeente Emmen. Bij zowel jeugd als professionals (intern en extern). We willen de inbreng van jeugd binnen onze interne organisatie vergroten.

We zijn erin geslaagd nieuwe kinderraden te installeren begin 2023. De participatie van onze jeugd in de gemeente Emmen heeft onze bijzondere aandacht. Door de kinderraden krijgen kinderen al op jonge leeftijd door dat ze invloed hebben op hun leefomgeving. Ze leren dat het ertoe doet wat ze vinden. Het gaat dan bijvoorbeeld over een nieuw speelvoorzieningenbeleid, die niet opgesteld wordt achter een bureau op het gemeentehuis, maar door een project met de kinderen, die er ook daadwerkelijk gaan spelen.

Vervolg op tijdelijke inzet corona-maatregelen

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) ontvangt de gemeente Emmen van het Rijk in totaal €1.974.257 voor de schooljaren 2021-2022 tot en met 2024-2025. Deze middelen zijn bedoeld om te investeren in de sociaal-emotionele en cognitieve ontwikkeling van kinderen en jongeren en voor het inhalen van vertragingen als gevolg van corona-maatregelen. Het onderwijs heeft ook rijksmiddelen ontvangen om aan deze twee doelen bij te dragen. Gemeenten, onderwijs en voorscholen trekken hier samen in op.

De verwachting is dat ook na het schooljaar 2024-2025 deze extra inzet (gedeeltelijk) noodzakelijk blijft voor het realiseren van de doelen. Zo blijkt uit de meest recente cijfers onder andere dat het aantal jongeren dat zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat, stijgt en inmiddels hoger is dan het (landelijk bepaalde) streefpercentage voor voortijdig schoolverlaters.

De NPO-doelen sluiten ook aan op doelstellingen uit het beleidskader "Perspectief op Jeugd". In de uitvoering is de verbinding gezocht met de actielijnen van "Perspectief op Jeugd". Een aantal activiteiten kan structureel in worden gezet in het kader van "Perspectief op Jeugd". Enkele voorbeelden van gestarte activiteiten zijn: inzetten van preventieve logopedie, uitbreiden van het aantal gezonde scholen, een preventieve aanpak schoolverzuim en LevelUp (een project met jongerencoaches), extra schoolmaatschappelijk werk, extra jongerenwerk, vergroenen van de schoolpleinen en uitreiken van een prentenboek.

Voorschoolse educatie

Er zijn diverse ontwikkelingen, zoals de invoering van 16 uur voorschoolse educatie, de behoefte van ouders aan dagarrangementen en de initiatieven vanuit schoolbesturen om eigen kinderopvangorganisaties op te richten, waarvoor we 2023 als overgangsjaar gebruiken voor de invoering in 2024.

Gelijke kansen

We investeren in kansengelijkheid voor kinderen en jongeren in Emmen. In het kader van de "Gelijke Kansen Alliantie" is Emmen door het ministerie van OCW geselecteerd voor het voorloperstraject "Rijke Schooldag". De middelen die van hieruit beschikbaar worden gesteld, zetten we in op de ontwikkeling van het Jonge Kind Emmen (JKE). JKE is gericht op het creëren van een samenhangend aanbod van activiteiten en voorzieningen voor kinderen van – 9 maanden tot en met 7 jaar (en hun ouders, verzorgers en professionals). Tijdens het ontwikkelproces wordt bekeken hoe het JKE moet worden vormgegeven. Dit kan zowel een fysieke locatie als een online plek zijn. Na het ontwikkelen krijgt het een belangrijke plek binnen het Onderwijsachterstandenbeleid (OAB).

Vanuit de "Regio Deal, Kansen4kinderen" wordt ook gewerkt aan het bestrijden van onderwijsachterstanden en kansengelijkheid door de inzet van kansencoaches op basisscholen.

Voortgezet onderwijs en samenwerkingsverband Sterk VO Zuidoost Drenthe

In 2022 is in een "Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO)" tussen de betrokken gemeenten en het samenwerkingsverband voor voortgezet onderwijs het "Ondersteuningsplan 2022 – 2026" van het samenwerkingsverband vastgesteld. Hierin is opgenomen hoe VO-leerlingen passend onderwijs krijgen aangeboden. In de in de bijlage opgenomen werkagenda staat aangegeven waar het onderwijsveld, de gemeenten en andere betrokken partners, zoals de arbeidsmarktregio, Menso en werkgevers, de komende jaren mee aan de slag gaan. Dit vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid op passend onderwijs, jeugdhulp, arbeidsmarkt/participatie, schoolverzuim/voortijdig schoolverlaten, leerlingenvervoer en onderwijshuisvesting. Er zijn afspraken gemaakt welke zaken uit de werkagenda opgepakt worden in 2023.

Volwasseneneducatie

Het regionale plan "Aanpak laaggeletterdheid arbeidsmarktregio Drenthe 2020-2024" is in uitvoering. Deze aanpak is bedoeld voor alle inwoners vanaf 18 jaar met een hulpvraag op het gebied van lezen, taal, rekenen en/of digitale vaardigheden (de zogenoemde basisvaardigheden). De ambitie is dat de inwoners met een hulpvraag (en dat is in de gemeente Emmen meer dan 10%) zich beter zelfstandig kunnen redden in de samenleving en zo een beter en prettiger leven kunnen krijgen. Daardoor hoeven zij bijvoorbeeld minder snel een beroep te doen op ondersteuning vanuit het sociaal domein.

Het ministerie OCW, VNG, Divosa en de contactgemeenten van de arbeidsmarktregio's zijn veelvuldig met elkaar in gesprek over het vervolg van de aanpak laaggeletterdheid/Tel mee met Taal na 2024. De rijksbijdrage voor volwasseneneducatie wordt vermoedelijk na 2024 verlengd en aan de contactgemeenten van de arbeidsmarktregio's uitgekeerd. De verwachting is dat rond september 2023 een bestuurlijk besluit is genomen op het vervolg van aanpak laaggeletterdheid na 2024. Hierna volgt verdere actie op het inrichten van de infrastructuur en de (regie) rol van de gemeenten.

De doelgroepen die wij willen bereiken zijn: laaggeletterde werknemers, ouders met jonge kinderen en de NT1-ers (inwoners met Nederlands als moedertaal). Om deze doelgroepen te vinden, bereiken en te begeleiden hebben wij extra aandacht voor bedrijven en werkgevers en organisaties op het vlak van gezondheid en preventie (waaronder huisartsen). Gestreefd wordt naar een brede integrale aanpak op het vergroten van de basisvaardigheden. Hier ligt een relatie met duurzame inzetbaarheid (programma 2), het armoedebeleid (programma 6) en de maatschappelijke taak van Facet (programma 8).

Vanuit het rijk heeft Facet de opdracht voor het inrichten van een Informatiepunt Digitale Overheid (IDO). Dit om de (steeds groter wordende) kloof tussen inwoners die wel en niet digitaal vaardig zijn te verkleinen. De rijksbijdrage voor het IDO wordt jaarlijks aan gemeenten verstrekt. De bedragen behorend bij de specifieke uitkering voor de instandhouding van het IDO zijn eenmalig berekend en zijn voor de komende jaren vastgesteld. De uitvoering van IDO en inzet op basisvaardigheden zijn beide taken van Facet voor dienstverlening aan inwoners.

Vluchtelingen

In Emmen vangen we meer vluchtelingen op waardoor er een grotere vraag is naar onderwijs, educatie, onderwijshuisvesting en leerlingenvervoer. Op tijdelijke leslocaties is onderwijs geboden aan vluchtelingen uit Oekraïne. Er is daardoor meer capaciteit en budget nodig voor het formele en informele taalaanbod.

Onderwijshuisvesting

Als gevolg van de coronacrisis heeft de bouwwereld grote problemen om tijdig aan alle benodigde materialen te komen, die door gebrek aan grondstoffen en teruglopende productielijnen extreem in prijs zijn verhoogd. Daardoor blijven de jaarlijkse uitgaven voor onderwijshuisvesting stijgen. De (rijks)middelen daarvoor blijven achter. Dit leidt tot een forse druk op de voor onderwijshuisvesting beschikbare middelen. Hierdoor ontstaat vertraging in aanbestedingen, of kunnen projecten niet doorgaan zonder extra financiële middelen. Ook zijn er extra kosten vanwege constructiefouten aan de gevel van de Praktijkschool in Emmen en uitbreiding van de AZC-school. Extra geld is structureel noodzakelijk om het "Integraal Huisvestingplan (IHP)" volledig uit te kunnen voeren.

Leerlingvervoer

De ontwikkeling om in te zetten op normaliseren en kinderen zelfstandig te leren reizen van huis naar school wordt in 2023 voortgezet. De uitkomsten van de verschillende projecten zullen worden geborgd.

Grote projecten

In de wijk Bargeres loopt het project vervangende nieuwbouw voor OBS De Barg en OBS De Brink (na fusie) en SO Tine Marcusschool. Locatie Mantingerbrink, waarbij de oude OBS De Barg eerst wordt gesloopt. Dit project is niet opgenomen in het IHP PO-VO omdat het voor die tijd al in gang was gezet. De kosten worden opgevangen binnen het beschikbare krediet voor Onderwijshuisvesting.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 4 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties/acties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie
Er zijn goede, eigentijdse scholen voor onze jonge inwoners gerealiseerd.		In 2023 wordt, conform het IHP PO-VO, krediet verstrekt voor vervangende nieuwbouw van OBS De Delftlanden en CBS Het Talent ter vervanging van MFA Het Venster.
We versterken het gewone leven door in te zetten op Jong Emmen, brede scholen, onderwijs en educatie.		In 2023 wordt de aanpak van "Jong Emmen" (zoals in Emmen-Oost al vormgegeven) uitgebreid naar minimaal 1 ander gebied, worden er minimaal 3 kinderraden en een kinderburgemeester ingesteld en vergroten we samen met jeugdigen de bekendheid en zichtbaarheid van "Jong Emmen".
		In 2023 wordt vanuit de aanpak laaggeletterdheid onverminderd ingezet op vergroten van de basisvaardigheden (inclusief de digitale vaardigheden).
Iedere jeugdige kan met perspectief opgroeien en zich ontwikkelen tot een veerkrachtige en zelfredzame jeugdige, door de verbinding te leggen met en het versterken van het onderwijs, het gezin en de context van een jeugdige.		In 2023 worden de pilots binnen Perspectief op Jeugd voortgezet en wordt onderzocht op welke manier de monitoring (effectmeting) moet worden georganiseerd.
		In 2023 borgen we de uitkomsten van de verschillende projecten en vergroten we het aantal jongeren dat zelfstandig reist van school naar huis.

Toelichting doelen en prestaties

-

Opgavegericht werken

Er zijn geen opgaven in programma 4.

Budgettaire ontwikkelingen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	16.053	16.053	16.053	0
Baten	5.168	5.168	5.168	0
Saldo voor reserve mutaties	10.885	10.885	10.885	0

Reserve mutaties

- Storting	69	69	69	0
- Onttrekking	146	146	146	0
Saldo na reserve mutaties	10.807	10.807	10.807	0

Toelichting*Lasten:*

Geen afwijkingen.

Baten:

Geen afwijkingen.

Reserve mutaties:*Storting:*

Geen afwijkingen.

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

3.5 Programma 5 Bouwen, wonen en milieu

Trends en ontwikkelingen

Bouwen & Wonen

Op basis van de nieuwe woonvisie zet de gemeente Emmen in op een groei van de woningvoorraad met 4.000 woningen tot 2030. De vraag naar woningen in de gemeente is groot en de opgave vraagt om urgentie en snelheid. De komende jaren zetten we in op de benodigde extra versnelde woningbouwlocaties (naast de tien die al eerder aangewezen zijn) om voldoende bouwmogelijkheden te creëren.

Er moet voortgang worden geboekt op de gemaakte Woondeal met het Rijk. Dit betekent het creëren en faciliteren van voldoende bouwmogelijkheden. Het vraagt veel ambtelijke inzet om als gemeente hierin optimaal uitnodigend, faciliterend en sturend te zijn. We zetten hiervoor extra menskracht en middelen in. We worden door het Rijk en Provincie gecontroleerd op onze voortgang. Daarom monitoren we actief de ontwikkelingen. We zetten in op het versnellen van het vergunningenproces en bestemmingsplanprocedures, waarbij de kwaliteit van de woonomgeving en de woonopgave steeds leidend is.

Afgelopen jaar zijn de energiekosten enorm gestegen. Alhoewel er een daling is ingezet zijn de energiekosten nog steeds hoog. Dit is een groot probleem voor huishoudens met een lager inkomen, zeker als zij in een slecht geïsoleerde woning wonen. Om de verduurzaming en transformatie van de bestaande particuliere voorraad zo goed mogelijk te kunnen faciliteren, zetten we daarom in op een zo sluitend mogelijk pakket van mogelijkheden en regelingen gericht op bewustwording, besparing, verduurzaming en levensloop-bestendigheid. We gebruiken het platform 'Emmen geeft Energie' om de vindbaarheid van alle mogelijkheden en regelingen zo groot mogelijk te maken. Hierbij zetten we alle beschikbare middelen (eigen subsidie/stimulerings-regelingen, Regio Deal middelen, Volkshuisvestingsfonds middelen en rijksmiddelen) zo efficiënt mogelijk in.

In het najaar wordt meer duidelijk over de inschrijving op de 2^e tranche Volkshuisvestingsfonds en Regiodeal.

Voor onze inwoners in sociale huurwoningen zijn heldere (jaarlijkse) prestatieafspraken op basis van de meerjarenafspraken 2023-2027 van groot belang. De opgaven die voortvloeien uit de Woonzorgvisie zijn vastgelegd in prestatieafspraken zowel regionaal, als lokaal met de zorg- en welzijnspartijen en woningcorporaties.

Op 1 juli 2023 gaat de wet goed verhuurderschap in. De aangenomen wet stelt normen voor goed verhuurderschap vast. Gemeenten moeten verplicht een meldpunt inrichten en hebben de mogelijkheid om de verhuur van woningen vergunningplichtig te maken.

De wet versterking regie op de Volkshuisvesting is in consultatie. Het wetsvoorstel geeft Rijk, provincies en gemeenten instrumenten om samen en met regionale afstemming regie te voeren op de volkshuisvesting zodat overheden meer grip hebben op hoeveel, waar en voor wie er wordt gebouwd.

Programmatistische aanpak Angelslo en Bargeres

In het gebiedsgericht programma Angelslo wordt al langere tijd op een integrale wijze gewerkt aan opgaven. Dit gaat naast fysieke en ruimtelijke opgaven ook om zaken op het gebied van sociale- en veiligheidsvraagstukken. Om tot de gewenste fysieke en ruimtelijke ontwikkelingen te komen (herstructurering en transformatie van de bestaande voorraad, realisatie van nieuwbouw van toekomstbestendige woningen en de revitalisatie van het openbaar gebied en wijkcentrum) wordt ervaring opgedaan met een gemeentelijke gebiedsontwikkelaar. Deze werkt vanuit het programmateam en aan de hand van een nieuwe stedenbouwkundige structuurvisie. De zoektocht naar een integrale aanpak rondom gebiedsontwikkeling is voor andere wijken ook relevant.

Vanaf medio 2023 wordt in Bargeres een gebiedsgericht programma opgezet voor de wijk.

Centrumvernieuwing in de dorpen

Op dit moment wordt hard gewerkt aan de vernieuwing van het centrum van Emmer-Compascuum. In de komende jaren zetten we ons in om deze noodzakelijke centrumvernieuwing ook voor andere dorpen mogelijk te maken. Daarom wordt het fonds dorpen en wijken voortgezet. De stimuleringsregeling Dorpen en Wijken wordt ook voortgezet. Deze subsidieregeling ondersteunt lokale initiatieven, die de leefbaarheid van dorpen wijken versterken.

Milieu (Circulariteit, Klimaat & Water, Energie, Biodiversiteit)

De komende jaren werken we aan verschillende opgaven op het vlak van energie, klimaat en milieu. Hierbij is er een directe verbinding met het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat waar de reeds lopende uitvoeringsactiviteiten in ondergebracht zijn. Het programma wordt periodiek herijkt om goed aan te sluiten bij nieuwe trends en ontwikkelingen en de voorgenomen doelen te realiseren.

Als gemeente en marktpartijen werken we in toenemende mate gezamenlijk aan de klimaatopgaven van de industrie. Alles met het oog op een duurzame energievoorziening en zoveel mogelijk CO₂-reductie in een realistisch tijdspad. Draagvlak, investeringscapaciteit en beschikbaarheid van vakmensen en materieel zijn hierbij van groot belang. We ondersteunen daarom ook de ontwikkeling van innovaties in energiebronnen (denk hierbij aan geothermie en waterstof) en nieuwe kennis (opleiden en omscholen) die nodig zijn voor de energietransitie.

Voor de industrie vragen de extreem hoge energiekosten daarnaast ook aandacht. We kijken daarom in gezamenlijkheid naar (meer) mogelijkheden voor energiebesparing als -opwekking. Daarbij zoeken we nadrukkelijk de samenwerking

met andere organisaties, zoals Samenwerkende Bedrijven Drenthe, RUD, Ondernemend Emmen en Energiefonds Drenthe.

De productie van zonne- en windenergie, de elektrificatie van de industriële processen en de warmtetransitie van de gebouwde omgeving vragen een nauwe, structurele en wederkerige samenwerking met de netbeheerder. Bij de investeringsbeslissingen (in netcapaciteit) van de netbeheerder moeten de beleidsmatige doelen en verwachtingen (opwek en verbruik) vanuit de invalshoeken van alle stakeholders meer leidend worden naast de (actuele/wisselende) marktvraag.

In 2022 is onderzoek gedaan naar de ernst en omvang van de bodemdalingsproblematiek in het pilotgebied Nieuw-Amsterdam en omgeving. De resultaten van het onderzoek zijn opgeleverd. De gemeente werkt hierin samen met de Provincie Drenthe en Waterschap Vechtstromen. Op basis van dit onderzoek moet een politieke afweging worden gemaakt over de rol die de gemeente kan spelen bij het herstel van schade. Er wordt een subsidieregeling opgesteld waarmee bewoners nader onderzoek naar hun eigen woning kunnen laten doen. Na de zomer 2023 wordt aansluiting gezocht bij het fonds Duurzaam Funderingsherstel voor eigenaar-bewoners die onvoldoende eigen middelen hebben. Daarnaast blijven we inwoners informeren via het Servicepunt Bodemdaling.

De problematiek rondom stikstof (en dan vooral de toepassing van regels en berekeningen omtrent de emissie ervan) is van een andere aard, maar vraagt veel inzet op het vlak van zowel bouwen en wonen, de ontwikkelingsmogelijkheden van land- en tuinbouw en andere bedrijven, als ook op het vlak van veiligheid en evenementen. Beter inzicht in de problematiek, de gebiedsprocessen die zullen starten en hoe hiermee om te gaan vraagt de komende jaren nadrukkelijk capaciteit en inzet. Het is nu nog onbekend welke impact de verkiezingsuitslag van de Provinciale Staten heeft op dit dossier.

Programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat

De gemeente Emmen pakt de complexe, langdurige opgave voor duurzaamheid, energie en klimaat in de volle breedte, integraal en in samenhang op met een programmatische aanpak. We zien dat dit goed aansluit bij de toenemende sturing vanuit het Rijk op de realisatie van de afspraken uit het klimaatakkoord.

Het programma kent drie thema's:

- Energietransitie
- Circulaire economie (zie verder programma 2)
- Klimaatadaptatie

Een actueel voorbeeld van een complexe, langdurige opgave binnen het programma is de uitwerking van de Transitievisie Warmte in Wijkuitvoeringsplannen. In dit proces heeft de gemeente een regierol, maar bepalen inwoners in dorpen en wijken vooral het tempo en de aanpak. Hierbij is een nauwe samenwerking met interne en externe stakeholders een randvoorwaarde. We leren hierbij van de in 2022 gestarte wijken en dorpen waar dit proces al loopt. Zonder de juiste aanpak worden inwoners aan de voorkant van het proces niet goed betrokken en zonder de juiste afspraken over investeringen in infrastructuur kunnen de woningen uiteindelijk niet overstappen van aardgas op een andere warmtebron. Het wegnemen van warmtevraag (hoeveel energie er nodig is om het huis warm te krijgen en houden) door optimaal te isoleren is hierbij een randvoorwaarde.

Een andere complexe uitdaging in de energietransitie is de gemeentelijke rol in het ondersteunen en faciliteren van de energietransitie voor bedrijven. Er is een proces opgezet waarbij wordt gekeken wat de gemeente hierin kan doen en wat daarvoor nodig is. Daarnaast wordt samen met de provincie Drenthe ook gewerkt aan innovatieve concepten en oplossingen om de energietransitie te versnellen, bijvoorbeeld door het voorkomen van netcongestie (als de vraag naar transport van elektriciteit groter wordt dan de capaciteit van het net).

Klimaatadaptatie vraagt veel inzet en investeringen in de openbare ruimte (bij de kadernota 2023 is structureel € 1 miljoen als autonome ontwikkeling beschikbaar gesteld). Hierbij is het van belang dat de mogelijkheden voor adaptatie (en daarmee ook vergroening en versterking van de biodiversiteit) integraal onderdeel uitmaken van alle afwegingen van de gemeente voor de fysieke leefomgeving. Hiertoe wordt in 2023 een integraal beleidsplan openbare ruimte opgeleverd (zie ook programma 7). Hier worden inwoners nadrukkelijk bij betrokken, zodat er meer bewustwording ontstaat en bereidwilligheid tot het nemen van de juiste maatregelen in bijvoorbeeld hun eigen tuin.

In 2023 wordt uitvoering gegeven aan twee riolerings- en openbare gebiedsontwikkelingen (Bargeres en Angelslo), waarvoor een financiële bijdrage vanuit het Rijk in het kader van de Stimuleringsregeling Impulsgelden Klimaatadaptatie wordt aangevraagd en ingezet. De bijdrage is bedoeld voor de uitvoering van klimaatmaatregelen en de versnelling van de uitvoering van de klimaat adaptieve projecten.

Tevens wordt binnen de Samenwerking Noordelijke Vechtstromen een Regionale Adaptatiestrategie (RAS) vastgesteld. Hierin wordt de focus op gemeentegrensoverschrijdende klimaateffecten en de meerwaarde van een regionale aanpak bepaald.

In 2022 is een motie door de raad aangenomen die het college opdracht geeft om beleid uit te werken voor de realisatie van kleine windmolens (erfmolens) bij agrarische- en glastuinbouwbedrijven. De beleidsnotitie is in concept gereed en zal volgens planning in het derde kwartaal van 2023 worden aangeboden aan de raad.

Afval (effecten invoering Diftar en gescheiden inzameling)

Een andere manier van inzamelen heeft geleid tot betere resultaten: minder restafval, meer recycling en hergebruik. Vanzelfsprekend proberen wij dit te verwezenlijken tegen zo laag mogelijke kosten. Het hergebruiken van grondstoffen vermindert de schaarste en heeft een economische waarde. Om inwoners die in hoogbouw wonen beter te helpen met afvalscheiding worden in 2023 nieuwe investeringen gedaan voor inzamelvoorzieningen voor PMD (Plastic verpakkingen, Blik en Drankenkartons). Daarnaast vraagt de afkeur van PMD nog steeds aandacht. In 2023 zetten wij structureel 2 afvalcoaches in, dit in combinatie met een communicatiecampagne gericht op PMD en het nut van afvalscheiding. Toch verdwijnen er nog veel grondstoffen in het huishoudelijk restafval. Per 2022 maken we gebruik van diftar. Inwoners die minder afval aanbieden zijn daarmee voordeliger uit dan voorgaande jaren, bij meer afval is men duurder uit. De tonnages van 2022 laten zien dat de maatregel effect heeft. Voor de gemeente is er echter het risico dat de inkomsten lager uitvallen dan begroot. De opbrengsten voor het variabele gedeelte van de afvalstoffenheffing zijn afhankelijk van zowel het aantal aanbiedingen als van het tarief per aanbieding. Het streven is om de tarieven voor afval de komende jaren niet te laten stijgen. Om dit te kunnen realiseren is een van de maatregelen het storten van het ontvangen dividend van Area in de voorziening afvalstoffenheffing.

Emmen Vernieuwt

- *Regiostad Emmen (zie ook programma 2 en programma 7)*

De gemeente Emmen heeft in 2022 € 4,55 miljoen subsidie gekregen van de provincie Drenthe in het kader van het Regiostedenfonds. De bijdrage is bedoeld om een impuls te geven aan Emmen Centrum als Regiostad en daarmee bij te dragen aan de versterking van de economische ontwikkeling en werkgelegenheid in de gemeente Emmen. De projecten die gedekt worden uit de verkregen bijdrage moeten uiterlijk eind 2025 klaar zijn.

Voor de uitvoering heeft de gemeente in 2022 een Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen vastgesteld. Doelstelling van het uitvoeringsplan Regiostad Emmen is een gastvrij, levendig en toekomstgericht centrum van Emmen van hoge kwaliteit, waar het goed wonen, werken en recreëren is. In de komende vier jaar investeert de gemeente in totaal € 18 miljoen aan het verbeteren van de fietsroutes in het centrum, de entree van het Rensenpark met de nieuwbouw van het CBK Emmen, het verbeteren van het openbaar gebied in het hart van de binnenstad (onder andere Hoofdstraat Zuid, entreegebied Rensenpark en tuinen voor de drie stadsvilla's aan de Hoofdstraat) en het omzetten van winkelruimte naar een andere functie, waarbij het gebied tussen Markt en Weiart in het hart van de binnenstad prioriteit heeft. De uitvoering van het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen is ook opgenomen in de beleidsprogramma's 2 en 7 van de begroting.

- *Programma Rensenpark Emmen (zie ook programma 8)*

Naar aanleiding van een motie daartoe van de gemeenteraad is besloten om de visie op het Rensenpark te herijken. De uitkomsten daarvan zijn nog niet bekend, maar voor wat betreft het vastgoed in het park (eigendom gemeente) is wel duidelijk dat er forse onderhoudsmaatregelen genomen moeten worden. Voor deze maatregelen moet in de komende jaren dan ook een stevig beroep worden gedaan op de middelen. De huidige beschikbare middelen zijn niet toereikend gebleken voor de minimaal noodzakelijke maatregelen (op het niveau van 'wind- en waterdicht'). De benodigde bedragen zijn bovendien niet goed in te schatten, omdat er ook rekening moet worden gehouden met de fors stijgende energielasten en hogere bouwkosten.

Programma Omgevingswet

De aanstaande inwerkingtreding van de Omgevingswet is in volle voorbereiding. De datum voor de inwerkingtreding is inmiddels vastgesteld op 01-01-2024. Afsproken is om vanaf 01-07-2023 integraal te testen en te oefenen. Dit gebeurt op proces én op systeem op de onderwerpen Omgevingstafel, participatie, vergunningenproces, wet kwaliteitsborging voor het bouwen (WKB), toezicht en handhaving, kostenverhaal, grondeigendom en beleidsaanpassingen. Eventuele verbeterpunten voor proces en systeem worden dan direct doorgevoerd. Vanaf 01-07-2023 hebben we de programmatische opdracht rondom de Omgevingswet afgerond en dragen wij de producten, processen en netwerken in principe over aan de lijn. Dit gaat gepaard met een goed implementatieplan. In het implementatieplan staat wat het programma oplevert aan producten, processen, projecten, netwerken. Daarnaast lopen de projecten en processen rondom omgevingsvisie en omgevingsplan komende jaren door. We komen in 2023 met een uitgangspuntennotitie zodat helder is wat het gewenste ambitieniveau is inclusief benodigde capaciteit en kosten.

Bij de invoering van de omgevingswet en de WKB was het uitgangspunt dat deze operatie voor gemeentes kostenneutraal zou kunnen verlopen. Door hogere kosten van het landelijke systeem (DSO) wordt in een landelijke werkgroep dit uitgangspunt opnieuw berekend. Voor de implementatie van WKB en de Omgevingswet krijgen we een tegemoetkoming van het Rijk in de gemaakte kosten. We hebben in beeld wat de financiële en organisatorische gevolgen van de implementatie Omgevingswet en WKB voor Emmen betekent. Dit hebben we verwoord in de 'Best Guess'. In dit document wordt integraal gekeken naar de verwachte gevolgen en wordt gemonitord wat de gevolgen zijn in een proefjaar.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 5 schematisch per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties/acties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie
Emmen is energieneutraal in 2050.		We stimuleren de ontwikkeling van energie-coöperaties door de leerervaringen uit COBEN en de organisatiestructuur van Lokaal Opgewekt Emmen te borgen.
		Het programma Duurzaamheid, Energie en Klimaat is operationeel. Er wordt gewerkt aan en gestuurd op de inspanningen die genoemd zijn in het programma-plan en bijdragen aan de realisatie van de programmadoelen.
		'Emmen geeft Energie' wordt door inwoners herkend en gevonden als hét loket voor informatie en hulp bij besparing en verduurzaming.
		Het aanbod van regelingen voor het versnellen van de verduurzaming van woningen is actueel. Het verkennen van fondsvorming voor optimale isolatie en voortzetting van de zonnelening wordt hier nadrukkelijk in meegenomen.
		Uit 2023 zijn alle gemeentelijke gebouwen uit de kernportefeuille verduurzaamd naar minimaal (equivalent van) label C.
		Beleidsnotitie voor de ontwikkeling van erfmolens bij agrarische en glastuinbouwbedrijven is gereed en wordt in derde kwartaal aangeboden aan de raad.
Emmen wordt water-robuust en klimaat-bestendig door continu te werken aan wateroverlast knelpunten, actief om te gaan met de effecten van bodemdaling en het versterken van biodiversiteit.		Op basis van politieke afweging inrichten en inzetten van een subsidieregeling voor woningeigenaren (onderzoek schade) en/of aansluiten bij fonds Duurzaam Funderingsherstel.
		Bestendigen van het Servicepunt Bodemdaling.
		In de loop van 2023 wordt een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan opgesteld. Deze wordt in het najaar van 2023 aangeboden aan de gemeenteraad.
		Uitvoering openbare gebiedsontwikkeling in het kader van rioleringswerkzaamheden en klimaat-adaptatie in Angelslo en Bargeres.
		Vaststellen van een Regionale Adaptatiestrategie (RAS)
Emmen wordt meer circulair door terugdringen huishoudelijk afval en bevorderen van het hergebruik van grondstoffen.		Alle hoogbouwlocaties zijn voorzien van een inzamelvoorzieningen voor PMD
Gemeente Emmen is een stevige, groene, regiokern die haar verzorgingsgebied kan dragen door passende en aantrekkelijke voorzieningen.		Uitvoering geven aan centrumvernieuwing Dorpen en Wijken.
		Actualisatie van evenementenbeleid, horecavisie en terrassenbeleid.
		10 projecten van het Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen zijn gestart.
Aantrekkelijker, gezondere en veiliger woon- en leefomgeving van hoge kwaliteit met voldoende betaalbare woningen die toekomstbestendig zijn en passen bij de vraag.		Subsidieregelingen die voortvloeien uit het Volkshuisvestingsfonds zijn actief. Eigenaars-bewoners in de vier toegewezen gebieden kunnen een aanvraag doen.
		De woonzorgvisie en het daarbij horende regionale akkoord is vastgesteld door de gemeenteraad.
		Er is een huisvestingsverordening vastgesteld waarin onder andere de opkoopbescherming en woning-toewijzing voor specifieke doelgroepen is geregeld.
		Monitoring van bouwafspraken uit de woondeal met het Rijk is ingericht. De versnellingsopgave die voortvloeit uit de woonvisie maakt hier onderdeel van uit.

Doel		Prestatie
Aantrekkelijker, gezondere en veiliger woon- en leefomgeving van hoge kwaliteit met voldoende betaalbare woningen die toekomstbestendig zijn en passen bij de vraag.		Beleid Huisvesting internationale werknemers is opgeleverd. De uitwerking is vanwege capacitaire onderbezetting nog niet gestart.
		Plan van aanpak voor een gebiedsgericht programma Bargeres is nog niet opgestart. Ondanks pogingen om tot een gebiedsgerichte aanpak in Bargeres te komen, is het tot op heden niet gelukt om daar het benodigde draagvlak en capaciteit voor te vinden.
		De ruimtelijke procedures (bestemmingsplannen en vergunningenproces) zijn zo kort mogelijk met behoud van kwaliteit voor de woonomgeving.
		Start van een aantal grotere projecten in Emmen Centrum, waaronder: - Klokkenslag, - Brandweer-West, - P-Oost.
		Het mogelijk maken dat externe marktpartijen grotere (ver)bouwprojecten kunnen uitvoeren binnen vastgestelde of nog vast te stellen visies.
Beschermen van het Emmense erfgoed.		De Erfgoedkaart is geactualiseerd. Er is gestart met het verder uitwerken van de erfgoedmonitor.
		Onderzoek naar waardering van niet-beschermd erfgoed (beeldbepalende bouwwerken) is gestart.
		Bij het project Ambachtsschool behouden en versterken we de oorspronkelijke kwaliteiten en kenmerken van het oude schoolgebouw.
		Bij herijken visie Rensenpark onderzoeken we welk landschappelijk erfgoed en welk vastgoed in het Rensenpark behouden moet blijven (naast het Hospershuis, Villa Lindenhof en De Drommedaar).
Emmen voldoet aan wet- en regelgeving omtrent de invoering van de omgevingswet.		De gemeente Emmen kan met eigen systemen en werkwijze conform huidig dienstverleningsniveau werken met de nieuwe Omgevingswet.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden. Ruimtelijke procedures versnellen is een ambitie vanuit de Omgevingswet en een eigen wens. Dit vraagt extra capaciteit. Maatregelen: In de uitgangspuntennotitie van Omgevingsplan (oplevering 2023) worden 3 scenario's voorgelegd die o.a. de spanning tussen ruimtelijke kwaliteit en versnelling procedures schetsen. Aan de hand van dit uitgangspunt maken we het Omgevingsplan. Ook worden interne processen voor advisering gestroomlijnd en worden vragenbomen aangeboden zodat de initiatiefnemer direct op het juiste spoor wordt gezet.

Budgettaire ontwikkelingen

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	45.679	46.542	46.542	0
Baten	40.485	40.724	41.487	763
Saldo voor reserve mutaties	5.194	5.818	5.055	763
Reserve mutaties				
- Storting	990	990	2.364	-1.374
- Onttrekking	854	1.008	1.008	0
Saldo na reserve mutaties	5.330	5.800	6.411	-611

Toelichting*Lasten:*

Geen afwijkingen.

*Baten:*7.2 Riolering

Er worden minder loonkosten toegerekend aan riolering en daarom is de onttrekking aan de voorziening riool lager. -183 I

8.2 Grondexploitatie

Actualisatie resultaat MPG o.b.v. recente doorrekening 946 I

Totaal baten

763

Reserve mutaties:*Storting:*

- Begroot resultaat MPG 2022 t.g.v. algemene reserve grondexploitatie -428 I
- Actualisatie resultaat MPG naar algemene reserve grondexploitatie -946 I

Totaal Stortingen:

-1.374

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

3.6 Programma 6 Inkomensondersteuning

Trends en ontwikkelingen

Asiel en migratie

Als gevolg van de grote toestroom van asielzoekers en het eveneens hoge inwilligingspercentage van de asielaanvragen zien we in 2023 ten opzichte van 2022 minimaal een verdubbeling van het aantal te huisvesten statushouders. Daarmee groeit ook het aantal statushouders waarvoor wij financiële ontzorging verrichten, welke nog binnen de huidige formatie kan worden uitgevoerd. De effecten van de verdubbeling van de huisvestingstaakstelling kunnen we nu nog niet goed inschatten. Dit volgt bij Berap 2023-II. Daarnaast hebben we met het COA afgesproken jaarlijks 6 hervestigersgezinnen (uitgenodigde vluchtelingen) te huisvesten. Al deze ontwikkelingen vragen extra inzet op mensen en middelen bij ons en onze partners.

We hebben voldoende budget om de gemeentelijke taak opvang Oekraïners uit te voeren. Dit thema valt voortaan (per 2023) onder programma 9.

Emco-groep

De Emco-groep heeft een begrotingswijziging ingediend voor 2023. Door met name de hoge inflatie als gevolg van de hoge energieprijzen en stijgende lonen komen de kosten hoger uit. Deze kostenstijgingen kunnen niet in het geheel gedekt worden door de prijsverhoging die aan afnemers van de diensten van Emco extra in rekening wordt gebracht. Voor de arbeidsmatige dagbesteding (Menssupport) is een nieuwe locatie gehuurd om deze nieuwe activiteit te kunnen huisvesten. De resterende kostenstijgingen komen voort uit hogere prijzen als gevolg van de inflatie. Bovenstaande betekent dat ons aandeel met +/- € 338.000 dient te worden verhoogd; deze toename is gedekt uit een bijdrage uit de stelpost indexatie lonen en prijzen.

Stijgende kosten en inzet op het bestrijden van armoede en schulden

De energiekosten en kosten voor andere eerste levensbehoeften zijn flink gestegen. Ook zijn de coronasteunmaatregelen afgelopen. Deze ontwikkelingen leiden tot een groter beroep op onze inkomensvoorzieningen en een stijging van (problematische) schulden bij een deel van de inwoners én ondernemers. Er komt een groep inwoners in de problemen, die zich voorheen prima kon redden.

In Emmen leven ± 7800 huishoudens op of onder 120% van het sociaal minimum. Zij komen steeds moeilijker rond. We houden rekening met een groeiende vraag naar schuldhelpverlening. Door de genoemde ontwikkelingen zien wij dat er momenteel ook inwoners met een middeninkomen in de financiële problemen komen. Ook vanuit deze groep gaan meer inwoners een beroep op ons doen.

We verwachten dat de genoemde economische ontwikkelingen in combinatie met de start van de afbetaling van belastingsschulden, ontstaan tijdens de coronaperiode, leiden tot financiële problemen bij een groep ondernemers. We houden er daarom rekening mee dat er de komende jaren een groter beroep wordt gedaan op inkomensondersteuning en schuldhelpverlening gericht op ondernemers.

We zetten in op intensivering en een groter bereik van onze dienstverlening. We willen zo vroeg mogelijk beginnende schulden en financiële problemen bij onze inwoners signaleren. Zo zijn er op dit moment besprekingen gaande met de woningcorporaties, welzijnsorganisatie en andere maatschappelijke partners over de inzet van betaalbaarheidsinstrumenten en een beter op elkaar afgestemde samenwerking. Dit om inwoners met een laag inkomen, in geval van (dreigende) problematische schulden, eerder te kunnen traceren en sneller van dienst te zijn. Ook willen we het inkomensbeheer anders inrichten. De minimaregelingen dragen bij aan het “meedoen” van de inwoner in de samenleving en voorkomt armoede.

Bij de begroting 2023 is besloten de inkomensgrens bij de toetsing in de doe mee-webshop te verhogen van 110% naar 120%. In de doe mee-webshop zitten de stimuleringsregeling, evenals de participatieregeling voor inwoners van 4-18 jaar. De verhoging van 110% naar 120% is nog niet vertaald naar de Verordening en de beleidsregels.

Intern en extern wordt er op het vlak van energiearmoede, energieverbruik en verduurzaming van woningen steeds intensiever samengewerkt met het fysieke domein. De komende jaren wordt de samenwerking, mede onder de vlag van de taskforce energiearmoede, verder vorm gegeven en wordt gewerkt aan concrete oplossingen voor inwoners.

De Emmense aanpak Bewindvoering verloopt succesvol: de pilot is succesvol geweest en de werkwijze kan worden verbreed. De samenwerkingsafspraken zijn vastgelegd in een convenant, maar de borging vraagt nadrukkelijk aandacht.

Verder wordt er in ons armoedebeloid ook de verbinding gelegd met taalvaardigheid en het ontwikkelen van basisvaardigheden. Laaggeletterdheid en onvoldoende digitale vaardigheden maakt het voor inwoners moeilijk om mee te kunnen doen en kan bijvoorbeeld leiden tot werkloosheid en minder grip hebben op geldzaken. Dit is verder uitgewerkt in programma 4.

We willen werken meer lonend maken en iedereen die meedoet naar vermogen mag hier ook iets van merken. De groep bijstandsgerechtigden die (nog) niet in staat is voldoende inkomsten te genereren om de uitkering te beëindigen wordt groter. Via de invoering van een werkpremie wordt werken lonend gemaakt. Uiteindelijk kan dit leiden tot een hogere arbeidsparticipatie en lagere uitkeringskosten.

Daarnaast zien we ook dat een deel van de inwoners die geen betaald werk kan verrichten, moeite heeft om rond te komen. Ook voor die groep inwoners willen wij een sociale gemeente zijn, gelijke kansen creëren voor kinderen en hun ouders en ervoor zorgen dat ze kunnen meedoen in de samenleving. Het bestuursakkoord 2022-2026 noemt hier de waarden bestaanszekerheid en inclusie. De uitwerking van deze ontwikkelingen staan in programma 9 beschreven.

Buig

We proberen op dit punt zo voorzichtig mogelijk te begroten. Op het moment zijn de uitkeringsaantallen laag, maar de vele onzekerheden die spelen op macro-economisch niveau, zorgen ervoor dat de financiën lastig te voorspellen zijn.

Debiteuren

Er is een daling in het debiteurenbestand. Indien de trend uit 2022 zich in 2023 verder voortzet dan is een lagere stand van € 154.000 bij de jaarrekening te verwachten.

Herijking van het sociaal beleid

Het herijkte meerjarig beleidskader sociaal domein 'Erbij horen en meedoen in Emmen!' met daarin het participatiebeleidskader en het schulden-, armoede- en minimeleidskader, dat medio juni 2023 ter besluitvorming voor ligt, worden in 2023 uitgewerkt in integrale 'doe-agenda's' op de opgaven Rondkomen, Ontwikkelen en Goedvoelen (zie ook programma 9). Op deze manier wordt de integraliteit met de andere programma's verder geborgd. Daarnaast biedt dit effectievere en bredere sturingsmogelijkheden. Maatregelen op het ene beleidsterrein kunnen immers bijdragen aan de doelstellingen van een ander beleidsterrein.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 6 de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie
Zoveel mogelijk inwoners kunnen geheel of gedeeltelijk in hun eigen levensonderhoud voorzien.		Medio juni 2023 ligt het integrale beleidskader Sociaal Domein 'Erbij horen en meedoen in Emmen!' ter besluitvorming voor. Dit wordt kort toegelicht in programma 9. In doe-agenda's wordt vastgelegd hoe we gaan werken aan de opgaven Rondkomen, Goedvoelen en Ontwikkelen. Door middel van de doe-agenda's wordt concreet gemaakt op welke manier we in de toekomst stappen gaan zetten op gebied van o.a. duurzame inzetbaarheid, het verlagen van het aantal uitkeringen en het ondersteunen van jongeren en mensen die nu nog een kleine baan hebben. Daarnaast willen we gaan inzetten op inwoners met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt.
		Via onze partners Menso en EMCO wordt ingezet op ontwikkelen. Daarnaast wordt ingezet op preventie om te voorkomen dat mensen in een uitkerings-situatie belanden
		We willen de komende jaren extra inzetten op het vergroten van de arbeidsparticipatie van kwetsbare inwoners. Dat kan zowel met een directe investering gericht op verschillende vormen van arbeidsparticipatie waarbij we ook besparingen realiseren of indirect door het wegnemen van een aantal grote belemmeringen.
Zoveel mogelijk inwoners leven boven het bestaansminimum en hebben hun financiën op orde.		De schuldhelpverlening aan ondernemers wordt onderdeel van onze reguliere dienstverlening. De werkwijze m.b.t. vroegsignalering biedt mogelijkheden tot verbetering. Samen met onze partners vindt een doorontwikkeling plaats.
		We willen het inkomensbeheer anders inrichten.

Doel		Prestatie
Zoveel mogelijk inwoners leven boven het bestaans-minimum en hebben hun financiën op orde.		Omdat er bij vroegsignalering eigenlijk al sprake is van schuldenopbouw worden de mogelijkheden tot pre-vroegsignalering ook onderzocht met onze partners en waar mogelijk al in gang gezet.
		Het Jongeren Perspectief Fonds wordt opgenomen in de reguliere werkzaamheden.
		Bij bewindvoering is de zogenaamde E-aanpak ingezet. Dat wil zeggen: de Emmense aanpak die tot doel heeft om inwoners met financiële problemen na screening de juiste ondersteuning te bieden. Samenwerking met bewindvoerders moet leiden tot afspraken om instroom onder bewind te reguleren en uitstroom uit bewind naar een lichtere vorm van ondersteuning te bevorderen.
		De implementatie van de werkpremie (de inzet om werken meer lonend te maken) volgt nog.
Schuldhelpverlening en minimaregelingen zijn gemakkelijk vindbaar voor inwoners en laagdrempelig om gebruik van te maken. Vanuit een integrale aanpak wordt toegewerkt naar duurzame oplossingen.		Het Geldloket wordt in 2023 verder ontwikkeld. Hierbij is nog meer aandacht voor maatwerk. Het Geldloket is gericht op vroegsignalering en preventie van (problematische) schulden en armoede. Inwoners met schulden of het risico op problematische schulden worden ondersteund met informatie en advies. Voor budgetcoaching, schuldregelingen of saneringskredieten worden inwoners doorverwezen naar de gemeente.
		Daarnaast is Geldpunt Zakelijk in ontwikkeling. Het loket voor ondernemers met financiële problemen of vragen over financiën.
		Bij de begroting 2023 is besloten voor de doe mee-webshop de inkomensgrens te verhogen van 110% naar 120%. Deze verhoging moet nog worden vastgelegd in Verordening en beleidsregels.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

De borging van de zogenoemde E-aanpak bewindvoering en de vertaling van de verhoging van de inkomensgrens wat betreft de doe mee-webshop naar Verordening en beleidsregels vragen focus op deze punten van de vakafdelingen en staan zodoende op “oranje.”

Met de implementatie van de werkpremie is nog geen aanvang gemaakt en staat zodoende op “rood.”

Budgettaire ontwikkelingen

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	68.487	78.258	78.106	152
Baten	51.781	50.829	51.063	234
Saldo voor reserve mutaties	16.705	27.429	27.043	386
Reserve mutaties				
- Storting	2	2	2	0
- Onttrekking	0	9.567	9.567	0
Saldo na reserve mutaties	16.707	17.864	17.478	386

Toelichting*Lasten:*6.3 Inkomensregelingen

- Perspectiefbrief BUIG: Door lagere eindstand 2022 en ontwikkelingen in het volume, waarbij rekening is gehouden met voorzichtigheid, wordt een voordeel voorzien. Dit voordeel is afhankelijk van een door te voeren prijsstijging van het minimumloon. Bij de septembercirculaire blijkt of er sprake is van een (voordelig) resultaat. 348 S
- Herwaardering Voorziening Dubieuze Bijstandsdebiteuren geeft lagere debiteurenstand, wat hier tot een last leidt -196 I

Totaal lasten

152
*Baten:*6.3 Inkomensregelingen

- Perspectiefbrief BUIG: Het voorlopige rijksbudget BUIG. Bij de septembercirculaire wordt het definitieve budget bepaald. Dit jaar bijzonder ivm de prijscompensatie voor de stijging van het minimumloon. 192 S
- Herwaardering Voorziening Dubieuze Bijstandsdebiteuren geeft lagere Voorziening, wat hier tot een extra bate leidt 42 I

Totaal baten

234
Reserve mutaties:*Storting:*

Geen afwijkingen.

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

3.7 Programma 7 Openbare ruimte en Verkeer en vervoer

Trends en ontwikkelingen

Beleid Openbare Ruimte

Klimaatverandering krijgt steeds meer invloed en blijft een groot aandachtspunt bij aanleg, beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Ook leidt het tot extra kosten en inzet. Daarom is het van belang dat er een integraal beleidsplan openbare ruimte komt, met daarin aandacht voor klimaatadaptatie, biodiversiteit, parkeerknelpunten en leefbaarheid in de wijken en dorpen.

Op basis van dit beleidsplan worden vervolgens jaarlijks uitvoeringsplannen gemaakt. Het doel is een toekomstbestendige openbare ruimte die groen, schoon en veilig is en beschikt over voldoende speelruimtes en parkeervoorzieningen. In dit integrale beleid maken we werk met werk en sluiten we aan bij de beleidsdoelstellingen van de strategienota en het coalitieakkoord 2022-2026 'Vooruit en betrokken'.

Openbaar groen

Het openbaar groen vergroot de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van de openbare ruimte. Het maakt van Emmen een groene open stad met groene wijken en omliggende dorpen.

De klimaatverandering (langere periodes van droogte en hitte, kortere maar heviger periodes van regenval) vraagt een andere inrichting van de openbare ruimte. Er is meer ruimte nodig voor de opvang van water, het voorkomen van hittestress en droogte en het vergroten van biodiversiteit. Dit vraagt maatwerk in inrichting en beheer. We planten in 2023 alvast 2.000 extra bomen om hittestress te voorkomen en de biodiversiteit te vergroten.

Door de bezuinigingen in voorgaande jaren zijn de snoeirondes teruggebracht naar eens in de acht jaar voor alle bomen. Dit levert problemen op: er komen meer meldingen over de bomen en de kwaliteit van de bomen gaat achteruit. We willen daarom het planmatig boombeheer van de volwassen bomen, ouder dan 25 jaar, terugbrengen naar eens in de zes jaar, en gaan de jonge bomen eens in de drie jaar snoeien.

Daarnaast constateren wij op diverse locaties dat de openbare groene en grijze ruimte oud is geworden. Dit is een directe aantasting voor de leefbaarheid van het openbare gebied. Om dit aan te pakken is een integrale aanpak noodzakelijk waarbij de kwaliteit van het wonen en leven in balans wordt gebracht met een groene omgeving.

Speelvoorzieningen

In de openbare ruimte staan 1.761 speelelementen, inclusief de multifunctionele sportelementen, verdeeld over ongeveer 400 locaties. Deze speelelementen worden jaarlijks geïnspecteerd, waarna gebreken worden hersteld. Wanneer speelelementen onveilig zijn, worden deze verwijderd. Binnen het huidige speelvoorzieningen beleid is geregeld dat de aanleg van nieuwe speelvoorzieningen gebeurt op verzoek van bewoners en/of EOP. Dit met een cofinanciering van 50% die door de EOP en/of derden wordt betaald. Wij constateren bij de uitvoering van het beleid knelpunten in de vorm van ongelijkheid tussen EOP's. De gemeente wil de saamhorigheid in de wijken en dorpen versterken door het spelen, sporten en bewegen in de openbare ruimte te verbinden. Het is belangrijk om onze inwoners gezond en vitaal te houden. Daarnaast willen wij de breedtesport in het bewegen in de openbare ruimte versterken.

Parkeerplaatsen in woonbuurten

Al meerdere jaren inventariseert de gemeente parkeerknelpunten. Hierdoor weten we dat de grootste problemen zich voordoen in de woonbuurten met rijtjeshuizen uit de jaren 1960 tot 1980.

Tegelijkertijd willen we het verstenen van deze buurten voorkomen. We zoeken naar slimme oplossingen waarbij het groen in principe prioriteit krijgt en steen ondergeschikt is.

Om in verschillende gevallen adequaat en snel probleemsituaties te kunnen oplossen, is budget nodig. Hiervoor is een investeringskrediet parkeren toegekend. In het eerste halfjaar 2023 maken we een projectplan, zodat na de zomervakantie de uitvoering kan starten.

Wegen, fiets- en voetpaden

Op basis van de laatste wegininspectie blijkt de kwaliteit van ons areaal fors gedaald. De achterstand van het onderhoud is verder toegenomen. De klimaatverandering heeft grote invloed op de verslechtering van een aantal wegen. In periodes van droogte zakt het grondwater, waardoor de droogvallende veenlaag oxideert. Op deze plekken moeten we niet alleen het wegdek vervangen, maar ook de ondergrond aanpassen. De aanpak van deze verzakkingen is niet voorzien in de reguliere beheersystemen. Om de achterstand weg te werken hebben we voor 2022 en verder 4 x € 9 miljoen extra krediet gekregen. Het streven is om het wegareaal voor de komende jaren grotendeels en gemiddeld op niveau C beeldkwaliteit te krijgen. Het uitvoeringsplan 2022-2023 bestaat uit veertien werkpakketten. Voor het uitvoeren van deze en toekomstige werkzaamheden is een extra beheerder wegen nodig. In 2023 is de aanbesteding gepland voor werkpakketten die in 2023-2024 worden uitgevoerd.

Meldingen Openbare Ruimte (MOR)

De huidige staat van onderhoud van de verhardingen, het groen en de riolering leidt onder anderen tot een toename van het aantal meldingen 'openbare ruimte'. Het ging om 16.600 meldingen in 2022. De meldingen zijn door de extreme hitte en droogte toegenomen in de afgelopen zomerperiode. Hierdoor maakt de gemeente extra kosten voor het ad hoc oplossen van problemen, bijvoorbeeld afknappende takken van eikenbomen, verzakkende gazons en plantstroken en een groot aantal losliggende tegels in voetpaden. De verouderde bestrating uit de jaren 1960-1980 wijken en dorpen leidt tot noemenswaardig meer inzet van serviceteams. In het jaar 2022 ontving de gemeente 1.738 (+16%) meldingen over de categorie 'Weg/pad, beschadigd'.

Duurzame mobiliteit

Het aantal elektrische voertuigen neemt snel toe. Met het uitvoeringsplan 'Laad maar!' realiseren we een passende laadinfrastructuur voor alle elektrische voertuigen. Zo is Emmen aangesloten bij het provinciale initiatief om in 2023 een nieuwe concessie openbare laadpalen in regionaal verband op de markt te brengen.

Ook wordt het steeds drukker op de fietspaden in de gemeente Emmen. De opkomst van de e-bike lijkt hier sterk van invloed op. Met de e-bike kunnen langere afstanden worden afgelegd. Naast de toegenomen drukte neemt de gemiddelde snelheid van het fietsverkeer toe. Door de fietsbereikbaarheid van Emmen te verbeteren en de inrichting van fietspaden af te stemmen op de e-bike, wordt geanticipeerd op deze ontwikkeling. Overeenkomstig de Bereikbaarheidsvisie BOCE-agenda gaan we samen met Coevorden en Borger-Odoorn fasegewijs een doorfietsroute realiseren tussen Borger en Coevorden, via Emmen.

Verkeersveiligheid

De gemeente ontvangt steeds meer meldingen over asociaal verkeersgedrag, straatraces en andere vormen van verkeersoverlast. Helaas is de verruwing van de maatschappij ook in het verkeer zichtbaar. Om niet te hoeven wachten op planmatige werkzaamheden biedt 'kleine verkeerstechnische maatregelen' de mogelijkheid om snel en accuraat te kunnen reageren. Vanuit programma 3 willen we Emmen verkeersveiliger maken, zo ook rondom de nieuwe schoolgebouwen. We maken budget vrij om het openbaar gebied rondom de schoolomgeving veilig in te kunnen richten. Ook zetten we in 2023 in op het aanpakken van 4 onveilige kruispunten in het kader van SPV2030 (Strategisch Plan Verkeersveiligheid).

De gemeente Emmen bouwt alle verkeersregelininstallaties (VRI) om naar iVRI's. Hiermee gaan wij mee in de landelijke ontwikkeling waarbij voertuigen steeds meer rijtaken van de bestuurder overnemen en kunnen communiceren met andere voertuigen en met verkeerssystemen zoals verkeerslichten. Een iVRI is een regelininstallatie die kan communiceren met voertuigen en fietsers. Op basis van de ontvangen voertuigdata kunnen kruispunten efficiënter worden geregeld. De ombouw naar iVRI betekent ook een wijziging in het beheer. Er zijn meer (digitale) verbindingen om in stand te houden en er worden hogere eisen gesteld aan deze verbindingen. Zo is het huidige 5G-netwerk onvoldoende geschikt om te voldoen aan de hoge eisen die gesteld worden aan de verbindingen tussen iVRI's.

Sustainable Urban Mobility Plan

Emmen wordt een Urban Node (stedelijke netwerk van meer dan 100.000 inwoners). Dat komt doordat de A37/ E233 onderdeel wordt van TEN-T netwerk (Trans European Network – Transport) van de Europese Unie. Emmen heeft kans om in aanmerking te komen voor Europese subsidies ten bate van duurzame mobiliteit. Hiervoor geldt de verplichting dat er een actueel Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP) moet zijn. Het proces is gestart om tot een SUMP te komen.

Openbaar vervoer

In het Deltaplan Noordelijk Nederland is de ambitie uitgesproken voor o.a. de realisatie van de Nedersaksenlijn, de spoorverbinding tussen Groningen - Emmen - Enschede. Rijk en regio gaan samen een MIRT onderzoek Nedersaksenlijn uitvoeren. Deze moet eind 2024 gereed zijn.

Vanwege teruglopende reizigers aantallen voert het OV-bureau bezuinigingen door. Dit heeft consequenties voor de dienstverlening; bussen gaan minder vaak rijden of lijnen worden opgeheven. Zo heeft het OV-bureau stadsbuslijnen 1+2 (Emmerhout/ Angelslo) opgeheven. Het is nu nog niet te zeggen welke en/of toekomstige bezuinigingen gevolgen hebben voor Emmen. In de loop van 2023 komt daar meer duidelijkheid over. Daarnaast wordt door het OV-bureau gekeken of een buslijn door de wijk Delftlanden haalbaar is. Dat heeft gevolgen voor investering in nieuwe bushaltes.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 7 per de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties/acties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie voor 2023
Aantrekkelijk en goed onderhouden openbare ruimte (dat bijdraagt aan biodiversiteit, klimaatadaptatie en leefbaarheid).	 	Beleidsplan Openbare Ruimte: • Integraal beleidsplan openbare ruimte gereed • Aanpassing en opstarten planmatig boom-beheer: - Volwassen bomen één keer in de zes jaar, en jonge bomen eens in de drie jaar snoeien. - Planten van 2.000 bomen om structuren te versterken. • Bevorderen en verbeteren van biodiversiteit in het openbaar gebied, bijvoorbeeld op rotondes en de grootschalige groen inrichting.

Doel		Prestatie voor 2023
	   	- Uitvoering Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen waaronder Herinrichting Hoofdstraat Zuid en het Entreegebied Rensspark inclusief tuinen voor villa's, af te ronden voor 2026. Beheer- en onderhoud: - Onderzoek naar de effecten van de klimatologische veranderingen op het beheer en onderhoud van het waterbeheer in Emmen. - Invasieve* exoten beheersbaar. - Starten klimaat adaptief oplossen parkeer- knelpunten in wijken
Goed beheerde en onderhouden wegen, paden en kunstwerken.	 	- Weginspectie 2023. - Afronden uitvoeringsplannen wegen 2022-2023 en daarna jaarlijks een geactualiseerd plan per jaar t/m 2025.
Een goede, duurzame en veilige bereikbaarheid van Emmen met auto, openbaar vervoer en fiets.	 	- Plan van aanpak Sustainable Urban Mobility Plan (SUMP) gereed - Concessie openbare laadpalen aanbesteed - Plan van aanpak doorfietsroute Borger-Coevorden, via Emmen gereed - Bushaltes zijn aangepast n.a.v. wijzigingen dienstregeling - In regionaal verband uitvoeren verdiepend onderzoek Nedersaksenlijn - Uitvoering Integraal Uitvoeringsplan Regiostad Emmen waaronder diverse fietsbereikbaarheidsprojecten, af te ronden voor 2026
	   	Bereikbaarheidsakkoord: - Start voorbereiding voorkeursvariant weg Emmen-Klazienaveen - Start voorbereiding voorkeursvarianten ongelijkvloerse kruisingen Rondweg - Vorbereiding vervanging folie-constructie Rondweg t.h.v. Rietlanden/Bargeres - Start uitvoering project Ongelijkvloerse kruising Pottendijk
	  	Verkeersveiligheid: Verbetering verkeersveiligheid voor de betreffende locaties. - Kleine verkeerstechnische maatregelen gestart - Parkeercapaciteit in wijken uitgebreid - Verkeersveilige aanpassingen rondom scholen uitgevoerd

*uitheemse plant, die in Nederland niet op eigen kracht kan bereiken, maar door menselijk handelen in de natuur terecht is gekomen en explosief toe neemt

Toelichting doelen en prestaties

Integraal beleidsplan openbare ruimte gereed: eerste fase (afbakening) is gereed. Projectleider wordt aangesteld. De inventarisatie van "Kleine verkeerstechnische maatregelen is gestart". De verwachting is dat in 2023 een klein deel wordt uitgevoerd van het totale budget.

Budgettaire ontwikkelingen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	36.604	36.737	36.837	-100
Baten	5.397	5.396	5.396	0
Saldo voor reserve mutaties	31.207	31.341	31.441	-100
Reserve mutaties				
- Storting	108	108	108	0
- Onttrekking	25	118	118	0
Saldo na reserve mutaties	31.290	31.330	31.430	-100

Toelichting*Lasten:***2.2 Parkeren**

Het parkeerterrein P Schapenveenweg dient ultimo 2025 opgeruimd/verwijderd te zijn. Er resteert dan echter nog een boekwaarde. Derhalve is er een extra afschrijving benodigd over de jaren 2023, 2024 en 2025.

-100 S

Totaal lasten

-100

Baten:

Geen afwijkingen

Reserve mutaties:*Storting:*

Geen afwijkingen

Onttrekking:

Geen afwijkingen

Overige relevante punten

N.v.t.

3.8 Programma 8 Sport en cultuur

Trends en ontwikkelingen

Brede SPUK

Per 2023 wordt de Brede SPUK ingevoerd. Onderdeel hiervan is de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Hierbij wordt 40% door het Rijk gefinancierd en moet de gemeente 60% financieren. De voorwaarden en bedragen voor deze regeling zijn pas begin februari 2023 bekend gemaakt. In 2023 is het toegekende bedrag van het rijk hoger dan in voorgaande jaren waardoor de cofinanciering vanuit de gemeente ook verhoogd moet worden. Dit betekent een uitzet van lasten op de loonsom. De buurtsportcoaches en de cultuurcoaches vallen onder deze regeling. In de brede SPUK-regeling zijn twee deadlines genoemd. Eind juni en eind september. In juni moet duidelijk zijn welke plannen we hebben met de toegekende middelen van het lokale sportakkoord. Deze moeten in lijn zijn met de lokale integrale aanpak op gezondheid, preventie, sportief bewegen, culturele ontwikkeling en positieve gezondheid die in september moet worden ingediend.

Verduurzaming sportvoorzieningen

Voor de vervanging door led-verlichting van de gemeentelijke sportparken is de planning dat we half mei de aanbestedingsprocedure starten, zodat we in september 2023 een start kunnen maken met het vervangen van de klassieke verlichting door led verlichting bij de sportparken. Dit draagt bij aan de verlaging van energielasten voor en levensvatbaarheid van de sportverenigingen.

De milieueisen voor kunstgrasvelden in Europa staan ter discussie. Dit kan gevolgen hebben voor de keuzes van het type infill en het jaarlijkse onderhoud. Bij de aanleg van nieuwe velden wordt zo veel mogelijk gekozen voor milieuvriendelijke velden. Zowel (vervangings-)investering als milieuvriendelijker onderhoud zorgen voor meerkosten.

In het kader van verduurzaming wordt ook de onkruidbestrijding milieuvriendelijker aangepakt. Hierin zijn twee onderdelen te onderscheiden. Verwijdering op en rondom de velden en de bestrating daaromheen. Milieuvriendelijke onkruidbestrijding op en rond de velden is belegd.

Exploitatie zwembaden

De gemeente Emmen heeft, zijnde de eigenaar en exploitant van gemeentelijke zwembaden, behoefte aan een onderzoek, dat leidt tot een herijking van de inhoudelijke en financiële exploitatie van de zwembaden, alsmede tot een toekomstperspectief. Op het moment zijn wij bezig met de afronding van dat onderzoek.

Op basis van het adviesrapport moet de gemeente in staat zijn om keuzes te maken. Het is zeker dat de uitkomsten hiervan invloed gaan hebben op de begrote inkomsten en lasten binnen de exploitatie zwembaden. Om de basis op orde te krijgen, is een actualisatie van beleid nodig.

In 2023 wordt gestart met een onderzoek naar verbetering van het gemeentelijke zwembad Neptunus in Klazienaveen. Er wordt uitgezocht wat er nodig is om het zwembad in Klazienaveen voor de komende 25 jaar geopend te houden, binnen de wet- en regelgeving zwembaden.

De zwembadbranche blijft zich ontwikkelen. Aangescherpte Wet- en Regelgeving (Omgevingswet en Zwemwaterwet) met bijbehorende administratie vereisen een kwaliteitsmedewerker. Het proces om te komen tot de implementatie van de omgevingswet en de Zwemwaterwet moet nog worden opgestart.

Ontwikkeling van het IHP binnensport

Rond de zomer 2023 zullen de meerjarige gevolgen duidelijk zijn die voortkomen uit het IHP binnensport. Voor de uitwerking en daadwerkelijke plannen is geen capaciteit vanuit team Sport beschikbaar.

Werkplaats buitensport

Er is al jaren geen budget geraamd voor kosten die gemaakt worden in de werkplaats van team buitensport. Het gaat hierbij o.a. om kosten voor onderhoud en revisie van machines en werktuigen. Door de reparaties zelf uit te voeren en niet uit te besteden, kunnen we de kosten laag houden. Daarnaast is dit budget ook nodig voor het vervangen van o.a. tractorbanden en verder benodigde onderdelen. Deze aanvraag is ook meegenomen in de KN 2024.

Kleedkamers SC Angelslo

SC Angelslo doet een beroep op de gemeente Emmen om de waterleiding en bijkomende schade in de kleedkamers te herstellen. Het gebouw, inclusief het leidingsysteem is 15 jaar geleden in opdracht en onder toezicht van de gemeente Emmen gebouwd. Het gebouw is 5 jaar geleden in eigendom overgedragen aan de vereniging en het is daarom niet reëel om alle verantwoordelijkheid bij de vereniging neer te leggen.

Leerlingenvervoer sportvoorzieningen

Voor scholen die niet op korte afstand van een sportvoorziening liggen wordt jaarlijks leerlingenvervoer geregeld door de gemeente. Dit is een wettelijke verplichting. De kosten hiervoor zijn 13,7% gestegen (gebaseerd op landelijke afspraken). Hier is extra budget voor nodig. Deze aanvraag is ook meegenomen in de KN 2024.

Sport- en Beweegcampus Emmen

De integrale gebiedsontwikkeling van businesspark Meerdijk, in combinatie met de stadionontwikkeling van FC Emmen, is van toegevoegde waarde voor zowel de gemeente Emmen, als voor de provincie Drenthe. Een dergelijke ontwikkeling biedt kansen en mogelijkheden en we willen deze ontwikkeling van een Sport- en Beweegcampus in Emmen, waar topsport en onderwijs deel van uitmaken, dan ook graag helpen mogelijk te maken.

Afgezien van het belang voor de ontwikkeling van businesspark Meerdijk speelt voor de gemeente ook de eventuele huisvesting van onderwijs een rol. Het biedt ook kansen bij vervangingsvraagstukken voor enkele sportaccommodaties (IHP Binnensport). De gemeente heeft een publieke rol en een publiek belang bij deze ontwikkeling. Verkenning, onderzoek en voorbereiding zijn opgepakt. In het najaar van 2023 verwachten we de eerste fase van het onderzoek af te kunnen ronden en een besluit te kunnen nemen over het vervolg van het onderzoek, de verkenning en de voorbereiding. In 2024 is de definitieve besluitvorming gepland. De financiële consequenties van de uitloop van de eerste fase van onderzoek, verkenning en voorbereiding van de Sport- en Beweegcampus zijn opgenomen bij programma 2.

Kostenstijgingen Cultuursector

Als gevolg van de hoge inflatie en stijgende kosten en personeelstekorten bij cultuurorganisaties komen de huidige begrotingen onder druk te staan. In de meeste gevallen hebben organisaties geen mogelijkheden gehad om resultaten te kunnen reserveren. De budgetten voor 2023 t/m 2026 zijn verhoogd conform de loonvoet sector overheid uit de meicirculaire 2022. Voor amateurkunst zijn we uitgegaan van een percentage van 2% (omdat hier geen sprake is van huisvesting en personeelslasten). Alleen budgetten waaruit jaarlijkse subsidies voor culturele organisaties worden verleend zijn meegenomen. Initiatievenbudgetten en projectbudgetten (onder andere Rensenpark, jeugd en Van Gogh) zijn niet meegenomen. We verwachten voor 2023 dat het initiatievenbudget niet toereikend is voor alle aanvragen.

Cultuureducatie

Het landelijke cultuuronderwijsprogramma Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK) is op dit moment bezig aan haar derde periode (2021-2024). In dit stadium is nog onbekend of dit na 2024 een vervolg krijgt. Mede in dit kader volgen we met veel belangstelling de landelijke ontwikkelingen aangaande dit traject, het proces rondom de curriculumherziening en de gevolgen hiervan voor het cultuuronderwijs.

CBK Emmen

Het Centrum Beeldende Kunst van de gemeente Emmen hoopt eind 2023 te verhuizen naar zijn nieuwe locatie: het oude haaienbassin in het Rensenpark. De nieuwbouw is inmiddels gestart. De opening van de nieuwe locatie zal zijn in het voorjaar 2024. De projectleider die de opening organiseert, is inmiddels gestart. De herinrichting van de Biochronkelders vindt gefaseerd plaats, omdat vooralsnog alleen middelen beschikbaar zijn voor de volledige inrichting van het haaienbassin. De resterende oppervlakte van de kelderruimtes wordt casco-plus uitgevoerd. De herinrichting van de openbare ruimte rondom het nieuwe pand zal in de loop van 2024 worden uitgevoerd.

Facet

Facet ontwikkelt zich tot maatschappelijk- educatieve bibliotheek. Facet geeft aan dat voor deze ontwikkeling passende huisvesting noodzakelijk is. Op 30 juni 2022 heeft de gemeenteraad de motie 'Huisvesting Facet' aangenomen. Hierin verzoekt de raad om de verschillende mogelijkheden voor huisvesting in beeld te brengen, inclusief een globale kostenindicatie.

Facet heeft een belangrijke maatschappelijke taak en wil met taal, kunst en cultuur een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van Emmen en haar inwoners. Facet heeft o.a. een taak op het gebied van laaggeletterdheid (programma 4) en cultuureducatie. Facet zou graag zien dat voor de ontwikkeling tot maatschappelijk-educatieve bibliotheek een herhuisvestingstraject wordt gestart met betrekking tot de locatie in Emmen Centrum. Dit zou een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan de gewenste levendigheid in de binnenstad. In het coalitieakkoord is opgenomen dat we samen met Facet zoeken naar een geschikte locatie voor huisvesting. De eventuele benodigde middelen zijn ook afhankelijk van de (locatie)keuzes die in dit traject wordt gemaakt.

Op 9 november 2022 is de raad geïnformeerd over het nader onderzoek naar de wenselijkheid en haalbaarheid van vestiging van Facet in het paviljoen aan het Mondriaanplein. Dit onderzoek loopt.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 8 de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties/acties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie
Iedereen de mogelijkheid bieden om deel te nemen aan natuurlijk en sportief bewegen om een bijdrage te leveren aan een gezonde samenleving.	😊	In 2023 is meer dan de helft van de acties uit het lokaal sportakkoord uitgevoerd of in uitvoering.
	😊	We werken samen met Drenthe College. Onderwijsopdrachten van leerlingen worden uitgevoerd in de gebieden (gebiedsleren).
	😊	In 2023 starten we met 10 sportverenigingen een ontwikkelproces.
Onze sportaccommodaties zijn goed exploitabel, duurzaam, functioneel en eigentijds voor nu en in de toekomst en hebben tevreden gebruikers.	😊	Uitwerken van de routekaart verduurzaming sportaccommodaties.
	😊	- Led verlichting
	😊	- Biologische infill kunstgrasvelden
	😊	- Milieuvriendelijkere onkruidbestrijding
	😊	- Verduurzaming zwembad Neptunus
Een divers cultuuraanbod dat dichtbij en bereikbaar is voor alle inwoners.	😊	Behouden en ontwikkelen van samenwerkingsverbanden op lokaal, provinciaal en noordelijk niveau (Emmense culturele partners, VDG en We the North).
	😊	Faciliteren en aanjagen van nieuwe culturele initiatieven, waaronder ook in het Rensenpark.
Kunst, cultuur en erfgoed leveren een bijdrage aan maatschappelijke vraagstukken, de leefbaarheid en de economie van Emmen.	😊	Stimuleren dat cultureel erfgoed rond Van Gogh en het Veen zichtbaar en beleefbaar wordt.
	😊	Uitvoering geven aan de in de cultuurnota 2022-2024 'De Waarde van Cultuur' vastgelegde kaders voor het cultuurbeleid in Emmen hierbij wordt een verbinding gemaakt met jeugd, vrijetijdseconomie en erfgoed.
Inwoners van Emmen weten Facet te vinden in hun culturele en maatschappelijke ontwikkeling.	😊	Samen met Facet de ontwikkeling tot maatschappelijke bibliotheek vorm te geven.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

Van Gogh

In 2023 is het 140 jaar geleden dat Vincent van Gogh Drenthe bezocht. Dit gaan we vieren door middel van een divers en uitgebreid programma, waaronder een concert en beschildering van de silo in Nieuw-Amsterdam/Veenoord. Daarnaast werken we in een Drentse samenwerking aan het blijvend versterken van het verhaal rond de culturele erfenis van Vincent van Gogh (bijvoorbeeld door het aanleggen van Van Gogh fietsroutes). We willen zijn periode in Drenthe beter zichtbaar en beleefbaar maken voor zowel de eigen inwoners als voor bezoekers. Er wordt gewerkt aan het toekomstbestendig maken van het Van Gogh Huis (professionalisering, organisatie en conceptontwikkeling). Naar verwachting is dit eind 2023 afgerond.

Ondersteuning sportverenigingen en sportief bewegen

Gezonde sportverenigingen zijn landelijk en in onze gemeente een blijvend aandachtspunt. De afgelopen drie jaar zijn op dit punt extra uitdagend geweest door corona.

Op drie punten is ondersteuning nodig:

- Wisselingen bij sportbesturen en verloop van vrijwilligers hebben een negatief effect. Extra verenigingsondersteuning is wenselijk om verenigingen vitaler te maken en ze daardoor te ondersteunen om duurzame en gezonde sportverenigingen te worden.
- De financiële mogelijkheden van gezinnen versterken door het verstrekken van een bijdrage aan contributievergoeding via het Jeugdfonds Sport & Cultuur.
- De kwetsbare doelgroepen die door corona zijn gestopt weer terughalen.

Budgettaire ontwikkelingen

<i>(bedragen x € 1.000)</i>	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	20.967	21.077	21.614	-537
Baten	2.416	2.690	2.690	0
Saldo voor reserve mutaties	18.551	18.387	18.923	-537
Reserve mutaties				
- Storting	12	12	12	0
- Onttrekking	423	423	423	0
Saldo na reserve mutaties	18.139	17.975	18.512	-537

Toelichting*Lasten:***5.2 Sportaccommodaties**

- Het budget voor de algemene bedrijfsvoering zal met € 95.000 uitgebreid moeten worden voor structurele cursussen en trainingen, daarnaast voor de aanschaf van bedrijfskleding en lesmaterialen. -95 S
- In oktober 2019 is de nieuwbouw van Aquarena gerealiseerd. Hierbij werd de exploitatie en formatie gebaseerd op de inzichten van het oude bad. Door aangescherpte wet- en regelgeving voor veiligheid en hygiëne, is meer inzet van personeel nodig en wordt er op onderdelen extra kosten gemaakt. Bij veiligheid gaat het om verplichte inzet van toezicht bij bassins en attracties. Voor hygiëne zijn binnen het keurmerk Veilig en Schoon uitbreidingen in frequentie van schoonmaak en de verslaglegging daarvan. Hierdoor is o.a. extra inzet van personeel nodig. Na de opening en een aantal jaren van corona, is 2022 het eerste jaar waarbij we een realistischer beeld hebben van de exploitatie. Om de exploitatie op orde te krijgen, is een actualisatie nodig waarvoor extra middelen noodzakelijk zijn. Dit wordt tevens bij de kadernota betrokken. -275 S
- Er is al jaren geen budget op kosten die gemaakt worden in de werkplaats van team buitensport. Het gaat hierbij o.a. om kosten voor onderhoud en revisie van machines en werktuigen. Door de reparaties zelf uit te voeren en niet uit te besteden, kunnen we de kosten laag houden. Daarnaast is dit budget ook nodig voor het vervangen van o.a. tractorbanden en verder benodigde onderdelen. -100 S
- SC Angelslo doet een beroep op de gemeente Emmen om de waterleiding en bijkomende schade in de kleedkamers te herstellen. Het gebouw, inclusief het leidingsysteem is 15 jaar geleden in opdracht en onder toezicht van de gemeente Emmen gebouwd en is 5 jaar geleden in eigendom overgedragen aan de vereniging. Het is daarom niet reëel om alle verantwoordelijkheid bij de vereniging neer te leggen. -50 I
- Er wordt jaarlijks structureel budget beschikbaar gesteld om knelpunten op te lossen en onderhoud te plegen bij geprivatiseerde sportaccommodaties. Het hiervoor beschikbaar gestelde budget subsidieverstrekking knelpuntenpot 2023 is niet geheel toereikend om aan alle aanvragen te voldoen. In het Collegevoorstel 92555-2023 is als beslispoint opgenomen het tekort hiervoor ad € 17.958 te betrekken bij de Berap 2023-I. -17 I

Totaal lasten-537*Baten:*

Geen afwijkingen.

Reserve mutaties:*Storting:*

Geen afwijkingen.

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

3.9 Programma 9 Sociaal domein

Trends en ontwikkelingen

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

We zien dat de budgetten binnen de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) onder druk staan vanwege vergrijzing van de Emmense bevolking, de invoering van het abonnementstarief en de ingezette beweging om langer thuis te wonen. Dit leidt tot een toename van het aantal maatwerkvoorzieningen in de Wmo. Onder andere bij hulpmiddelen, schoonmaakondersteuning en trapliften zien we het gebruik stijgen.

De vergrijzing zal de komende jaren toenemen, net als de ontgroening. Verdeling van schaarste in middelen en capaciteit zal dus een steeds groter vraagstuk worden. Tegelijkertijd weten we ook dat de vergrijzing rond 2035-2040 zijn hoogtepunt kent en weer af zal nemen. De uitdaging is om ondersteuning beschikbaar te houden voor iedereen die dit (echt) nodig heeft. Dit vraagt om een goede balans tussen de maatschappelijke opgaven waar we voor staan en de daaraan gekoppelde financiën. We willen meer data gedreven werken zodat er meer zicht en inzicht op de financiële en inhoudelijke risico's en effecten verkregen wordt op de lasten van het Sociaal Domein. Daarnaast maken we een beweging waarin we ondersteuningsvragen meer voorliggend op willen lossen zonder (duurdere) maatwerkvoorzieningen in te zetten. We blijven inzetten op de transformatie naar een toekomstbestendig, effectief en betaalbaar sociaal domein, waarbij realistisch begroten een belangrijk uitgangspunt is.

De krapte op de arbeidsmarkt heeft ook gevolgen voor de beschikbaarheid van ondersteuning. Afgelopen jaar hebben we te maken gehad met langere wachttijden dan gebruikelijk voor schoonmaakondersteuning. Inmiddels ontvangen inwoners ondersteuning weer binnen de gestelde termijnen. De druk blijft echter hoog en het is niet ondenkbaar dat in de loop van het jaar de wachttijden toch zullen oplopen. Als dit gebeurt vraagt het ook om goede inschatting van acute situaties zodat waar het echt nodig is direct ondersteuning wordt ingezet.

Preventie en toegankelijke voorzieningen

Om de voorzieningen breder toegankelijk te maken voor onze inwoners, waarbij we focussen op jeugdigen en hun ouders, zetten we in op het versterken van het gewone leven. Dit willen we doen door meer en breder toegankelijke algemene voorzieningen te ontwikkelen en waar gewenst het voorliggend veld te vernieuwen. Zo kunnen bijvoorbeeld alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar, met en zonder indicatie “voorschoolse educatie”, deelnemen aan de voorschool, waardoor hun ontwikkelkansen worden vergroot (zie programma 4). Naast voor de jeugd willen we ook rond ouderen een beweging maken naar meer collectieve en voorliggende voorzieningen om hiermee de financiële druk op de Wmo door de vergrijzing in toom te houden. Doordat ondersteuning laagdrempelig en dichtbij is georganiseerd, kan de inzet van maatwerkvoorzieningen worden voorkomen of in een latere fase ingezet worden. Dit vraagt om een goede infrastructuur en afgestemd voorzieningenaanbod binnen het sociaal domein. Aan de hand van de notitie ‘Welzijn op Koers’ geven we richting aan een duurzame, toekomstbestendige vernieuwing van het voorliggend veld. Het herijkt meerjarig beleidskader sociaal domein dat voor de zomer van 2023 in de raad besproken wordt, moet hieraan ook richting en uitvoering geven.

Beschermd Wonen

De Wet langdurige zorg (Wlz) is sinds 2021 opengesteld voor mensen met psychische problematiek. Dit betekent dat een deel van de cliënten die Beschermd Wonen ontvingen vanuit de Wmo zijn overgegaan naar de Wlz. De resultaten laten zien dat het volume binnen Beschermd Wonen fors is afgenomen, te weten een daling tot circa 170 cliënten binnen Beschermd Wonen met een Wmo indicatie binnen de BOCE-regio. Daar waar eerder circa 400 cliënten betrof. Dit betekent een uitstroom van 230 cliënten. Ook zien we dat het aantal PGB's beschermd wonen is afgenomen.

Van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis

De beweging van Beschermd Wonen naar een Beschermd Thuis binnen de Wmo is gericht op de perspectiefvolle groep. Hiermee wordt ingezet op doorstroom vanuit Beschermd Wonen naar zelfstandig wonen (met ambulante begeleiding). Dit vraagt om een goede aansluiting bij het ondersteuningsaanbod in brede zin binnen het sociaal domein. Mensen met psychische en sociaal-maatschappelijke problemen kunnen hun zelfstandigheid vaker behouden als passende ondersteuning in de thuissituatie sneller beschikbaar is. De ambitie is om samen met alle belanghebbenden een duurzame beweging in gang te zetten om kwalitatief goede, beschikbare en betaalbare hulp te borgen dichtbij mensen; van beschermd wonen naar een beschermd thuis.

Uitstel woonplaatsbeginsel

Het woonplaatsbeginsel houdt in dat alle gemeenten een eigen verantwoordelijkheid krijgen voor Beschermd Wonen, daar waar nu de centrumgemeenten deze verantwoordelijkheid nemen. In de BOCE-regio (Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen) is Beschermd Wonen belegd bij de verantwoordelijkheid van de gemeente Emmen, en worden de indicaties gedaan door Stichting De Toegang. Het nieuwe voorstel houdt in dat voortaan één gemeente verantwoordelijk is. In de meeste gevallen zal dit de gemeente zijn waar de cliënt woont of gewoond heeft. Deze gemeente moet vervolgens de voorziening zelf verschaffen of inkopen bij een instelling in een andere gemeente. De Raad van State adviseert om Beschermd Wonen nog niet over te hevelen naar alle gemeenten en het woonplaatsbeginsel nu niet in te voeren. De VNG gaat voorsnog uit van invoering per 2024 en moedigt de gemeenten ook aan om zich hier alvast op voor te bereiden.

Doordecentralisatie

In BOCE-verband is besloten gezamenlijk op te trekken in het doordecentralisatieproces. Dit betekent dat ook de inkoop van Beschermd Wonen gezamenlijk wordt opgepakt. In de drie colleges van de gemeenten (Coevorden, Borger-Odoorn en Emmen) is een principebesluit genomen waarin is bestemd dat de uitvoering van Beschermd Wonen ook in 2023 en 2024 bij de gemeente Emmen blijft belegd. De uitwerking hiervan en de afspraken worden vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO). Het transitieteam Beschermd Thuis (een landelijk ondersteuningsteam) heeft hierin ondersteuning geboden bij het maken van de financiële afspraken. Doordat de financiële doordecentralisatie is uitgesteld blijft Emmen in 2023 nog financieel verantwoordelijk. Dit houdt in dat het verdeelmodel Beschermd Wonen zoals het er nu ligt, ook een jaar later zal ingaan. Doordat het woonplaatsbeginsel is uitgesteld, en dus niet per 1 januari 2023 ingaat, kan ook het verdeelmodel beschermd wonen niet worden ingevoerd. Dit is echter nog afhankelijk van de besluitvorming die hierover de komende maanden zal plaatsvinden.

Reserve Beschermd Wonen

In het convenant Beschermd Wonen van 2015 is gesproken over het instellen van een reserve BW. Deze reserve BW is inmiddels vastgesteld door de raad. De randvoorwaarden voor deze reserve BW moeten nog worden uitgewerkt. Er zijn sessies belegd om dit nader uit te werken in BOCE-verband. Deze financiële afspraken worden meegenomen in de dienstverleningsovereenkomst (DVO). Bij het uitwerken van de randvoorwaarden kan er gedacht worden aan het doel van de reserve BW, de duur van de reserve, aandeel reserve per gemeente, de aftopping van de reserve en restant reserve BW.

Langer thuis wonen

Door de beweging van zorg in een instelling naar zorg en ondersteuning in de samenleving blijven ouderen steeds langer thuis wonen en ook inwoners met een psychische kwetsbaarheid wonen steeds vaker zelfstandig (ambulant begeleid) thuis. De verwachting is dat er een toenemend beroep wordt gedaan op vormen van ambulante ondersteuning. Hier zetten we onder andere op in met het convenant Optimaal Leven. Deze ontwikkeling raakt zowel het fysiek en sociaal domein. Het thema ‘ambulantisering’ wordt meegenomen in de herijking van het beleidsplan “Samen Verder in het Sociaal Domein”, waarbij samen met ketenpartners wordt gekeken naar de koers en inrichting van het Sociaal Domein. Dit krijgt ook aandacht in de Woonzorgvisie, waarin we ambities over wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid opnemen. We zetten in op een integrale benadering van de woonopgave, en de juiste randvoorwaarden om deze te kunnen realiseren. We zetten nadrukkelijk in op de acceptatie van inwoners met een (psychische) kwetsbaarheid. Daarnaast is de uitdaging ambulante psychiatrie, casusregie en (woon)begeleiding bij elkaar te brengen. (De borging van de ontwikkeling van instrumenten en samenwerking met instituten over gevallen wanneer het ‘misgaat’, zoals bijvoorbeeld de Spoedpoli, is ondergebracht in Programma 3).

Met de deelname van ‘welzijn’ aan de integrale ouderenzorg vanuit de huisartsen, werken we in de periode juli 2022 – 2024 aan benadering van kwetsbare, thuiswonende ouderen, gericht op positieve gezondheid (veerkracht en betekenis in plaats van ziekte) en werken we toe naar een structurele samenwerking tussen ‘welzijn’ en ‘zorg’, ook voor andere doelgroepen met een chronische aandoening.

Inclusieve samenleving

We willen toe naar een inclusieve samenleving waarvan iedereen onderdeel kan zijn en waaraan iedereen mee kan doen. Zo investeren we in mensen gelijke kansen geven. We actualiseren het beleid Emmen Regenbooggemeente. Daarin werken we aan de acceptatie, zichtbaarheid en veiligheid van inwoners die LHBTI+ zijn. Het faciliteren van inwoners, lokale belangengroepen en maatschappelijke organisaties (bibliotheek, sportverenigingen, welzijnswerk, scholen en kerk) in het organiseren van laagdrempelige activiteiten blijft de kern. Gemeente Emmen verlengt deelname aan het programma ‘Regenboogsteden 2023-2026 van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur & Wetenschap. Daar is een financiering van € 20.000 per jaar aan verbonden. De actualisering van het beleid betreft ook de thema gendergelijkheid en fysieke en sociale toegankelijkheid van mensen met een beperking en/of chronische ziekte.

Jeugd*Investeren op de transformatie van de jeugdhulp*

We hebben met het beleidsdocument “Perspectief op Jeugd” (zie ook programma 4) en de daarin opgenomen actielijnen een beweging ingezet om de effectiviteit en efficiëntie van de hulp en ondersteuning aan onze jeugdigen te verbeteren. Hierbij gaat het onder andere om normaliseren, juiste hulp op de juiste plek, versterken van eigen kracht en inzet op preventie. In 2022 zijn we gestart met een drietal interventies: Gezinscoach, Praktijkondersteuners GGZ Jeugd en de verbinding jeugdhulp en onderwijs. Hiermee willen we inhoudelijk de kwaliteit van hulp en ondersteuning verbeteren. Daarnaast verwachten we dat deze interventies eveneens een dempend effect op de uitgaven van de jeugdhulp hebben. Deze interventies lopen door in 2023. Inmiddels zijn wel de eerste resultaten zichtbaar. Zo heeft de praktijkondersteuner Jeugd (POH Jeugd) in 2022, binnen 5 huisartspraktijken, 122 contacten (jeugdigen) afgesloten waarbij 62% door de praktijkondersteuner zelf is afgehandeld. De inzet op de interventies Gezinscoach en inzet van jeugdhulp binnen speciaal onderwijs worden eveneens gemonitord. Deze resultaten zijn echter nog niet beschikbaar. Een belangrijk onderdeel van de transformatie is dat we aan de voorkant investeren en hiermee de basis (voorzieningen) versterken. Waardoor jeugdigen gezond, veilig, gelukkig en met perspectief kunnen opgroeien. Dit door jeugdigen, vanuit gelijke kansen, de mogelijkheid te bieden zich te ontplooien en manifesteren. Daarnaast door te investeren op preventie en vroegtijdige signalering om complexe trajecten en duurdere zorg te voorkomen. In de vorm van laagdrempelige interventies en voorzieningen die aansluiten bij de leef en beleevingswereld van onze jeugdigen. Op

dit moment doen we dit deels op incidentele basis (vanuit middelen om de mentale weerbaarheid van jeugdigen te versterken. Door onder andere uitbreiding van jongerenwerk en schoolmaatschappelijk werk.

Analyse en monitoring op basis van data

In 2023 gaan we verder vormgeven aan het werken met data binnen de jeugdhulp. In de afgelopen periode is het gelukt om op basis van data een goed beeld te krijgen van de financiële ontwikkelingen en het opstellen van financiële prognoses. Daarnaast hebben we nu een dashboard tot onze beschikking waarin we (per aanbieder) ontwikkelingen kunnen zien op onder andere financiën, aantallen, zorgconsumptie en duur. Dit willen we in het komende jaar verder vormgeven en daarbij onderzoeken hoe we de beschikbare data kunnen gebruiken voor inhoudelijke keuzes (inzet op transformatie) en monitoring van de ingezette transformatiebewegingen. Waarbij we de inhoudelijke bewegingen en effecten vanuit Perspectief op jeugd (zoals genoemd in programma 4 en 9) met data kunnen onderbouwen.

Hervormingsagenda (compensatie Jeugdhulp)

Het Rijk heeft voor 2022 landelijk € 1,314 miljard extra ter beschikking gesteld aan gemeenten ter compensatie voor de tekorten op het gebied van jeugdhulp. De verwachting is dat er vanaf 2023 structureel extra middelen beschikbaar worden gesteld. Hieraan gekoppeld wordt een Hervormingsagenda Jeugd opgesteld bestaande uit diverse maatregelen, die dienen bij te dragen aan betere hulpverlening en om meer grip op het stelsel (kostenbesparing). Deze kostenbesparing is vertaald in een besparingsopgave gekoppeld aan de te nemen maatregelen vanuit de Hervormingsagenda.

Integrated Care

In juli 2022 is een eerste rapportage opgeleverd over de effecten van de interventie Integrated Care. Uit de rapportage blijkt dat het project veel kan betekenen voor gezinnen, dat er een relatief sterkere daling van de jeugdhulpkosten in het betreffende gebied is geweest (mogelijk hebben de inzet van een praktijkondersteuner jeugd-ggz en een huisarts-ondersteuner hier ook aan bijgedragen) en dat het project bijdraagt aan de gewenste transformatie gericht op het voorkomen van individuele labels voor kinderen (daar waar er sprake is van problemen in het systeem), op het normaliseren en op een integrale samenwerking tussen betrokken netwerkpartners. Tijdens deze periode is Integrated Care ingezet op twee scholen in Nieuw-Amsterdam. Via Integrated Care zijn in deze periode 33 gezinnen ondersteund. Uit monitoring blijkt dat waar in 2019 nog 99 kinderen op deze scholen gebruik maakten van jeugdhulp dit in 2021 67 kinderen waren. Inmiddels heeft het college middelen beschikbaar gesteld om de inzet van Integrated Care uit te breiden van 2 naar 6 scholen. De ambitie is om de interventie in de toekomst breed in te gaan zetten verspreid over alle scholen binnen het Primair onderwijs.

Gezondheid

We werken toe naar een vitale regio. Gezondheid is een belangrijke basis en daar willen we op inzetten. Positieve gezondheid is het vertrekpunt voor gezondheidsbevordering en welbevinden van onze samenleving. Positieve gezondheid is een bredere kijk op gezondheid, uitgewerkt in zes dimensies. Met die bredere benadering willen we bijdragen aan het vermogen van mensen om met de fysieke, emotionele en sociale uitdagingen in het leven om te gaan. En om zo veel mogelijk eigen regie te voeren.

Gezondheid raakt aan meerdere gemeentelijke domeinen. Om een blijvende verandering op een gezondheidsvraagstuk te bereiken is een brede aanpak nodig. Dat vraagt om samenhang en afstemming van beleidsmaatregelen over verschillende gemeentelijke domeinen heen.

Er kan sprake zijn van achterliggende problematiek (bijvoorbeeld armoede, schulden, problemen rondom huisvesting, eenzaamheid, werkloosheid, een beperking) waardoor inwoners meer dan gemiddeld met uitdagingen geconfronteerd worden. Aan deze inwoners wordt nog meer gevraagd van hun vermogen om met uitdagingen om te kunnen gaan en regie te kunnen voeren.

Vanuit de Wet publieke gezondheid heeft de gemeente een rol in het versterken van de gezondheid van alle inwoners in Emmen en/of specifieke doelgroepen, waaronder ook het voorkomen en vroegtijdig opsporen van ziekten. Over de gezondheid van inwoners in Emmen is data beschikbaar vanuit verschillende bronnen. Uitdaging is om op basis van dit beeld te bepalen waar de kansen en mogelijkheden liggen voor het versterken van de gezondheid van de totale populatie en specifieke groepen uit de populatie.

Het Rijk heeft het initiatief genomen tot meer samenhang in de verschillende onderdelen in het gezondheidsbeleid, sport en bewegen en sociale basis. Daarvoor heeft het Rijk een aantal akkoorden gesloten en heeft de middelen in een Brede Specifieke Uitkering (SPUK) gebundeld voor de periode 2023-2026. Gemeenten hebben vanuit deze akkoorden rollen gekregen in de beweging van zorg naar gezondheid. Met als ambitie om toe te werken naar een gezonde generatie in 2040.

Deze landelijke akkoorden en de daaraan gekoppelde Brede SPUK sluit voor de gemeente Emmen goed aan bij de beoogde beweging vanuit de Strategienota, het Coalitieakkoord, de herijking Verder Samen in het Sociale Domein, de kadernota Sportief bewegen vanuit het Fysieke Domein (Sport) en de Woonzorgvisie vanuit het Fysieke Domein.

Bijzondere doelgroepen

Maatschappelijke Opvang (MO)/Brede aanpak dak- en thuisloosheid

De incidentele extra middelen die in 2021 door het Ministerie van VWS beschikbaar zijn gesteld voor de brede aanpak van dak- en thuisloosheid zijn in onze regio ingezet voor projecten die bijdragen aan sociale inclusie en het voorkomen van dakloosheid. Een deel van deze middelen zijn in 2021 besteed en voor het resterende deel is een bestemmingsreserve ingesteld. In de meicirculaire 2022 zijn structureel extra middelen toegevoegd aan de decentralisatie-uitkering MO. Voor Emmen gaat het voor 2022 om een bedrag van € 511.728. De verwachte structurele ophoging van de decentralisatie-uitkering MO vanaf 2023 is meegenomen in een voorstel voor de besteding van de middelen MO/VO (maatschappelijke opvang/vrouwenopvang) 2023 en verder. Voor de zomer 2023 wordt de brede aanpak dak- en thuisloosheid afgerond en wordt inzichtelijk gemaakt welke projecten die gestart zijn vanuit de brede aanpak dak- en thuisloosheid, een vervolg zullen krijgen en geborgd worden binnen het reguliere aanbod.

Asiel en Migratie

We voorzien voor de komende jaren een toename van de asielinstroom bij gelijkblijvend rijksbeleid en als gevolg daarvan ook een stijging van de huisvestingstaakstelling voor statushouders. Daarnaast zien we ook dat de opgave om opvang en begeleiding te bieden aan Oekraïense vluchtelingen voor onze gemeente zal groeien naar 1.300 personen. Dat betekent dat we onze inzet moeten vergroten om een aantal vraagstukken die zich in de komende jaren op landelijk, regionaal en lokaal niveau voordoen, het hoofd te kunnen bieden. Het gaat dan o.a. om inzet op het realiseren van AZC-plekken, extra opvangplekken voor vluchtelingen uit Oekraïne, huisvesting, gezondheidszorg en onderwijs. We willen daarom voor de duur van drie jaren een extra beleidsadviseur inhuren die zich gaat bezig houden met bovenstaande thema's en opgaven. Dat betekent voor dit jaar een extra uitgave van € 64.000.

Landelijke Vreemdelingen Voorzieningen

De pilot LVV loopt vanwege de lange kabinetsformatie ook nog in 2023 door. Dit jaar wordt gebruikt om implementatie voor te bereiden. Hoewel er middelen in de begroting zijn opgenomen en er via de algemene middelen ook gelden door het Rijk beschikbaar komen zijn deze ontoereikend voor een kostendekkende uitvoering in 2023. Bij het ministerie van Justitie en Veiligheid wordt net als in voorgaande jaren nog een subsidieaanvraag van circa € 200.000 ingediend.

Werk en participatie

De arbeidsmarkt is flink in beweging. Het personeelstekort zorgt ervoor dat werknemers in een sterkere positie verkeren dan voorheen. Er is echter ook sprake van een mismatch op de arbeidsmarkt. Het aantal moeilijk te vervullen vacatures neemt toe. Bijvoorbeeld in de zorg. Mede hierdoor wordt onder andere om- en bijscholing, de aanpak jeugdwerkloosheid en de inzet van het regionaal mobiliteitsteam belangrijk.

De effecten van de krappe arbeidsmarkt zien we ook terug in het Sociaal domein. Het is voor Wmo- en Jeugdaanbieders steeds lastiger voldoende en goed personeel te krijgen.

We willen zoveel mogelijk mensen regulier aan het werk krijgen of op een andere manier van betekenis laten zijn als betaald werken (nog) niet kan. Enerzijds om iedereen in de gelegenheid te stellen mee te doen en dit naar verwachting preventief werkt voor zwaardere vormen van ondersteuning, anderzijds om aan de vraag naar arbeidskrachten in de regio te voldoen.

Hiervoor willen we in 2023 inzetten op loonkostensubsidie (LKS). Dit instrument is aantrekkelijk om twee redenen. Ten eerste omdat het de mogelijkheid biedt aan inwoners om ondanks hun beperking deels te gaan werken. Het verschil tussen de loonwaarde en het minimumloon wordt daarbij vergoed. Het tweede voordeel is, dat loonkostensubsidie door het Rijk wordt vergoed aan gemeenten. Hiermee spelen we ook in op de ontwikkelingen waar in programma 6 aan wordt gerefereerd: steeds meer inwoners komen door de stijging van kosten niet rond, met een mogelijke toename van inkomensondersteuning tot gevolg. Inzet op betaald werk kan hier een positieve bijdrage aan leveren. Daarnaast willen we verder inzetten op het vergroten van de kansen van niet-uitkeringsgerechtigden (NUG-ers) door middel van het Leerwerkloket en het extra begeleiden van statushouders naar werk.

Ook moet het makkelijker worden om van gesubsidieerd werk naar betaald werk te gaan. Belemmeringen naar werk moeten zoveel mogelijk worden weggenomen. Daarnaast willen we mensen, die (nog) geen loonvormende arbeid kunnen verrichten begeleiden naar vormen van arbeidsmatige dagbesteding of vrijwilligerswerk, zoals bijvoorbeeld het project Menssupport. Zodat inwoners zich gemakkelijker kunnen ontwikkelen en bewegen in een sluitende en samenhangende keten van werk en participatie ("Simpel switchen in de keten"). Hiervoor willen we de komende jaren het samenwerkingsverband AT7 (Menso BV en Emco) verder uit bouwen, de dienstverlening verder professionaliseren en de keten versterken.

Om al deze ontwikkelingen vorm te geven, is het noodzakelijk om instrumentarium te ontwikkelen en te implementeren. Een en ander betekent dat de personeelsformatie vergroot moet worden.

Overige onderwerpen

Stichting de Toegang

De toegang tot maatwerkvoorzieningen in het sociaal domein is continue in ontwikkeling. Stichting De Toegang heeft zowel in de toegang tot maatwerkvoorzieningen en de ontwikkeling daarvan een belangrijke rol. De uitkomsten van de evaluatie van het toegangsproces worden daarbij betrokken. De raad heeft al ingestemd met het voornemen van het college om de overeenkomst met Stichting De Toegang te verlengen medio 2023. De begroting die Stichting De Toegang

voor 2023 heeft ingediend wijkt af van de door de op basis van eerdere besluitvorming berekende structurele lumpsum. Dit wordt veroorzaakt door autonome ontwikkelingen (zoals CAO-stijging). Daarnaast zijn incidentele middelen toegekend aan Stichting De Toegang voor toegangstaken jeugdhulp, met name in verband met aanhoudende wachtlijsten bij aanbieders van specialistische jeugd-GGZ. Naar aanleiding van 2023-Q1 heeft Stichting De Toegang aangegeven in de loop van 2023 extra middelen nodig te zijn, vanwege een stijgend aantal meldingen Wmo. In 2022 is samen met aanbieders gewerkt om de opgelopen tijden voor Wmo-aanvragen bij De Toegang in te lopen. Inmiddels zijn de wachttijden weer ingelopen en zien we dat aanvragen weer binnen de gestelde termijnen worden behandeld.

Actieplan Zorglandschap

Het Actieplan Zorglandschap is gericht op het realiseren van goede en bereikbare gezondheidszorg. In eerste instantie op lokaal niveau echter ook in verbinding met onze regio Zuidoost-Drenthe. Dit vraagt om transformatie van het huidige zorglandschap en betreft een gezamenlijke opgave van de gemeente, zorgaanbieders en ketenpartners. Hier speelt mee dat er grote personeelstekorten in de zorg zijn, waardoor er langere wachttijden gelden voor behandeling. Wachttijden voor behandeling leiden vaak tot een intensieve begeleidingsvraag en langere trajecten vanuit de Wmo en de Jeugdhulp.

Inmiddels zijn er vanuit het actieplan (met Regio Deal middelen) een aantal ontwikkelingen in gang gezet die moeten bijdragen aan een toekomstbestendig zorglandschap. Samen met verschillende belanghebbende zorg- en welzijnsorganisaties en het MBO- en HBO-onderwijs is een start gemaakt met het Innovatienetwerk Welzijn en Zorg (IWZ). Vanuit het IWZ gaan de partijen gezamenlijk aan de slag om te verkennen hoe door het ontwikkelen en aanbieden van specifieke opleidingen, mogelijke inzet van technologie en een gezamenlijke visie op personeelsplanning bovenstaande geschetste problemen kunnen worden tegengegaan. Huisartsen hebben (in samenwerking met de gemeente) een visie ontwikkeld en concrete acties in gang gezet om het dreigende huisartsentekort tegen te gaan en de huidige huisartsen in hun werkzaamheden te ontlasten.

Het huidige actieplan loopt tot en met 2022. Om de ingezette lijn vanuit het actieplan te borgen, gericht op hervormingen die moeten leiden tot een toekomstbestendig Zorglandschap, is het noodzakelijk om te blijven investeren in procesregie, samenwerking en het aanjagen en verbinden van initiatieven. Concreet betekent dit dat er vanaf 2023 extra formatie noodzakelijk is om dit te realiseren.

Integraal zorgakkoord (IZA)

Het kabinet heeft in het regeerakkoord aangekondigd de curatieve of verzekerde zorg te willen hervormen. Mede door de vergrijzing stijgen zowel de kosten voor zorg als het tekort aan arbeidskrachten dat nodig is om deze zorg te verlenen. Het huidige stelsel is daarmee niet toekomstbestendig. Met de sleutelpartijen, waaronder de VNG, is een integraal zorgakkoord afgesloten (dit is een van de akkoorden zoals genoemd onder gezondheid). Er zijn afspraken gemaakt over de uitgangspunten voor toekomstbestendige verzekerde zorg, de maatregelen die nodig zijn om hieraan vorm te geven en de wijze waarop hieraan uitvoering wordt gegeven. Het gaat zowel om meer efficiency in de wijze waarop zorg georganiseerd wordt, als om een transformatie van de wijze waarop er gewerkt wordt en de rol die de inwoner heeft. (Hoog)specialistische zorg, bijvoorbeeld vanuit ziekenhuizen, moet meer geconcentreerd aangeboden worden. De contouren sluiten aan op de Emmense uitgangspunten; ondermeer een beweging naar 'de voorkant', van 2^e lijns naar 1,5 lijns zorg, inzet op preventie en meer digitale zorg. Alhoewel de focus ligt op de door de zorgverzekeraar gefinancierde zorg, raakt dit ook aan de gemeentelijke ondersteuning. Er zijn kansen om de gewenste transformatie van het sociaal domein te versnellen en verstevigen, maar ook risico's dat de maatregelen extra druk op het gemeentelijk sociaal domein betekenen (waterbedeffect), zonder dat hier adequate randvoorwaarden voor getroffen worden. Hier is aandacht voor in het proces.

In de IZA afspraken is opgenomen dat regionale partijen gezamenlijk een regiobeeld maken en een concreet regioplan, waarin staat beschreven hoe partijen gaan samenwerken. Zorgpartijen en de overheid spreken af hierbij verder te kijken dan het eigen belang. De middelen voor de inzet van gemeenten ten behoeve van het IZA worden middels een SPUK uitgekeerd aan de samenwerkingsregio. De gemeente Emmen is gemandateerd door de 11 andere gemeenten om dit namens de samenwerkingsregio Drenthe te doen.

Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming

Vanuit het Rijk wordt gestuurd op een structuurwijziging om de jeugdbeschermingsketen te verbeteren en te vereenvoudigen; deze zijn gevat in het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Het toekomstscenario heeft een sterk verband met de Hervormingsagenda Jeugd. De structuurwijziging moet ervoor zorgen dat de jeugdbeschermingsketen er in de toekomst slimmer en effectiever uit gaat zien, waarbij het belang van het kind en gezin centraal staan. Het landelijk programma Geweld Hoort Nergens Thuis is per 1 juni 2022 ingevoegd in het Toekomstscenario. Voor Emmen betekent dit dat we (blijven) inzetten op het versterken van ons lokale veld door letterlijk kennis toe te voegen en overdragen aan onze lokale uitvoeringspartners. Een beweging die bijdraagt aan écht samenwerken. In plaats van na elkaar en naast elkaar werken, naar samen en met elkaar werken.

Herijking beleidsplan Sociaal Domein

Er wordt gewerkt aan de herijking van het beleidsplan "Samen Verder in het Sociaal domein 2017-2021". Het herijkte beleidskader wordt in juni ter vaststelling aangeboden aan de raad. In het nieuwe herijkte beleidskader zijn verschillende beleidsterreinen binnen het sociale domein (zorg en ondersteuning, jeugd, veiligheid, participatie) aan elkaar verbonden en vertaald in verschillende opgaven waar we aan werken: Rondkomen, Goedvoelen en Ontwikkelen. De opgaven dienen de samenhang en integraliteit en transformatie van onze inzet in het sociaal domein verder te

bevorderen en tevens bruggen te slaan naar andere domeinen, waaronder het fysieke en economische domein. We nemen hierbij ook de inrichting van de sociale infrastructuur in ogenschouw.

Regie en samenwerking met partners

We willen in het sociaal domein samenwerken met onze partners op basis van gelijkwaardigheid en tweerichtingsverkeer. Met een beperkte groep strategische partners werken we meerjarig en in verschillende allianties aan strategische opgaven. Daarnaast komt ook naar voren in de evaluaties dat er wordt gevraagd om meer regie van de gemeente in het sociaal domein. Partijen vinden elkaar niet 'zomaar' en verbinding en regie vanuit de gemeente is hierin wenselijk. Dit wordt uitgewerkt in het nieuwe beleidskader.

Toezicht en handhaving Wmo en jeugd

In het regeerakkoord heeft het kabinet aangegeven meer in te willen zetten op toezicht op kwaliteit van zorg en ondersteuning, het aanpakken van niet-integere zorgbestuurders en tegengaan van misbruik en oneigenlijk gebruik. In Emmen zien we een toename van signalen die het onderzoeken waard zijn. Het huidige handhavingsbeleidsplan loopt in 2022 af, wordt geëvalueerd en herzien.

Inflatie

Hoge energie- en brandstofkosten en toenemende inflatie leiden ertoe dat het dagelijks leven steeds duurder wordt. Voor inwoners kan dit stress en zorgen opleveren. Mogelijk leidt dit op korte en langere termijn tot meer hulp- en ondersteuningsvragen. Ook onze aanbieders hebben te maken met oplopende kosten waardoor budgetten en tarieven onder druk komen te staan.

Oekraïne

De oorlog in Oekraïne vraagt op verschillende vlakken veel van onze organisatie. Vanuit verschillende disciplines uit programma 9 wordt er hard aan gewerkt om de opvang van vluchtelingen in goede banen te leiden. Op langere termijn zou dit kunnen leiden tot een toenemende vraag naar voorzieningen bijvoorbeeld op het gebied van begeleiding, jeugdhulp en participatie.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 9 per taakveld de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestatie
Er is een samenhangend aanbod van voorzieningen binnen het sociaal domein		Op basis van het onderzoek naar de stand van zaken bij de sociale teams in Emmen, starten we met een vervolg om de huidige structuur en werkwijze, in samenwerking met de deelnemende organisaties, door te ontwikkelen.
		We borgen dat Stichting De Toegang haar werkwijze rondom regievoering aanpast. Dit wordt meegenomen in de implementatie van het AVE-model (Aanpak Voorkoming Escalatie).
		We gaan verder met de aanbevelingen uit de evaluatie van het toegangsproces, waarbij wordt ingezet op het bestendigen en verstevigen van laagdrempelige toegang tot maatwerk. De opbrengsten van het gezamenlijke proces tussen gemeente en Stichting de Toegang 'verbinden en versnellen' worden geborgd.
		Vanuit de programmalijn Welzijn op Koers en voortvloeiend uit de herijking van het meerjarig beleidskader Sociaal domein (Verder Samen) investeren we in (strategisch) partnerschap en regie op het voorliggend veld. Zodat we effectiever en meer in samenhang met elkaar 'de beweging naar de voorkant maken'.

Doel		Prestatie
Er is een samenhangend aanbod van voorzieningen binnen het sociaal domein		Vanuit de transformatieagenda ¹ werken we met de hoofdaanbieders aan een gebiedsgerichte aanpak om meer algemene en voorliggende voorzieningen te versterken of in te richten.
		We starten met de verkenning voor de aanbesteding van de contracten schoonmaakondersteuning en begeleiding die in 2024 aanbesteed moeten worden.
		We starten met de verkenning voor de aanbesteding van de contracten voor Beschermd Wonen aanbieders die in 2024 aanbesteed moeten worden. Het huidige contract voor Beschermd Wonen loopt af op 31 december 2024.
		We onderzoeken de mogelijkheden tot beleids- en uitvoeringsaanpassingen voor het Wmo-vervoer.
		Geleerde lessen uit het project aan de slag met preventie in het gebied de Velden worden voortgezet en vanuit herijking Verder Samen naar andere gebieden gebracht.
Transformatie naar een toekomstbestendig effectief en betaalbaar sociaal domein		Er is een woonzorgvisie opgesteld, waarin ambities over wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid zijn opgenomen.
		Binnen de herijking van het beleidsplan sociaal domein <i>Verder Samen</i> geven we betekenis aan het gedachtegoed van positieve gezondheid.
		Vanuit de Regio Deal pijler welzijn faciliteren we het traject met de huisartsen, vertegenwoordigd vanuit de Zuidoost-Drentse huisartsen coöperatie (ZODHC) wat moet leiden tot een actieplan Toekomstbestendige huisartsenzorg.
		Om de doorstroom uit Beschermd Wonen en opvanginstellingen te bevorderen wordt uitvoering gegeven aan het convenant Weer Thuis! dat is afgesloten met woningcorporaties en betrokken (gecontracteerde) zorgaanbieders. In 2023 zullen de gemaakte afspraken geëvalueerd worden met betrokken partijen.
Er is een inclusieve samenleving waar iedereen onderdeel van mag en kan zijn en waaraan iedereen mee kan doen.		Er zijn met buurtbewoners activiteiten uitgevoerd om de acceptatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid te vergroten.
		Er wordt uitvoering gegeven aan inwoneracties op het gebied van acceptatie, zichtbaarheid en veiligheid van lhbt+-personen. Het Regenboogbeleid is herzien (inclusief aandacht voor gendergelijkheid).
		Er wordt uitvoering gegeven aan de motie toegankelijkheid.
Iedereen kan meedoen naar vermogen.		Er is een plan opgesteld voor een sluitende aanpak om de overgangen voor inwoners tussen onder andere (meer) algemeen toegankelijke voorzieningen, beschut werk en arbeidsmatige dagbesteding te versoepelen. Dit maakt onderdeel uit van het nieuwe participatiebeleid.

¹ Op basis van de uitkomsten van het onderzoek "Anders denken, anders doen, betere resultaten! Transformatie in de Wmo-domeinen Schoonmaakondersteuning, Begeleiding en Beschermd wonen", is in 2020 met de Hoofdaanbieders en BW-aanbieders een transformatie-agenda gemaakt.

Doel		Prestatie
Iedereen kan meedoen naar vermogen.		Er wordt uitvoering gegeven aan de nieuwe Wet Inburgering, waarbij iedere volwassen statushouder een leertraject en arbeidsre-integratietraject krijgt aangeboden om de integratie zo voorspoedig mogelijk te laten verlopen.
		Als gemeente stimuleren we samen met onze uitvoeringspartner Menso deeltijd werk.
		Een nieuw integraal participatie beleidskader is vastgesteld.
		Een regionale aanpak jeugdwerkloosheid is binnen de Arbeidsmarktregio Drenthe opgesteld en vastgesteld.
Inwoners krijgen hulp en ondersteuning op maat, zoveel mogelijk thuis in gezin, op school en in buurt.		Met “Perspectief op Jeugd” werken we aan een transformatiebeweging waarbij wordt ingezet op het gewone leven (wat gaat goed), een integrale aanpak, matched care en ondersteuning met oog voor de context.; We geven dit vorm middels de pilots: • ‘Passend onderwijs – jeugdhulp’ • ‘POH Jeugd’ (uitbreiding) • ‘Gezinscoach’ Door te focussen op de transformatiebeweging en het versterken van het gewone leven, vermindert uiteindelijk ook de instroom in de geïndiceerde jeugdhulp of wordt deels voorkomen.
Kinderen groeien veilig en gezond op zoveel mogelijk in de eigen omgeving.		Er ligt een vertaling van het regionale uitvoeringsprogramma "Geweld hoort nergens thuis" naar doelen en resultaten gemeente Emmen. Dit omvat o.a. een ontwikkelplan gericht op het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling
		In 2023 richten we ons vooral op het versterken van de lokale infrastructuur en de samenwerking. We willen er eerder bijzijn en erger voorkomen. Ook zetten we in op het versterken van de signalering vanuit het onderwijs en kinderopvang.
Er is goede en bereikbare gezondheidszorg voor inwoners.		Er is een regiobeeld GGZ opgesteld, waarbij op regionaal en lokaal niveau inzichtelijk is of en welke effecten de afbouw van GGZ-bedden heeft op het gemeentelijk domein. Dit regiobeeld wordt jaarlijks geactualiseerd.
		We onderzoeken of de wijkgerichte aanpak in Emmen-Oost en Emmen-Zuid waarbij welzijn, begeleiding en behandeling dichtbij de inwoners met ernstig psychiatrische aandoeningen (EPA) is georganiseerd (Optimaal Leven) kan worden uitgebreid naar andere gebieden.
		We stellen een kwaliteitskeurmerk op voor Beschermd Wonen aanbieders. Het keurmerk gaat voor zowel gecontracteerde aanbieders als niet-gecontracteerde aanbieders gelden.
		In het kader van de Regio Deal sluiten we aan bij de pijler welzijn Kansen voor kinderen. Met de inzet op Integrated Care en Kansen voor kinderen Emmen willen we komen tot een integrale benadering van (voorliggende) ondersteuning op zowel school als binnen de context van het gezin.

Doel		Prestatie
		Er is voor gezinnen met kinderen in het gedwongen kader een goede overgang georganiseerd naar het vrijwillig kader. Lokaal maken we hierbij gebruik van de regionale ontwikkelingen van de Drentse Experttafel (Dext) en de inzet van zorgmakelaars.
		Versterken van gezondheid op basis van het beeld van gezondheid in Emmen is onderdeel van visie en de doe-agenda's van de herijking Verder Samen.
		Programma M&GEZOND wordt doorgezet en doorontwikkeld als onderdeel van de herijking van het beleidskader Sociaal Domein.
		Het Lokaal Preventieakkoord Emmen wordt samen met partners doorgezet vanuit beleidskader strategienota en herijking Verder Samen. Thema's hierin zijn: mentale gezondheid, eenzaamheid, gezond gewicht en middelengebruik.
		We zijn aangesloten bij de coalitie Eén tegen Eenzaamheid van het ministerie van VWS. Samen met partners en inwoners ontwikkelen we een lokale aanpak waarin we (zeer) ernstige eenzaamheid voorkomen door eenzaamheid bespreekbaar te maken.

Toelichting doelen en prestaties

Programma 9 heeft verschillende verbindingen met andere programma's. Het tegengaan van huiselijk geweld en kindermishandeling en inzet op personen met verward gedrag is onderdeel van de prestaties van zowel programma 3 Veiligheid als programma 9 Sociaal domein. Zorg en veiligheid zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Inzet vanuit programma 3 draagt bij aan de doelen van programma 9 en andersom.

Programma 4 Jeugd & Onderwijs richt zich op de verbinding tussen onderwijs en jeugd en Programma 9 op de jeugdhulp.

Vanuit programma 4 wordt ingezet op jongerenparticipatie en een verdere samenwerking met het onderwijs. Met de inzet op jeugd in programma 9, bouwen we verder aan een meer integrale ondersteuningsstructuur voor kinderen en jongeren en hun ouders. Arbeidsparticipatie (programma 9) en Inkomensondersteuning (programma 6) zijn ook onlosmakelijk met elkaar verbonden. Prestaties in programma 9 gericht op inzet vanuit de arbeidsmarktregio op betaald werk, dragen bij aan beperking van het aantal Participatiewet-uitkeringen. Ook zijn deze van invloed op de doelen en prestaties in Programma 2 Economie.

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

- Toelichting rode smiley keurmerk BW: Het keurmerk zoals we voor ogen hadden is niet gerealiseerd. We nemen dit inhoudelijk wel mee in de aanbesteding die we zijn gestart voor Beschermd Wonen vanaf 2025.
- Toelichting oranje smiley Lokaal Preventieakkoord: Door personele wisselingen heeft het programma vertraging opgelopen, vanaf kwartaal 2 wordt de inzet weer opgepakt en geïntensiveerd.

Budgettaire ontwikkelingen

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	156.606	157.311	168.248	-10.937
Baten	2.273	2.273	24.273	22.000
Saldo voor reserve mutaties	154.333	155.038	143.976	11.063
Reserve mutaties				
- Storting	21	21	12.021	-12.000
- Onttrekking	129	617	617	0
Saldo na reserve mutaties	154.226	154.442	155.379	-937

Toelichting*Lasten:***6.1 Gemeentelijke opvang Oekraïne**

De inkomsten en uitgaven voor Oekraïne gaven per saldo voor 2022 een positief verschil van afgerond € 8 miljoen. In 2022 hadden we de inkomsten en uitgaven hiervoor niet begroot vanwege de crisissituatie. Voor het jaar 2023 willen we de inkomsten en uitgaven wel gaan begroten. De verwachte uitgaven voor 2023 zijn € 10 miljoen. -10.000 I

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Incidentele aanvulling Stichting de Toegang 2023 conform collegebesluit. -155 I

6.4 WSW en Beschut werk

• Lagere bijdrage aan de EMCO wegens prognose voordeel op begroting EMCO over 2023 van € 1 miljoen, met een Emmens aandeel van circa 84% en verrekening met taakstelling. 448 I

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+

De doordecentralisatie van Beschermd Wonen als gevolg van openstelling WLZ laat een forse afname zien in kosten PGB van ongeveer € 1,2 miljoen. Gelijktijdig is de beweging te zien naar meer specifieke cliëntgebonden overeenkomsten met ongeveer € 0,5 miljoen aan extra kosten. Per saldo een voordeel van circa € 0,7 miljoen. 700 S

6.xx Jeugdhulp

• **Cliënt Gebonden Overeenkomsten (CGO)**: Mocht het binnen de jeugdhulp nodig zijn om een maatwerk traject in te zetten die niet past binnen de beschikbare modules (productcodes) dan is er de mogelijkheid om gebruik te maken van een zogenaamde Cliënt Gebonden Overeenkomst. Hierin kunnen specifieke, op de casus afgestemde, afspraken worden gemaakt over inzet van jeugdhulp. In de afgelopen periode is voor een aantal casussen een CGO ingezet. Gezien de ernst en zwaarte van de casussen was dit noodzakelijk om de juiste passende hulp te kunnen bieden. De verwachting is dat met name voor de casus die op dit moment het zwaarst drukt op de uitgaven een structurele oplossing wordt gevonden. Gezien de complexiteit is het echter niet duidelijk wanneer dit kan worden gerealiseerd. -1.500 I

• **Persoonsgebonden budget (pgb)**: Hoewel er vanuit de gemeente wordt gestuurd om zoveel mogelijk gebruik te maken van het bestaande aanbod van Zorg In Natura (ZIN) is het voor ouders mogelijk om een persoonsgebonden aan te vragen. Dit gaat niet zomaar. Ouders moeten aan een aantal voorwaarden voldoen en kunnen aantonen dat het aanbod van Jeugdhulp in natura niet passend is. In de voorgaande jaren was er een dalende lijn zichtbaar in de pgb's. De huidige kostenstijging op pgb's zit met name in de zwaarte van de casussen. Het laatste jaar is het aantal pgb's redelijk hetzelfde gebleven, maar de inzet van uren zijn opgehoogd. Dit is met name het geval bij een aantal jeugdigen die aan de gemeente Emmen zijn overgedragen op basis van het woonplaatsbeginsel. Er zijn momenteel in totaal 38 pgb's. Bij ongeveer 70% van deze pgb's wordt de zorg uitgeoefend door ouders of andere naasten. Waarbij langdurig inzet nodig zijn. Van de 38 PGB's is de verwachting dat er sowieso 30 verlengd zullen worden. Bij deze verlenging hoort een heronderzoek maar de problematiek zal hoogstwaarschijnlijk hetzelfde blijven of zelfs zwaarder worden. De aanname is dat een aantal van deze pgb casussen passen binnen de Wet Langdurige Zorg (WLZ). Aanvragen voor doorstroom naar de WLZ (vaak meerdere malen) zijn tot dusver echter afgewezen. -430 I

Totaal lasten

-10.937

*Baten:***6.1 Gemeentelijke opvang Oekraïne**

Zie de toelichting bij de lasten. De verwachte baten Oekraïne voor 2023 zijn € 22.000.000. Dit betreft de normvergoedingen van het rijk van € 83 per dag voor de gerealiseerde bedden. 22.000 I

Totaal baten

22.000

Reserve mutaties:*Storting:*6.1 Gemeentelijke opvang Oekraïne

Zie de toelichting bij de lasten en baten. De verwachting is dat verschil inkomsten en uitgaven Oekraïne voor 2023 rond de € 12 miljoen zal liggen. Dit positieve verschil storten we in de reserve calamiteitenfonds. Bij de jaarrekening 2023 wordt de daadwerkelijke storting bepaald.

-12.000 I

Totaal Stortingen:

-12.000

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

3.10 Programma 10 Bedrijfsvoering en inkomstenbronnen

Trends en ontwikkelingen

Organisatieontwikkeling

De organisatie is volop in ontwikkeling. Samen zetten we stappen om wendbaarder en flexibeler te worden. Dit doen we niet zomaar. De samenleving om ons heen verandert en de afgelopen jaren hebben we meer taken en verantwoordelijkheden van het Rijk gekregen. Als gemeente hebben we steeds meer en vaker te maken met complexe opgaven. Opgaven die van ons vragen om breder en op een andere manier naar ons werk te kijken (verdere digitalisering, robotisering). Dit doen we team overstijgend, met inwoners en steeds vaker keten overstijgend samen met partners, bedrijven en andere overheden. Daarom is de ontwikkeling van medewerkers en de beschikbaarheid van voldoende gekwalificeerde medewerkers een belangrijke opgave.

Versterking wervingskracht

Om die ontwikkeling voort te zetten is het belangrijk dat we voldoende gekwalificeerde medewerkers blijven aantrekken en binden, bijvoorbeeld voor de energietransitie of digitalisering. Door de krappere wordende arbeidsmarkt vormt dit ook voor de gemeente Emmen een belangrijke uitdaging. Met het versterken van onze wervingskracht, onder meer via een traineeprogramma voor jongeren, gaan we deze uitdaging aan. Daarnaast is het belangrijk dat we werken aan wat nodig is om voor de huidige generaties een aantrekkelijk werkgever te zijn, om vergrijzing tegen te gaan en verjonging verder te stimuleren. We verwachten dat we ook vaker met inhuur van specifieke expertise gaan werken.

Dichter bij inwoners

Als college vinden we het belangrijk dat we als lokale overheid dichtbij onze inwoners staan. De aanpassingen die vanwege corona doorgevoerd zijn helpen hierbij. De mogelijkheden om meer plaatssonafhankelijk te werken (in de samenleving, op kantoor of thuis) zijn vergroot. Deze manier van werken helpt ons om op een andere manier samen te werken met inwoners, elkaar en onze partners. Met het programma 'Emmen werkt' zetten we de volgende stap in die ontwikkeling. Het helpt ons als gemeente om de kansen verder te koppelen aan de dienstverlening (bijvoorbeeld informele bezwaaraandeling WOZ) en deze verder uit te breiden en te verbeteren. Ook kunnen we hiermee onze aantrekkelijkheid als werkgever vergroten.

I-Visie: Van buiten naar binnen, digitale koers Emmen

We leven in een digitale samenleving. De informatierevolutie stelt mensen meer dan ooit in staat zich te laten informeren. Het vertrouwen in de overheid is afgenomen. Door nieuwe kaders en wetgeving op dit gebied, zoals de Wet Open Overheid en Data Governance Act, wordt richting gegeven hoe hierin te handelen. De opgestelde I-Visie geeft koers en houvast om aan deze ontwikkelingen te kunnen voldoen.

Digitale verbondenheid kan gebruikt worden voor participatie en het bevorderen dat iedereen (digitaal) kan meedoen, bewoners en bedrijven juist te informeren en een gelijkwaardige informatiepositie te geven. Daarmee worden zij in staat gesteld taken van de gemeente over te nemen of te ondersteunen als zij denken het slimmer, beter, goedkoper of anders te kunnen doen (het uitdaagrecht). Ook participatie bij bijvoorbeeld ruimtelijke plannen kan op die manier vormgegeven worden. In 2023 richten we een digitaal platform verder in met een aantal pilots.

Het stapsgewijs in control brengen van onze gegevensstromen en deze toetsen aan archiefwaardigheid en kwaliteit zal leiden tot betere grondslagen voor beleid en effectievere besluitvorming binnen de in gemeenteland geldende Gemma architectuur-principes.

Door dit waar mogelijk in nauwe samenwerking met de buurgemeenten Borger-Odoorn en Coevorden te organiseren, worden er synergievoordelen gecreëerd.

Privacy en informatiebeveiliging

De ontwikkelingen op het gebied van informatiebeveiliging en privacy volgen elkaar razendsnel op, wat grote uitdagingen met zich meebrengt. Zo wordt onder meer bij de toepassing van innovaties als onderdeel van de 'digitale transformatie' verwacht dat de risico's en maatregelen ten aanzien van informatiebeveiliging en privacy gedekt zijn. Bovendien vraagt de invoering van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) en Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) de nodige tijd van de organisatie.

Naast deze ontwikkelingen nemen ook de informatiebeveiliging en privacy-risico's steeds verder toe. Om de risico's te verminderen en de juiste maatregelen conform wet- en regelgeving in te richten, is het belangrijk dat we informatiebeveiliging en privacy op het juiste niveau en met voldoende middelen in de organisatie beleggen. Daarbij is het van belang in voldoende mate en passend de randvoorwaarden vanuit informatieveiligheid en privacy in de bedrijfsvoering en in alle processen van de gemeente te realiseren.

We zien dat we de primaire taken op het gebied van informatiebeveiliging en privacy hebben geborgd in onze organisatie. Maar we zien ook dat de daadwerkelijke implementatie en naleving van de BIO en AVG vraagt om pro-activiteit en zelfbewustzijn binnen de organisatie. Om dit te creëren, is het essentieel dat de informatiebeveiliging en privacy kolom beschikt over voldoende slagkracht binnen de organisatie. Uit eerdere interne en extern onderzoeken (o.a. RKE) blijkt dat diverse acties gerealiseerd moeten worden om eind 2024 te voldoen aan de wettelijke normen op gebied van de informatiebeveiliging (BIO) en privacy (AVG).

Om de cybersecurity verder aan te scherpen, heeft het Europees Parlement op 28 november 2022 ingestemd met de herziene Network and Information Systems Directive (EU) (NIS 2). NIS2 (of in het Nederlands, NIB2) is bedoeld om de uitvoering van het bestaande cybersecurity kader uit te breiden, te versterken en te harmoniseren. Naar verwachting zal de wet eind 2024 in werking treden, nadat deze door het parlement zijn behandeld. De organisaties die onder de NIS2-richtlijn vallen moeten vanaf dat moment aan de zorgplicht en meldplicht voldoen.

Europese ontwikkelingen rondom data

In december 2021 hebben de Europese Raad en het Europees parlement samen nieuwe regels opgesteld voor het delen van gegevens en data. Hiermee hebben zij een akkoord bereikt over de Data Governance Act (DGA). Het doel van deze DGA is om de EU een leider te maken in een data gestuurde samenleving door ervoor te zorgen dat gegevens vrij binnen de EU en tussen sectoren kunnen stromen. Dit heeft zowel een voordeel voor burgers als voor bedrijven en overheidsorganisaties. De impact voor organisaties die omgaan met data, zoals een lokale overheid, is naar verwachting groot. We zullen de ontwikkelingen volgen en de geplande acties en maatregelen in lijn met de I-visie tijdig vertalen naar maatregelen.

Wat willen we bereiken en wat gaan we daarvoor doen

In de navolgende doelenboom is voor programma 10 schematisch de relatie weergegeven tussen de doelen (wat willen we bereiken) en de prestaties (wat gaan we daarvoor doen). Voor enkele doelen en prestaties is een indicator geformuleerd die in deze Berap niet zijn opgenomen.

Doel		Prestaties
Onze organisatie is wendbaar, staat dicht bij de inwoners, sluit goed aan op de relevante maatschappelijke vraagstukken en is kwalitatief en kwantitatief op sterkte.		Elke medewerker ontwikkelt zich in lijn met onze strategische personeelsplanning.
		Met plaats-onafhankelijk werken kunnen medewerkers dicht bij inwoners staan.
		Met een versterkt wervingsprogramma werven we de benodigde medewerkers met de juiste de kwaliteit om onze uitdagingen te realiseren.
		Medio 2023 hebben alle medewerkers die dat voor hun werk nodig hebben kennis over methodes voor opgave gericht werken kunnen opdoen.
Met onze I-visie streven we naar - Het digitale contact met onze inwoners en ondernemers sterker maken - Het verbeteren van processen - Het sneller en slimmer kunnen besluiten Waar het kan zoeken we hierbij de samenwerking de buurgemeenten (BOCE-verband) worden gerealiseerd.		De hele organisatie wordt adequaat ondersteund bij informatievraagstukken door Informatieregisseurs
		Op procesniveau is data-eigenaarschap en -classificatie ingeregeld
		Binnen de gehele organisatie wordt gewerkt aan digitale vaardigheden en kennis om informatie goed te kunnen bewerken en verwerken en om kansen op gebied van informatisering te benutten
		De I-governance is heringericht. Dit levert een belangrijke bijdrage om sneller en slimmer te kunnen besluiten.
		De samenwerking op het gebied van Informatisering binnen BOCE is vormgegeven.
Eind 2024 voldoen we volledig aan de wettelijke normen op het gebied van de informatiebeveiliging (BIO) en de privacy (AVG).		We zetten in op het doorlopend versterken van informatieveiligheid en privacy, zodat we groeien naar voldoen aan de normen van de BIO (Baseline Informatiebeveiliging Overheid) en de wettelijke verplichting vanuit de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming).
Doelmatig en rechtmatig inkopen en aanbesteden.		De organisatie wordt met workshops en trainingen toegerust in professioneel opdrachtgeverschap.
		Contractmanagement wordt geïmplementeerd.
		Het inkoop- & aanbestedingsbeleid wordt geactualiseerd en sluit aan bij het coalitieakkoord

Doel		Prestaties
Het college legt zelfstandig verantwoording af in de jaarrekening 2023 over de naleving van de financiële rechtmatigheid in het boekjaar.	😊	In 2024 legt het college verantwoording af over het boekjaar 2023 bij de jaarrekening 2023. Natuurlijk zullen we de raad nader informeren over dit onderwerp.
De woonlastendruk beheersen.	😊	Geen stijging OZB.
	😊	Diftar voor afvalstoffenheffing, zodat de vervuiler betaalt.
Wij werken aan het verder verbeteren van onze financiële kengetallen en het verminderen van onze financiële kwetsbaarheid.	😊	Bij het opstellen van de begroting 2023-2026 volgen wij de bestaande behoedzame lijn.
	😊	Wij storten tot en met 2025 jaarlijks minimaal € 3,4 miljoen in de algemene reserve.

Toelichting doelen en prestaties

Hieronder volgt beknopt een toelichting op enkele prestaties, zodat deze in de juiste context gezien kunnen worden.

I-visie

De ondersteuning vanuit i-regisseurs is nog voor verbetering vatbaar. Mede omdat het moeilijk is om vacatures hierop in te kunnen vullen is het geheel nog niet tot volle wasdom gekomen. De verwachting is dat aan het eind van het jaar de formatie wel op volle sterkte zal zijn en de ondersteuning als adequaat wordt ervaren.

Het portfoliomanagement is in een half jaar vormgegeven. Door hier mee te gaan werken zal de voortgang en de grip op informatiseringsvraagstukken gaan verbeteren. Het is nu nog te vroeg om hiervan de resultaten in beeld te hebben.

Contractmanagement

Door ondercapaciteit is er vertraging opgetreden in de implementatie van contractmanagement.

Opgaves

Emmen Werkt

Met het programma Emmen werkt geven we sturing aan de doorontwikkeling aan tijd en plaats onafhankelijk werken (hybride werken). We gaan aan de slag met de inrichting van de plekken waar we werken, zoals het kantoor maar ook elders (in de samenleving op thuis). We zijn bezig met de verbetering van onze dienstverlening door o.a. gerichte info op de website, afspraken met KCC en samenwerking en afhandeling teams. We zoeken ook naar andere manieren om in contact met klanten te staan zoals beeldbellen.

Budgettaire ontwikkelingen

(bedragen x € 1.000)	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Prognose	Afwijking
Lasten	53.094	55.228	54.061	1.167
Baten	321.903	325.060	326.201	1.141
Saldo voor reserve mutaties	-268.809	-269.832	-272.140	2.308
Reserve mutaties				
- Storting	3.500	3.500	3.400	100
- Onttrekking	650	717	717	0
Saldo na reserve mutaties	-265.959	-267.048	-269.457	2.408

Toelichting*Lasten:*0.5 Treasury

- Doordat met een hoger rentepercentage wordt gerekend over de grondexploitaties, wordt meer doorbelaste rente ontvangen. 91 I
- Het dividend Area wordt gestort in de voorziening afvalstoffenheffing, conform besluitvorming bij de begroting 2023, zie ook de baten -210 I
- Elk jaar is er sprake van onderuitputting op kapitaallasten. De investeringen zijn in werkelijkheid lager dan begroot, waardoor er sprake is van lagere rente en afschrijvingen. Hiervoor is een stelpost in de begroting opgenomen. Deze is deels al gerealiseerd bij het opstellen van de begroting 2023, door een realistischer investeringsplanning. Vanuit ervaring uit het verleden wordt echter verwacht dat deze stelpost overgerealiseerd gaat worden en dit nog een voordeel geeft. 750 I

0.8 Overige baten en lasten

- Er is door de raad besloten om een krediet exceptionele prijsstijgingen ad € 14,6 miljoen beschikbaar te stellen met een jaarlijkse kapitaallast ad € 540.000. Het beroep op dit krediet zal in 2023 nog niet leiden tot de volledige begrote kapitaallasten. Wij verwachten voor 2023 een voordeel van € 200.000. In de Berap is een overzicht opgenomen van de stand van zaken van het krediet. 200 I
- Op basis van recente informatie over de hoogte van de ABP-premies over 2023 wordt een daling van de premie met 1,44% verwacht. Dit geeft een aanvullend voordeel van € 336.000. 336 S

Overige

Monitoring en response, implementatie en voorbereidingslasten pm S

Totaal lasten 1.167

*Baten:*0.5 Treasury

- Een hoger verwacht dividend Enexis. Hiervan is € 249.000 als gevolg van het positief jaarrekeningresultaat Enexis. Daarnaast is incidenteel € 593.000 dividend ontvangen vanuit het verkoopresultaat Fudura, een dochterbedrijf van Enexis. 842 I
- Een hoger verwacht dividend Area. Dit wordt gestort in de voorziening afvalstoffenheffing conform begroting 2023, zie ook de lasten 210 I
- Als gevolg van de gestegen rente, wordt rente over het saldo rekening courant schatkistbankieren ontvangen 200 I

0.64 Overige belastingen

Precario op terrassen wordt in 2023 nog niet ingevoerd, storting aan evenementenfonds vindt ook niet plaats -100 I

0.7 Algemene uitkering

- In 2021 en 2022 hebben we doeluitkeringen voor apparaatskosten bodem ontvangen in het gemeentefonds. Voor het jaar 2023 worden deze rijksmiddelen ook verwacht. Deze middelen kunnen worden gerelateerd aan de bij de RUD gemaakte kosten. 476 S
- Vooruitlopend op de berekeningen bij de meicirculaire 2023 worden de door ons gehanteerde basisgegevens geactualiseerd. Het gaat met name om de WOZ-waardes, het aantal inwoners, het aantal woningen, het aantal uitkeringen, het aantal loonkostensubsidies, het aantal leerlingen etc. Aanpassing van de basisgegevens met de actuele stand per 1 januari 2023 geeft een nadelig effect. -1.367 S

0.8 Overige baten en lasten

- De belastingdienst heeft het ingediende bezwaar BCF 2018 beoordeeld en herzien. In totaliteit komt een bedrag van € 1,2 miljoen terug, waarvan € 350.000 niet gericht gelinkt kan worden aan openstaande posten. Daarnaast is € 163.000 rentevergoeding ontvangen. 513 I
- Op 26 april 2023 heeft het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid € 367.000 toegekend inzake vergoeding voor kosten kwijtscheldingen debiteuren als gevolg van de toeslagen affaire in 2021. 367 I

Overige

Monitoring en response, bijdrage derden pm S

Totaal baten 1.141

Reserve mutaties:

Storting:

0.64 Overige belastingen

Geen storting in evenementenfonds vanwege het niet opleggen precario voor terrassen. 100 I

Totaal Stortingen: 100

Onttrekking:

Geen afwijkingen.

Overige relevante punten

N.v.t.

4 Overige onderwerpen

In deze paragraaf geven wij een toelichting op de volgende twee onderwerpen:

1. Reserve calamiteitenfonds
2. Krediet exceptionele prijsstijgingen

4.1 Reserve calamiteitenfonds

Bij de Berap 2022 II is besloten om de reserve corona te verbreden tot een reserve calamiteitenfonds. Deze reserve wordt ingezet:

1. Voor ondersteuning van inwoners, maatschappelijke partners en instellingen waarmee we een relatie hebben als gemeente (bijvoorbeeld Wildlands, dorpshuizen, sportverenigingen, buitenzwembaden) bij de kosten voor energie, maar ook indirecte kosten zoals uitvoeringskosten en bijvoorbeeld dekking van een eventuele toename van oninbare vorderingen.
2. Als vangnet voor inwoners en maatschappelijke partners die ondanks landelijke regelingen in financiële problemen terechtkomen. In eerste instantie zal een appél worden gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en oplossend vermogen, maar wanneer er geen andere oplossing is kan de gemeente bijspringen. Dit zal een maatwerk aanpak vragen in de beoordeling.
3. Als financieringsbron voor besparende maatregelen bij onze inwoners en maatschappelijke partners op het gebied van energie en duurzaamheid dit als aanvulling op regelingen. Wanneer deze regelingen niet een oplossing bieden kan de gemeente bijspringen. Ook dit zal een maatwerk aanpak vragen in de beoordeling.

Door de raad is bij Berap 2022-II besloten om bij dit fonds de volgende richtlijnen te hanteren:

- rijksmiddelen voor Oekraïne, Corona en de energiecrisis worden in de reserve gestort
- te dekken kosten uit het normbedrag voor opvang vluchtelingen Oekraïne worden ten laste van de reserve gebracht (o.a. kosten huur gebouwen, kosten beveiliging en leefgeld).
- college is bevoegd tot het nemen van besluiten van tot € 400.000; voor hogere bedragen is een raadsvoorstel nodig;
- in het college/raadsvoorstel dient te worden onderbouwd dat er een relatie is met de energiecrisis, corona of Oekraïne;
- er moet sprake zijn van besluiten met incidentele middelen; er kan geen beroep op het fonds worden gedaan voor structurele middelen;
- het college legt verantwoording af over de besteding via de Berap-I, Berap-II en de jaarrekening.

Overzicht verloop van de reserve calamiteitenfonds

In grote lijnen is de planning van het verloop van het calamiteitenfonds hierna weergegeven. Dit verwachte verloop is gebaseerd op de reeds genomen raads- en collegebesluiten en de te verwachten besluiten.

Bedragen x € 1.000

Stand calamiteitenfonds per 31-12-2022	16.247
---	---------------

Geplande inzet van de reserve in 2023 en volgende jaren

I. Raadsbesluit hoge energiekosten (december 2022)	- 6.000
II. Totaal college besluiten 2023 e.v. oude reserve corona	-840
III. Totaal claims 2023 e.v. oude reserve corona	-728
IV. Besluit compensatie energiekosten Wildlands / Atlas	-1.444
V. Totaal claims Oekraïne/vluchtelingen (huisartsenzorg, maatschappelijk werk)	-1.000
	-10.012

Stand calamiteitenfonds na geplande onttrekkingen

6.235

Geplande toevoeging in 2023

Storting voordeel uit middelen 2023 Oekraïne	12.000
--	--------

Geplande stand calamiteitenfonds per 31-12-2023

18.235

De stand na de geplande onttrekkingen is ruim € 6 miljoen en rekening houdende met de geplande toevoeging in 2023 is het saldo van het calamiteitenfonds ruim € 18 miljoen eind 2023.

Hierbij is rekening gehouden met -/- € 6 miljoen aan uitgaven voor compensatie van de hoge energiekosten van onze inwoners en verenigingen/maatschappelijke instellingen. De betalingen die voor deze regeling tot nu toe zijn gedaan zijn circa € 0,2 miljoen. Dit betekent dat er nog € 5,8 miljoen ruimte zit binnen het gereserveerde bedrag van € 6 miljoen.

Het beroep op deze regeling blijft voor wat betreft de inwoners achter bij de verwachting (dat is een ook een beeld dat zich ook bij andere gemeenten voordoet). De aanvragen van organisaties is volgens verwachting. Omdat nog veel aanvragen in afwachting van een energiescan zijn heeft dit nog niet tot uitgaven geleid.

Het achterblijven bij de verwachting heeft een aantal oorzaken. Enerzijds zijn er intussen ook landelijke regelingen waar inwoners gebruik van kunnen maken. Tevens is er nog steeds een drempel om een beroep te doen op (lokale) steunmaatregelen. De energiekosten zijn sinds het maken van de regeling ook gedaald. En tot slot handelen onze inwoners en organisaties waarschijnlijk ook naar de situatie door minder energie te verbruiken.

4.2 Krediet exceptionele prijsstijgingen

Er is door de raad besloten om een krediet exceptionele prijsstijgingen van € 14,6 miljoen beschikbaar te stellen met een jaarlijkse kapitaallast van € 540.000. Het beroep op dit krediet zal in 2023 nog niet leiden tot de volledige begrote kapitaallasten. Wij verwachten voor 2023 een voordeel van € 200.000.

Hieronder is een overzicht opgenomen van de stand van zaken van het krediet waarbij inzicht wordt gegeven in de genomen besluiten (en het resterende deel van het beschikbaar gestelde krediet van € 14,6 miljoen).

Onderdeel (bedragen x € 1.000)	Besluit extra bedrag	Bedrag in eerdere berekening	Verschil	Kapitaal- lasten	Dekking	Effect op begroting	Datum collegebesluit
Biochron	1.732	1.100	632	-62	-	-62	19-9-2022
GRP 2019 Nieuw Dordrecht Sportweg Oranjedorpstraat	112	-	112	-3	3	-	25-10-2022
Fietspad EVZ Koelveen	73	-	73	-3	-	-3	7-2-2023
Totaal	1.917	1.100	817	-68	3	-65	
Restant	12.683					-475	
Totaal	14.600					-540	

Bijlage 1 Budgettaire neutrale posten in Berap 2023-I

Programma	Taakveld	Lasten/ baten	Bedrag	Omschrijving (bedragen x € 1.000)
2	3.1 Economische ontwikkeling	Lasten	74	Het budget voor strategische aankopen is voor de hele gemeente inzetbaar. Het is daarom wenselijk om dit budget onder te brengen bij Vastgoed en Grondzaken.
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	-74	
4	4.1 Openbaar basisonderwijs	Lasten	50	Betreft dekking voor kosten onderzoek en proceskosten gelijkstelling openbaar en bijzonder onderwijs.
10	0.4 Overhead	Lasten	-50	
5	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	-208	De investering inzake verbetering zaakstelsel VTH is afgeboekt. De vrijvallende kapitaallasten worden overgeheveld t.g.v. team VLO voor een SaaS-oplossing conform collegebesluit.
10	0.4 Overhead	Lasten	208	
10	0.5 Treasury	Lasten	-230	Correctie foutieve begroting storting dividend AREA in voorziening afvalstoffenheffing (correctie grootboek) (nadeel programma 10, taakveld 0.5 treasury)
5	7.3 Afval	Baten	230	
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	-23	Vrijval kapitaallasten doordat een nieuw facilitair management-informatiesysteem niet gekapitaliseerd wordt. Een deel van deze middelen worden overgeheveld naar de exploitatie van team VGZ die blijven werken met Planon.
10	0.4 Overhead	Baten	23	
1	0.1 Bestuur	Lasten	68	Van team BOR naar team VGZ
5	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	-68	
5	7.3 Afval	Lasten	-100	Vanwege invoering diftar splitsing gemaakt tussen vaste en variabele opbrengst.
5	7.3 Afval	Baten	100	
5	7.3 Afval	Baten	-350	De tarieven voor afvalstoffenheffing zijn gelijk gehouden aan 2022. De opbrengsten zijn mede afhankelijk van het aantal aanbiedingen, uitgaande van een vergelijking van de aantallen van Q1 2022 en Q1 2023 verwachten wij een tekort op de begrote inkomsten. Het verwachte tekort op de inkomsten afvalstoffenheffing zal worden gedekt uit de voorziening afval.
5	7.3 Afval	Baten	350	
7	5.7 Openbaar groen	Lasten	80	1fte werkvoorbereider groen.
5	8.2 Grondexploitaties	Lasten	-80	
6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	-196	Extra uitgaven LLV en extra inkomsten i.v.m. aan te vragen subsidie
6	6.3 Inkomensregelingen	Baten	196	
6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	-3.362	Administratieve correctie energietoeslag
6	6.3 Inkomensregelingen	Baten	3.362	
5	7.2 Riolering	Lasten	183	Loonsom SOR budgetneutraal i.v.m. GRP.
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	-55	
7	5.7 Openbaar groen	Lasten	-128	

Programma	Taakveld	Lasten/ baten	Bedrag	Omschrijving (bedragen x € 1.000)
5	7.2 Riolering	Lasten	-60	POR afwijking dekking
5	5.7 Openbaar groen	Lasten	-4	
5	8.2 Grondexploitatie	Lasten	-97	
5	8.2 Grondexploitatie	Lasten	211	
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	-50	
5	7.2 Riolering	Lasten	60	POR afwijking loonsommen
5	5.7 Openbaar groen	Lasten	4	
5	8.2 Grondexploitatie	Lasten	97	
5	8.2 Grondexploitatie	Lasten	-211	
7	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	50	
3	1.1 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	-75	Het onderhoudsbudget staat centraal op taakveld 0.3. Aan de hand van het meerjarig onderhoudsplan is gebleken dat de budgetten verdeeld moeten worden over de taakvelden 5.0.3, 3.1.1 en 10.0.4.
5	0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	Lasten	725	
10	0.4 Overhead	Lasten	-650	
10	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	-492	Lagere inkomsten gemeentefonds in verband met overzetten middelen gemeentefonds combinatiefunctionarissen naar een brede specifieke uitkering.
9	7.1 Volksgezondheid	Baten	492	
5	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	-37	Dekking trainee.
5	8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	37	
5	8.3 Wonen en bouwen	Lasten	204	Wijziging inhuur voor latende werkzaamheden Omgevingsplan.
5	8.1 Ruimtelijke ordening	Lasten	-204	
6	6.3 Inkomensregelingen	Baten	-79	Wijziging naar taakveld 0.7 – Faciliteitenbesluit
10	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	79	
6	6.3 Inkomensregelingen	Lasten	306	Wijziging Wet Inburgering nieuwkomers
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-306	
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-50	AMRD Projecten
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-61	AMRD jeugdwerkloosheid
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-96	AMRD Regionaal mobiliteitsteam
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-112	Mutatie reserve 6.5
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	112	AMRD Regionaal mobiliteitsteam
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Baten	207	Mutatie reserve 6.5
9	7.1 Volksgezondheid	Lasten	-1.809	Geraamde uitgaven i.v.m. Brede SPUK onder aftrek van reeds begrote uitgaven brede combinatiefunctionarissen.
9	7.1 Volksgezondheid	Baten	1.809	Inkomsten Brede SPUK € 2.301.000 onder aftrek van reeds in het gemeentefonds begrote rijksmiddelen van € 492.000 brede combinatiefunctionarissen.

Programma	Taakveld	Lasten/ baten	Bedrag	Omschrijving (bedragen x € 1.000)
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	617	Vrijval stelpost indexaties i.v.m. indexatie budgetten jeugdhulp 2023.
9	6.72A Jeugdhulp begeleiding	Lasten	-183	
9	6.72B Jeugdhulp behandeling	Lasten	-68	
9	6.72C Jeugdhulp dagbesteding	Lasten	-18	
9	6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig	Lasten	-7	
9	6.73A Pleegzorg	Lasten	-51	
9	6.73B Gezinsgericht	Lasten	-74	
9	6.73C Jeugdhulp met verblijf overig	Lasten	-2	
9	6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	Lasten	-112	
9	6.74B Jeugdhulp crisis-LTA-GGZ verblijf	Lasten	-47	
9	6.74C Gesloten plaatsing	Lasten	-8	
9	6.82A Jeugdbescherming	Lasten	-41	
9	6.82B Jeugdreclassering	Lasten	-6	
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	55	Vrijval stelpost indexaties i.v.m. hoger kosten taxatiesoftware en belastingpakketten Centric
10	0.61 OZB woningen	Lasten	-25	Hogere kosten taxatiesoftware na verlenging contracten
10	0.61 OZB woningen	Lasten	-30	Hogere jaarlijkse kosten belastingpakketten Centric na broker
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	99	Vrijval stelpost indexaties i.v.m. tekort structureel deel lumpsum Stichting de Toegang 2023 cf. collegebesluit. Tekort structureel deel lumpsum Stichting de Toegang 2023 cf. collegebesluit
9	6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	-99	
10	0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	Baten	1.768	Vooruitlopend op de meicirculaire 2023 hebben we op basis van het Centraal Economisch Plan 2023 een inschatting gemaakt van de te ontvangen rijksmiddelen voor indexatie i.v.m. gestegen kosten 2022 en 2023. Deze inschatting is behoedzaam.
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-1.768	De bij de algemene uitkering geschatte middelen indexatie 2022 en 2023 voegen we toe aan de stelpost indexatie lonen/prijzen. Deze stelpost wordt in 2023 ingezet ter dekking voor gestegen kosten en lonen
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	-4.635	Door het CAO principeakkoord is de verwachting dat het effect op de loonsom € 4.600.000 is en op de thuiswerkvergoeding € 35.000
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	2.360	De extra kosten van het CAO akkoord te dekken uit de stelpost loonstijging 2023
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	2.275	De extra kosten van het CAO akkoord te dekken uit de stelpost loon/prijsstijging uit de septembercirculaire 2022

Programma	Taakveld	Lasten/ baten	Bedrag	Omschrijving (bedragen x € 1.000)
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	65	Dekking extra lasten op programma 10 en 8 voor medewerkers Emco, leerlingenvervoer en bedrijfsvoering GEO
10	0.4 Overhead	Lasten	-15	Door prijsstijgingen zijn de kosten voor bedrijfsvoering van GEO hoger. Betreft o.m. kosten voor luchtfoto's en leaseauto's.
8	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	-20	Voor scholen die niet op korte afstand van een sportvoorziening liggen wordt jaarlijks leerlingenvervoer geregeld door de gemeente. Dit is een wettelijke verplichting. De kosten hiervoor zijn 13,7% gestegen (gebaseerd op landelijke afspraken). Hier is extra budget voor nodig.
8	5.2 Sportaccommodaties	Lasten	-30	De gemeente heeft voor het onderhoud van de sportvelden 5 medewerkers van de Emco aan het werk. De loonsommen van deze medewerkers worden elk jaar hoger. Op basis van de huidige afspraken moet hier extra budget voor beschikbaar gesteld worden.
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	150	Vrijval stelpost indexaties i.v.m. hogere bijdrage Jeugdhulp Regio Drenthe
9	6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	Lasten	-150	
8	5.3 Cultuurpresentatie, - productie en -participatie	Lasten	-250	Het extra ondersteuning gegeven aan lokale plekken en initiatieven voor en door jongeren, ten behoeve van culturele disciplines om zich creatief te ontwikkelen. Bijvoorbeeld actieve cultuurparticipatie door jongeren, repetitieruimtes, broedplaatsen, creatieve hubs en andere plekken waar jongeren zich organiseren om nieuwe vormen van cultuur te maken. Cultuurparticipatie verbindt jongeren met elkaar, draagt bij aan hun veerkracht en aan hun persoonlijke ontwikkeling. Het Ministerie heeft hiervoor specifieke middelen - SPUK Cultuur - beschikbaar gesteld (zie baten)
8	5.3 Cultuurpresentatie, - productie en -participatie	Baten	250	Het betreft een specifieke uitkering van het Rijk – SPUK Cultuur -. Deze stimuleert de tijdelijke, extra Impuls Jongerencultuur activiteiten en vormen van eigentijdse cultuurbeoefening door jongeren. Jongeren hebben in de coronaperiode veel moeten missen, ook op cultureel vlak. Dat terwijl cultuurdeelname positieve effecten heeft op ons welzijn. In het kader van herstel is er daarom in het bijzonder oog voor cultuurparticipatie door jongeren. (zie ook lasten).
9	7.1 Volksgezondheid	Lasten	-200	Om tot sterkere lokale teams te komen in Drenthe en een ontwikkeling van Veilig Thuis Drenthe (VTD) naar een expertisecentrum, is een financiële impuls nodig van de 12 Drentse gemeenten voor VTD. De financiële bijdrage voor 2023 is niet opgenomen in de begroting. De extra gelden kunnen in 2023 worden gedekt uit een bijdrage uit de reserve DUVO gelden.
9	7.1 Volksgezondheid – mutatie reserve	Baten	200	
9	6.5 Arbeidsparticipatie	Lasten	-298	Hogere bijdrage aan Menso op basis van de DVO.
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	30	Bijdrage stelpost indexatie werkdeel onder taakmutatie
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	61	Bijdrage middelen inburgering onder taakmutatie
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	207	Bijdrage stelpost indexatie lonen/prijzen

Programma	Taakveld	Lasten/ baten	Bedrag	Omschrijving (bedragen x € 1.000)
3	2.1 Verkeer en vervoer	Lasten	-220	Hogere energielasten 2023
9	6.4 WSW en beschut werk	Lasten	-338	Hogere lasten EMCO (vooral energie)
10	0.8 Overige baten en lasten	Lasten	558	Bijdrage stelpost indexaties voor hogere energielasten verkeer en vervoer en EMCO
Saldo			-	

Bijlage 2 Aansluiting primitieve begroting – begroting na wijzigingen

Onderstaand overzicht geeft inzicht over de actuele begroting 2023. Alle collegebesluiten en raadsbesluiten die financiële consequenties hebben gehad voor de begroting 2023 hebben wij hiermee inzichtelijk gemaakt.

Omschrijving	Nummer besluit	Bedrag begroot uitgaven	Bedrag begroot inkomsten	Bedrag begroot saldo	Toevoeging reserves	Onttrekking reserves	Saldo reservemutaties	Saldo na reservemutatie
Primitieve begroting								
Primitieve begroting		425.649	432.068	6.419	6.143	2.984	-3.159	3.260
Totaal Primitieve begroting		425.649	432.068	6.419	6.143	2.984	-3.159	3.260
Raadsbesluiten								
2022	Septcir	2.822	1.641	-1.181	0	0	0	-1.181
2022	Deccir	54	280	226	0	0	0	226
Totaal Raadsbesluiten		2.876	1.921	-955	0	0	0	-955
Collegebesluiten								
Overhevelen restantbudgetten 2022 naar 2023	17.0024	203	0	-203	0	203	203	0
Saldo diverse claims op reserves	17.0055	155	0	-155	0	155	155	0
Interreg Data4all	127332	58	58	0	0	0	0	0
Kapitaallasten krediet Laptops iPads en iPhones	177975	127	127	0	0	0	0	0
Subsidieverlening Growing Emmen 2022-2024	211089	35	0	-35	0	35	35	0
Kapitaallasten laptops	325859	52	52	0	0	0	0	0
Kapitaallasten iPhones	325865	21	21	0	0	0	0	0
Energietoeslag	343679	3.362	0	-3.362	0	3.362	3.362	0
Tijdelijke regeling energiekosten en versnelling verduurzaming	365335	6.205	0	-6.205	0	6.205	6.205	0
Kapitaallasten vergaderfaciliteiten	366034	117	0	-117	0	117	117	0
Voorbereidingskrediet Rundedal	370290	75	75	0	0	0	0	0
Activiteiten zwerfafval 2023 en 2024	370975	123	123	0	0	0	0	0
Financiële bijdrage MO/VO	18520	488	0	-488	0	488	488	0
Subsidiebeschikking bibliotheken 2023-2024	28534	102	102	0	0	0	0	0
Subsidieverlening Greenwise Campus	45907	4.500	4.500	0	0	0	0	0
Aankoop CIS Campus Emmen BV	381505	375	0	-375	0	375	375	0
Aanvullende wijziging IDO	61674	111	111	0	0	0	0	0
Muurschildering Silo Nieuw-Amsterdam Veenoord	90260	78	78	0	0	0	0	0
Rijksmiddelen Duurzaamheid Energie en Klimaat	102406	1.288	1.288	0	0	0	0	0
Zonnepark Lange Runde	62124	1	1	0	0	0	0	0
Totaal Collegebesluiten		17.476	6.536	-10.940	0	10.940	10.940	0
CMT-besluiten								
RBA Bedrijfsvoeringsvoorstellen tlv organisatieontwikkel	CMT	-50	0	50	0	-50	-50	0
Totaal CMT-besluiten		-50	0	50	0	-50	-50	0
Administratieve besluiten								
MPR Adm. Wijziging sport 2023		-17	-17	0	0	0	0	0
BMR Talentnetwerk 2023		26	26	0	0	0	0	0
EKS Administratieve wijziging Samenwerking waterketen		50	50	0	0	0	0	0
MVA Restant Burgerbegroting 2023		36	0	-36	0	36	36	0
Totaal Administratieve besluiten		95	59	-36	0	36	36	0
Totaal		446.046	440.584	-5.462	6.143	13.910	7.767	2.305